

DUHOVNI PASTIR.

S sodelovanjem več duhovnov
ureja

ALOJZIJ STROJ.

XVII. LETNIK. — 1. ZVEZEK.

Obseg:

	Stran
Praznik obrezovanja Gospodovega ali novo leto. — 1. Naš Gospod Jezus Kristus. LIX. (A. Križič.)	1
2. Župnikova novoletna voščila. (J. Rotner.)	8
3. Liturgična pridiga o masnih molitvah in o sv. maši današnjega praznika. (V. Bernik.)	15
Praznik razglasenja Gospodovega ali sv. trije Kralji. — 1. Naš Gospod Jezus Kristus. LX. (A. Križič.)	21
2. Liturgična pridiga. (V. Bernik.)	27
Prva nedelja po svetih treh Kraljih. — Naš Gospod Jezus Kristus. LXI. (A. Križič.)	33
2. Jezus Kristus je naš Gospod. (L. Stučec.)	40
Druga nedelja po sv. treh Kraljih. (Praznik prosv. imena Jezusovega.) — 1. Naš Gospod Jezus Kristus. LXII. (A. Križič.)	45
2. Liturgična pridiga. (V. Bernik.)	54
Tretja nedelja po sv. treh Kraljih. (Praznik svete Družine. — 1. Naš Gospod Jezus Kristus. LXIII. (A. Križič.)	58
2. Grešnikove dolžnosti pri opravljanju svete spovedi. (A. Simonc.)	66
Četrta nedelja po sv. treh Kraljih. — Naš Gospod Jezus Kristus. LXIV. (A. Križič.)	68
2. Strasti. (O. s. Fr.)	75
Pogled na slovestvo	81

V Ljubljani 1899.

Založba „Katoliške Bukvarne“ — Tisk „Katoliške Tiskarne“.

ZAVOD

za 6-3

umetno
slikarstvo
na steklu.

Specijalni zavod

za slikanje
na cerkvena okna
v vsakem slogu
in
izdelavi.

B. ŠKARDA

v BRNU.

Osemkrat
odlikovan
s prvimi
nagradami.

Ceniki, stroškovniki,
načrti, šķice, kakor
tudi vsakoršen stro-
kovni nasvet
brezplačno.

Duhovnega Pastirja

prve tri tečaje, t. j. letnike 1884, 1885 in 1886
želimo kupiti, da popolnimo svojo zalogo starejših letnikov.

Obračamo se torej s svojo prošnjo do onih čč. gg. naročnikov, kateri bi bili voljni nam omenjene tri letnike, ali jednega izmed njih odstopiti in prosimo, da nam blagovolijo to naznaniti, ali pa dotične zvezke doposlati po pošti.

Sprejmemo seveda le **dobro ohranjene** popolne, nikakor pa ne popisanih, oziroma pokvarjenih zvezkov.

Pripravlj ni smo za dobro ohranjene letnike *izplačati popolni znesek naročnine, oziroma zamenjati za druge knjige v višini originalne cene 4 glđ. = 8 K*; pripomnimo pa izrečno, da ne moremo rabiti vezanih letnikov, temveč samo take v zvezkih.

Pod istimi pogoji kupujemo tudi *posamezne številke iz omenjenih letnikov in sicer potrebujemo za sedaj zlasti 1., 2. in 3. zvezek letnikov 1884, 1885 in 1886.*

Upravništvo „Duhovnega Pastirja.“

(Katoliška Bukvarna v Ljubljani.)

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 gld. na leto.

Letnik XVII. V Ljubljani, januarija 1900. *1. zvezek.*

Praznik obrezovanja Gospodovega ali novo leto.

I. Naš Gospod Jezus Kristus.

LIX.

Ko je bilo osem dnij dopoljenih, da je bil otrok obrezan, mu je bilo dano ime Jezus. Luk. 2, 21.

Sv. cerkev želi, da bi v imenu Jezusovem pričeli in nadaljevali novo leto. V Jezusovem imenu pa bomo preživeli novo leto, katero nam je zopet naklonila božja dobrota, ako se bomo ves čas trudili, da bi tudi mi tako mislili in želeli, kakor je on na zemlji mislil in želel; da bi tako govorili, kakor je on govoril, ter tako delali, kakor je on delal; v kratkem, da bi imeli pri vseh svojih opravilih tako svete namene, kakor jih je on imel, da bi vse delali le v slavo božjo in dušno zveličanje!

K temu nam bo pa gotovo veliko pripomoglo, ako pridno premišljujemo, kako je Kristus govoril in delal v raznih okoliščinah svojega življenja, zlasti pa v svojem trpljenju, kateremu smo se že močno približali v svojih premišljevanjih. Z Jezusovim slovesnim prihodom v Jeruzalem se namreč pričó pretresljive dogodbe zadnjega tedna v njegovem življenju. Ker te dogodbe presegajo vse druge, zato se ta teden spoštljivo imenuje **veliki teden**. Dogodbe tega veličastnega tedna so se vršile nekako tako-le: cvetno nedeljo (proti večeru) je Jezus slovesno prihajal v Jeruzalem; veliki ponedeljek in torek je še zadnjikrat učil v javnosti, v jeruzalemskem templu; zadnja dva dni — veliko sredo in veliki četrtek — je preživel bolj samotno s svojimi apostoli, kakor je tudi vsak večer zapustil mesto in prenočil v Betaniji; v sredo ali pa še-le v četrtek

zjutraj je šel Judež Iškarjot k Jezusovim sovražnikom, da jim je ponudil svojo izdajsko pomoč; veliki četrtek je bila zadnja večerja, po zadnji večerji pa je šel Jezus na Oljsko goro, kjer je trpel smrtne težave in potil krvavi pot; že pozno so ga tirali pred judovsko sodnijo, ki ga je obsodila v smrt; veliki petek zgodaj odvedejo Jezusa iz ječe k Ponciju Pilatu, da bi še rimska oblast potrdila smrtno obsodbo; po tej obsodbi je nesel težki križ skoz mestne ulice na goro Kalvarijo, kjer je bil še pred poldnem križan, ob treh pa je izdihnil svojo dušo; potlej je bil slovesno pokopan; veliko soboto je počival v grobu; veliko nedeljo zjutraj zgodaj pa je veličastno iz lastne moči vstal iz groba.

Glejte, koliko prelepe tvarine imamo še za premišljevanje, dovolj prav do velike noči. Vendar predno začnemo premišljevati trpljenje samo, moramo si še poprej ogledati njegove zadnje nauke velikega tedna, ki smo jih pričeli že zadnjič. Le-ti Jezusovi nauki so izmej vseh nekako najbolj resni, ker se izvečine obračajo na pogin in zavrženje judovskega ljudstva, na smrt posameznega človeka, ki pride kar nenadno, in na vesoljno sodbo, h kateri se bodo zbrali vsi narodi vsega sveta in vseh časov. Da bi ti pretresljivi nauki imeli še več koristi, navezuje jih Zveličar na lepe prilike. Danes prideta na vrsto dve priliki: o vinogradu in vinogradnikih, pa o kraljevi ženitnini.

I. V prvi priliki o »vinogradu in vinogradnikih« kaže Jezus svojim nasprotnikom, koliko neizmerno velikih dobrot je Bog izkazal judovskemu ljudstvu, kako velika pa je bila in je hudobija onih, katerim je izročil skrb za izvoljeno ljudstvo, ker bodo umorili Sinu vinogradnikovega ter si s tem nakopali grozovito gorjé. Glasi se tako-le:

Bil je hišni gospodar, kateri je zasadil vinograd, in ga je s plotom ogradil in skopal v njem tlačilnico in postavil tabor; in ga je dal kmetom obdelovati in je šel za dolgo časa na ptuje. — Kadar se je pa približal čas sadu, je poslal svoje hlapce do kmetov, da bi prejeli njegov sad. In kmetje so zgrabili njegove hlapce in so enega slepli, enega ubili, enega pa kamenjali. Poslal je spet drugih hlapcev, še več kakor poprej, in so jim ravno tako storili. Gospod vinograda pa je rekel: „Kaj hočem storiti?“ Imel je pa edinega sina, katerega je zelo ljubil; torej pravi: „Svojega ljubega sina bom poslal; morda, kadar bodo tega videli, ga bodo spoštovali.“ Kmetje pa, ki so sina

videli, so rekli mej seboj: „Ta je dedič; dajte ubijmo ga in bomo imeli njegovo dedščino“. In so ga zgrabili in vrgli iz vinograda in ubili.

Kadar torej pride gospod vinograda, kaj bo storil tem kmetom? — Mu reko: „Hudobne bo hudo končal in svoj vinograd bo dal obdelovati drugim kmetom, kateri mu bodo sad odpravljali o pravem času“. Jezus jim reče: „Prišel bo, tiste kmete pokončal in vinograd drugim dal“. Ko so pa oni to slišali, so mu rekli: „Ne zgódi se to!“ On pa jih je pogledal in je rekel: „Kaj je tedaj to, kar je pisano: Kamen, kateri so zavrgli zidarji, je postal glava vogla? Od Gospoda je to storjeno in je čudno v naših očeh. Zato vam povem, da bo od vas vzeto božje kraljestvo in bo dano ljudstvu, katero bo dalo njegov sad. In kdor pade na ta kamen, se bo razbil; na kogar pa on pade, ga bo strl.“

V tej priliki stavi Jezus v prelepi podobi vinograda judovskemu ljudstvu pred oči, koliko je Bog storil v njih zveličanje, kako pa so bili oni zlobno nehvaležni. Našteto je tu vse, kar se dobi v najlepšem in najbolj vrejenem vinogradu. Vzgleden vinograd je moral biti ograjen s trdnim zidom, moral je imeti tabo, to je stolpu podobno hišico, kjer je bival čuvaj, ob času trgatve pa tudi navadno lastnik vinograda. Bistvena potreba mu je bila tudi tlačilnica, navadno iz kamena izsekano dvojnato korito; zgornja tlačilnica, v kateri se je grozdje tlačilo, je bila plitva in široka, spodnja pa, kamor se je sok natakal, bila je manjša pa globoka, že v zemlji, da je bilo hladnejše.

Vinograda seveda ne more lastnik sam obdelovati, marveč ga dá obdelovati delavcem, ali samo za plačilo, da prejme ves pridelek, ali pa kot najemščino, da se pridelki delijo med lastnika in delavce. Dvojen je torej utegnil biti vzrok, zakaj da so se kmetje spuntali. Ali so kot delavci postopali in nič prida pridelali, ali pa so kot najemniki hoteli ves sad prihraniti zase in še celo vinograd si prilastiti z umorom gospodarjevega sina. —

Prilika zadeva deloma preteklost, deloma prihodnost, je torej zgodovinska in preroška. Njena razlaga za nas ni težka, ko nam je znano, kako se je zgodovinsko izpolnila. Za poslušalce pa ni bila razlaga tako lahka; zato so tako hitro spremenili misel in sodbo, ko so iz glasú in pogleda Jezusovega spoznali, da prilika zadeva nje same in da so sami sebi izrekli tako ostro sodbo.

Razlaga je pa ta-le: Hišni gospodar je Bog; vinograd izvoljeno ljudstvo božje, ki se pri prerokih večkrat primerja vinogradu.

Tabor (stolp), tlačilnica, zid pomenijo to, kar je Bog storil svojemu izvoljenemu ljudstvu v to svrhu, da bi mu služilo in obilno sadu prineslo za večno življenje; posebej pomeni »plot« vse one naredbe, vsled katerih je bilo judovsko ljudstvo ločeno od poganskih narodov, da bi bilo obvarovano pred pohujšanjem sprijenih nevernikov; »tabor« pomeni šotor in jeruzalemski tempel kot zaščitje prave vere; »tlačilnica« pomeni altar, na katerem so se vidni darovi Bogu darovali kot zunanje znamenje hvaležnosti, kesanja itd. ter tudi v dosego božjih milostij. »Kmetje«, katerim je bil vinograd oddan, so bili judovski duhovni, pismarji in farizeji, sploh učitelji in voditelji naroda. Tem je bil Gospod izročil dušno oskrbljevanje svojega ljudstva. »Odpotovanje« povesod pričujočega Boga ima ta pomen, da je potlej, ko je bil judom dal zapovedi in druge bogoslužne naredbe, tako rekoč od daleč čakal, ali si jih bodo tako v prid obrnili, da bi prinesle sadú: strahu božjega, vere, pobožnosti in drugih čednostij. Tak sad pa je hotel pobrati po svojih »hlapcih«, t. j. po prerokih in slednjič po svojem lastnem Sinu Jezusu Kristusu. Pa kaj se zgodi: ne da bi se sramovali svoje zanikrnosti, spoznali svoje grehe in pokoro delali, so se vzdignili zoper poslanca božje. Nekatere so pretepali, n. pr. Miheja, Jeremija (I. Kralj-22, 24.), druge so poklali z mečem, kakor Izaija (Hebr. 11, 37.), ali pa jih kamenjali, kakor Caharija (2 Kron. 24, 21.); sploh vse preroke so pomorili, da se je res po črki izpolnila pričujoča prilika.

— D v a k r a t n o pošiljanje hlapcev pomeni božjo prizanašljivost.

— »Dedščino« Sinu božjega pa so hoteli imeti, ker so bili nevoščljivi, da je ljudstvo za Jezusom šlo, in sami niso hoteli vstopiti v kraljestvo Kristusovo in so še druge odvrščevali ter njegovo smrt zahtevali zato, da bi mogli še dalje ostati voditelji in prvaki izraelskega ljudstva. Kako se je moralo pač milo storiti Jezusu, ko je sam o sebi govoril, kako ga bodo ven iz mesta odvedli in umorili — križali!

Posebno v živo je Jezus ob koncu napovedal kazen, ker je vprašal poslušalce, duhovne in ljudstvo, kakšno kazen zaslužijo taki zločinci, ter jim dal tako priložnost, da so sami sebi izrekli obsodbo in kazen. Še le ko je Jezus njih lastne besede ponavljal, so spoznali, bržkone na glasu in na obrazu, da njim velja prilika.

Kako se je napovedana strašna kazen izvršila nad judovskim narodom, to nam jasno priča zgodovina.

Toda te prilike Gospod ni povedal samo za izraelsko ljudstvo; — marveč, kakor je vsa stara zaveza le senca, predpoda, pri-

prava nove krščanske dōbe, tako še posebej veljajo vse v tej priliki izražene resnice tudi v krščanstvu, tudi še sedaj.

Če je že v tako lepih podobah popisana ljubezen in skrb, ki jo je Bog imel v stari zavezi za svoje izvoljene; kdo bi bil še-le v stanu popisati njegovo ljubezen in skrb, ki jo ima za svoj vinograd — kraljestvo božje — v novi zavezi! Vinograd se je neizmerno razširil; plot ali zid stroge postave, ki je nekdanje izvoljeno ljudstvo ločila od vseh družih narodov, spremenil se je v postavo ljubezni, ki odpira vsem ljudem vesoljnega sveta dobrote vinograda — studenec milostij božjih; stolp in tlačilnica imata sedaj brez primere vzvišenejši pomen: tu je posvečena hiša božja, kjer biva vedno lastnik vinograda, tu je altar, na katerem se daruje rudeča kri božjega Jagnjeta za naše grehe, tu je neizpraznjiva posoda božjih milostij v svetih zakramentih. Hlapci, ki v novem vinogradu pobirajo sad, so papež, škofje in mašniki, ki so z vernim ljudstvom v tej skrivnostni zvezi, da — ob enem vinogradniki in vinske trte — svoje in svojih vernikov zasluženje darujejo nebeškemu Očetu — gospodarju vinograda.

Toda, oh! tudi v krščanstvu so božji služabniki pregostokrat preganjani, zaničevani, trpinčeni in v vseh prekucijah in verskih vojskah premnogi pomorjeni! — In kaj se godi celo Sinu božjemu? Tudi njega preganjajo, tudi njegovo ime hočejo uničiti. Kakor so nekdanje judje v svoji zaslepljenosti klicali: »Nočemo, da bi nam ta vladal!« enako se v vseh časih krščanstva ni manjkalo taci, ki so s hripavim glasom ponavljali enake bogokletne besede in se z vsemi močmi ustavljali Kristusu in njegovim zahtevam. In tudi še sedaj se ne godi drugače; tudi še sedaj se nahajajo po vseh deželah taki, ki Kristusa sovražijo in preganjajo. A naj nikar ne pozabijo nesrečni preganjalci in morilci našega Zveličarja, s kako grozovitim žuganjem se prilika konča.

Kaj pa mislite doseči, vi novošegni neverci, ki Kristusa preganjate iz učilnic in šolskih knjig? Kaj vam bo hasnilo, da Kristusa preganjate iz družinskega življenja? Kaj si boste opomogli s tem, če skušate Kristusa pregnati iz src svojih prijateljev in domačinov? Povejte, kaj? Recite, kdo bo zmagal!? Ali mar ne lastnik vinograda, ki ga lahko dá, komur hoče? — Kaj smo dosegli s tem, če od sebe pahámo kraljestvo božje? To, kar prilika pové: Bog ga nam bo odvzel in dal drugemu vrednejšemu narodu. Saj bi se to ne zgodilo prvokrat. Povzdignite oči in poglejte opustošene kraje, kjer se je nekdanje tako krasno in veličastno

kazal vinograd Gospodov! Pojdite v Sveto deželo, potujte v Malo Azijo, popeljite se v Afriko, obiščite Jeruzalem, Carigrad, Aleksandrijo itd. in potlej nam povejte, kaj je to, če Gospod upornemu in nevhvaležnemu ljudstvu odvzame kraljestvo božje, — sveto vero in njene blagre! Z lastnimi očmi se torej lahko prepričamo prebritke resnice: *Kdor pade na ta kamen, se bo razbil, na kogar pa on pade, ga bo strl!* Naj nas zgodovina pouči, tuja škoda pa zmodri! Brezmadežna Devica Marija in sv. Jožef, sv. Mohor in Fortunat, sv. Ciril in Metod naj nam še dalje varujejo predragi zaklad svete vere in z mogočno priprošnjo dosežejo, da nam ne bo nikdar odvzet!

II. Ko so veliki duhovni in farizeji slišali to priliko in spazili, da govori o njih, so iskali isto uro priložnost, da bi ga zgrabili, pa so se bali ljudstva, ki ga je imelo za preroka, ter so ga popustili in sli. Po njihovem odhodu pa je Jezus še dalje učil ljudstvo ter še enkrat z drugačno priliko ponavljal prežalostno resnico, kako bo izvoljeno ljudstvo zavrženo in pokončano. Posebno je pa še hotel zatrditi, da tudi vera sama ne bode zadostovala; marveč treba tudi del in zaslug. Rekel je:

Nebeško kraljestvo je podobno kralju, kateri je napravil ženitnino svojemu sinu. In je poslal svoje hlapce poklicat povabljene na ženitnino, pa niso hoteli priti. Spet je poslal drugih hlapcev, rekoč: „Povejte povabljenim: glejte svoje kosilo sem pripravil, moji junci in pitana žival je zaklana in vse je pripravljeno; pridite na ženitnino.“ Oni pa niso marali in so šli eden na svojo pristavo, eden pa po svoji kupčiji. Drugi pa so zgrabili njegove hlapce ter so jih zasramovali in pobili.

Ko je pa kralj to slišal, se je razsrdil ter je poslal svoje vojske in je končal tiste ubijalce in požgal njihovo mesto. Potlej reče svojim hlapcem: „Ženitnina je sicer pripravljena, toda povabljeni je niso bili vredni. Pojdite tedaj na razpotja in, katerekoli najdete, pokličite jih na ženitnino.“ In njegovi hlapci so šli na ceste in so jih nabrali, kolikor so jih našli, hude in dobre; in ženitnina je bila napolnjena s svati.

Prišel je pa kralj pogledat svate, in je videl tam človeka, ki ni bil svatovsko oblečen; in mu reče: „Priatelj, kako si sem prišel, ker nimaš svatovskega oblačila?“ On pa je umolknil. Tedaj je kralj rekel služabnikom: „Zvezite mu roke in noge, in vrzite ga v vnanjo temo, ondi bo jok in škripanje z zobmi.“ Veliko namreč jih je poklicanih, a malo izvoljenih.

Kralj je Bog Oče, kraljev sin je Jezus Kristus. Nevesta je sv. cerkev, s katero se je Jezus neločljivo sklenil, tako rekoč zaročil za vse čase, ker je obljubil pri nji ostati vse dni do konca sveta in ker jo hoče tudi v večnosti poveščati s prečastnim naslovom »zmagoslavna« cerkev. Ženitovanje ali ženitninska veselica je večno veselje v nebesih. Torej imamo tudi tukaj trojno razlago: vabljenje v cerkev Jezusovo, po nji v večno zveličanje in še posebej k svetemu obhajilu, kjer se Jezus tako tesno z nami združuje in kamor se sme priti le v svatovski obleki.

Prvi so bil k tej ženitnini povabljeni judje; toda oni niso bili zadovoljni z nevesto Jezusovo, s sv. cerkvijo, pričakovali so mesto nje mogočne slave posvetnega kraljestva, ter so zavrgli njo in njenega nebeskega Ženina. Le-te so vabili in klicali preroki, potem jim je neskončno usmiljeni Bog poslal *drugih hlapcev*, apostole in učence Jezusove, da so jih še nujniše vabili in silili k ženitnini. A tudi njihovo prizadetje je bilo pri večini zastonj; celó preganjali so jih in morili. Sedaj pošlje Bog rimsko vojsko nad nehvaležno ljudstvo; do milijona judov je bilo pomorjenih, Jeruzalemsko mesto požgano in razdejano. Na to so šli poslanci božji med pagane na vse strani in so vse narode vabili k ženitnini. Poslušali so vabilni glas, še ga poslušajo in ga bodo poslušali tako dolgo, da bo — ob koncu časov — sv. cerkev napolnjena z verniki.

V prvem delu nam torej prelepa prilika opisuje zgodovino božjega kraljestva na zemlji t. j. vojskujočo cerkev. Še-le potlej, ko bo ženitnina napolnjena s svati, se prične pravo ženitovanje, o katerem govori drugi del prilike — večno zveličanje. Poprej pa bo še sodba, ob kateri se bo za slehrnega skazalo, če ima svatovsko oblačilo milosti božje, t. j. belo obleko krstne nedotčnosti, ali vsaj po vredni spovedi očiščeno spokorno. Kdor je nima, bo brez usmiljenja vržen v večno temnico, kjer bo jok in škripanje z zobmi. Noben izgovor ne bode pomagal, ker vabilo se je dovolj jasno in glasno, pa velikokrat.

Prilika imenuje le enega samega zanikarneža, v dokaz, da božja pravičnost ne bode prezrla niti enega. *Bog bo povrnil vsakemu po njegovih delih.* (Rim. 2, 6.) Utegnil bi si kdo misliti: »Ali ni bilo to pač prehudo ali celó neusmiljeno, da je bil svat zaradi uborne obleke zavrnjen in tako ostro kaznovan?« Tak pomislek hitro zgine, ako vzamemo v poštev navado jutrovskih kraljev

in velikašev, kateri praznične obleke sami pošiljajo tistim, katerim hočejo čast skazati ali jih k jedi povabiti, da morejo tako dostojno oblečeni pred nje. Če je bil torej povabljenec, o katerem prilika ob koncu govori, še tako reven, vendar je moral »umolkniti«, ko je bil obsojen, kajti sama lenoba in zanikarnost je bila kriva njegove pogube. Tako se tudi noben katoliški kristijan ne bo mogel ob sodbi izgovarjati, če bo pogubljen, ker mu je bilo tako lahko si pridobiti svatovsko oblačilo milosti božje.

Tudi ta posebnost je iz prilike jasna, ki nam jo skušnja tolikrat kaže, da so vsi oni navadno že na tem svetu ostro kaznovani, kateri zaničujejo in preganjajo služabnike in namestnike božje. Naj bi torej misel na strašni konec Jeruzalemskega mesta spame-tovala vse zaničevalce Kristusovih služabnikov, mašnikov sv. cerkve.

V obeh prilikah nam opisuje Jezus neskončno dobrotljivost božjo, koliko je storil ljubi Bog za nas, da bi se zveličali, kako ljubeznivo vabi in kliče vsakega izmeje nas, naj se sedaj vdeležuje njegovih milostij v njegovem vinogradu, v sv. katoliški cerkvi, da bi ga kdaj mogel vzprejeti k večno veseli ženitnini v nebeško kraljestvo. A pové nam pa tudi, da je neskončno resnoben in mogočen Kralj, kateri se ne pusti zaničevati od nikogar. Kdorkoli se nehvaležno protivi njegovi volji, ta je zgubljen in je svoje pogube sam kriv. Predragi, ker torej vemo, da bo prav gotovo z večnim ognjem kaznoval slehernega, kateri pride kdaj ob sodbi predenj brez svatovske obleke, o, skrbimo, da bomo vedno v milosti božji, da vedno ohranimo belo obleko krstne nedolžnosti, ali vsaj spokorno obleko temeljitega poboljšanja — to je moje iskreno voščilo za novo leto! — kdor namreč nima ene izmeje teh dveh, ko stopi pred neskončno pravičnega Sodnika, bo vržen v peklensko temnico, kjer je jok in škripanje z zobmi ter vsakovrstno gorjé vse večne čase. Amen.

A. Kržič.

2. Župnikova novoletna voščila.

Milost našega Gospoda Jezusa Kristusa
bodi z vami vsemi. II. Tes. 3, 18.

Ko se današnji dan srečajo dobri prijatelji, si z veseljem podajo svoje prijateljske roke, ter si iz srca voščijo veselo novo leto. »Veselo novo leto«, te kratke, pa tako pomenljive besede se slišijo danes iz tisočernih ust, zapišejo se brezštevilkokrat in se raz-

pošiljajo na vse konce in kraje širokega sveta. Kaj čuda, predragi mi župljani! če tudi jaz, vaš dušni pastir, danes med vas stopim s prelepim, vam tako všečnim pozdravom: Veselo novo leto ljubi župljani! Bog daj, da bi ga vsi v milosti božji, v krepkem zdravju prav srečni in veseli preživeli, se v novem letu na vso moč varovali greha, z božjo pomočjo napredovali v dobrem, ter ostali stanovitni do konca.

Prav rad bi danes stopil pred vsakega izmed vas, mu podal svojo duhovsko roko, ter mu z veselim srcem naznanil, kaj da mu dobrega želim za novo leto. Ker pa to ni mogoče, naj vsaj vsem skupaj iz tega svetega mesta razodenem, kaj da voščiči in želi danes očetovsko srce vašega dušnega pastirja vsakemu izmed mojih župljanov.

Milost našega Gospoda Jezusa Kristusa, — v čegar najsvetjšem imenu hočem govoriti, — bodi z vami vsemi.

1. Veselo novo leto! kličem danes pred vsem vam krščanski zakonci. Leta in leta že morda živite v tem stanu in če tudi ne, gotovo ste že do dobrega skusili resnico apostolovih besed, ki pravi: *Svet preide in njegovo poželenje. Kdor pa stori voljo božjo, ostane vekomaj.* (1. Jan. 2, 17.) Prešla so leta in ž njimi je minila ljuba mladost, lepo lice je zginilo, bogastvo vas zapustilo, in vašemu srcu ne ugaja nobeno veselje poprejšnjih let. Toda eno je ostalo. Dasiravno že peša vaše telo in morda slabé vam dušne moči, če ste do sedaj le vselej živeli po naukih sv. vere, tedaj smete polni tolažbe in zaupanja danes zreti v prihodnje leto. Vaša mirna vest vam je najzanesljivejši porok srečnega in veselega novega leta. Zato vam pa danes pred vsem drugim želim trdno vero, *brez katere ni mogoče dopasti Bogu.* Naj vas ne omaja nobena skušnjava današnjih dni, da bi ne živeli sami vselej po načelih svete vere, marveč s podvojeno gorečnostjo opravljate svoje krščanske dolžnosti v novem letu; hodite vstrajni v vsakdanji molitvi, zvesti pri nedeljski službi božji, vneti za sveto mašo tudi ob delavnikih, in zlasti vi zakonski možje pristopajte bolj goreče k sv. zakramentom, pónemajte svoje bogoljubne prednike v svetem postu in zatajevanju, ter prav posebej skrbite za strogo krščansko izrejo svojih otrok, in za pravi red ter strah božji v svoji družini. Zares žalostni so še časi in visoko vzdiguje lucifer svojo zvito glavo, in zastruplja z versko mlačnostjo marsikatero družino. Toda ne bojmo se — ne vdajmo se! Če vi krščanski zakonci vestno iz-

polnujete svoje verske dolžnosti in dolžnosti do svoje družine, bodo vaši dobri zgledi vplivali tudi na druge in Kristus bo vladal v družinah.

Poleg trdne vere pa vam želim pravo ljubezen, tisto ljubezen, *ki vse pretrpi, vse prenaša...*, ki je mati ljubega miru. O da bi pač besede, ki so se razlegale nad betlehemskim hlevcem, bile zapisane tudi na vsaki hiši naše župnije, besede: mir ljudem na zemlji! Ko si tedaj danes želite veselo novo leto, ne pozabite popraviti, kar je bilo slabega v starem; dobro premislite, je li mej vami še kaj, kar bi utegnilo kaliti v novem letu ljubezen in zakonski mir! Nikar ne stopite v novo leto, preden niste v srcu sklenili vse vestno odstraniti! Pohlevno si danes podajte svoje desnice vi zakonski, vi stariši, vi sosedje! Če je kaka krivica, naj se poravna, sovraštvo naj se odpusti, če je prepir, naj utihne, če je kaka pravda, naj se v miru dokonča. Naj velja v novem letu, kar veli stara pesem: »Staro preide naj, novo vse bodi zdaj; misli, djanja vsak prenavljaj«. Ker pa besede le mičejo, a zgledi vlečejo, naj bom jaz prvi, ki vam ponudim svojo desnico, iz srca želeč, da je z novim letom odpuščeno, ter poravnano vse, kar je bilo v starem krivičnega, *in mir božji, ki ves um preseže, varuj vaša srca in vašo pamet v Kristusu Jezusu!* (Fil. 4, 7.)

In ko sem vam tako že želel trdno vero, nebeški mir in bratovsko ljubezen, naj vam opomnim le še ene dobrote, brez katere je vse drugo brezuspešno. Želeti vam moram še prav mnogo božjega blagoslova. Naj prav obilno nebeške rose padajo na vaše hiše, njive in travnike, gozde in vinograde, na vašo molitev in delo. Skrbite le, da s svojimi zdravimi rokami tudi sami pospešujete blagoslov božji, ter da si ga nikoli ne kratite ne z lenobo, ne s pohujšanjem, ne z nezmernostjo, ne z oskrunjenjem Gospodovih dni in svetih reči. Angel varuh naj tudi v bodočem letu plava nad vašimi hišami in kakor je pel nad hlevcem betlehemskim: *Slava Bogu...*, tako naj celo prihodnje leto ponavlja tudi nad našimi hišami ono prelepo molitev, ki jo imenujemo hišni blagoslov in ki se glasi:

Kjer vera, tam ljubezen.
Kjer ljubezen, tam mir.
Kjer mir, tam blagoslov.
Kjer blagoslov, tam Bog.
Kjer je Bog, tam ni nadlog.

2. Veselo novo leto želim vam krščanski mladeniči! Za vas je imelo pretečeno leto velik pomen, še večjega utegne

imeti prihodnje. Mnogi izmed vas so se že v pretečenem letu postavili pod posebno varstvo prečišče Device Marije, da bi v prelepi Marijini družbi (leta 18 .. tukaj kanonično ustanovljeni), pod materinim plaščem Marijinim tem ložje pobožno živeli, ter se uprti na mogočno priprošnjo nebeške kraljice tem bolj stanovitno vojskovali za krono nebeško. Zato vam danes na pragu novega leta želim trdne stanovitnosti, da se ne daste premakniti po nobeni sili zemeljskih skušnjav od pričete poti, ter da s svojim lepim zgledom privabite še prav mnogo mladeničev (iz domače in tujih župnij) pod zastavo Marijino. Lepo plačilo — plačilo hvale in tolažbe vas čaka že tukaj. Saj se vsak dober župljan z nekim vidnim veseljem in svetim spoštovanjem ozira na mladeniča, ki je v resnici pobožen. Pošteni mladeniči so tudi največje veselje za dušnega pastirja. Ko bi meni milostljivi knezoškof ponudili na izbiro dve župniji, kojih prva je odljudna, bregovita in težavna, toda v njej prebiva mnogo dobrih mladeničev, ki so vneti za čast božjo in navdušeni za svoje in bližnjega izveličanje, druga pa bi bila prav zložna, prijetna in imenitna, v njej pa nobenega zanesljivo pobožnega mladeniča, mnogo pa pokvarjenih, razuzdanih ter pohujšljivih fantov, — o tedaj bi jaz pred svojega višjega nadpastirja pokleknil, ter s povzdignjenimi rokami prosil za prvo sicer težavno, pa tako srečno župnijo. Kajti dobri mladeniči so najboljši poroki za dober dušni stan vsake župnije.

Najlepše plačilo — plačilo tolažbe pa vas čaka na smrtni postelji. Takrat, ko vse posvetne dobrote in veselice zgubijo svoj čar za človeško oko, ko nobena zdravniška umetnost ne ve več svetovati in nobena roka ne more pomagati, takrat, dragi mladenič, boš spoznal, da nič ne *pomaga človeku, ako ves svet pridobi, ako pa na svoji duši škodo trpi*. Blagor tebi takrat, če si vse svoje dni obračal v čast Bogu in Mariji, ter sebi v zveličanje, da ti bo srečna smrt in milostna sodba zaslužno plačilo za nedolžno, pobožno življenje.

3. Veselo novo leto tudi vam krščanska dekleta! Dobro uporabljajte mladosti svoje zlate urice, ki so najlepši dar Jezusu, deviškemu ženinu vaših duš. Dasiravno mlade, nikar ne pozabite, da beži čas mladosti, da je novo leto zopet ena stopinja bližje večnosti, ter da bi utegnilo ravno kar začeto leto biti že zadnje vašega življenja. Kaj bi vam pomagalo, odlagati pokoro na stare dni, ko je človek takrat še za drugo delo preslab, najbolj pa za pokoro, ter je starost tako negotova. Delajte torej za svoje zve-

ličanje, preden pridejo leta, o katerih porečete: ne *dopadejo nam*. Ne ozirajte se ne na desno, ne na levo, temveč naravnost hodite po oni poti, ki vam jo kažejo božje in cerkvene zapovedi, po kateri vas vodijo vaši dušni pastirji v pridigah ter v krščanskih (zlasti še v stanovskih) naukih, po kateri vas za seboj vabijo vaši pobožni stariši s svojimi spodbudljivimi zgledi, pa s svojimi resnimi opomini. Za novo leto vam pa želim celo nekaj posebnega. Želim vam vsem ženina preimenitnega, ki ima te-le lastnosti: je najplemenitejšega stanú, je najbogatejši, najmodrejši, najlepši in njegova lepota je večna, kateri vas bo ljubil brez prenehanja in pri katerem bote večno srečne. Takega ženina bi sicer po vsem širokem svetu zastoj iskale, ali veselite se z menoj, pokažem vam ga. Ta ženin je Jezus Kristus tukaj v tabernaklu skrit pod podobo kruha. Toda: kdor hoče Jezusa imeti, mora čisto vselej živeti, pravi prelepa pesem. Kakor je čista monštranca in kelih, kjer se shranjuje Jezus, kakor naj bo snažen oltar in tabernakel, kjer Jezus v podobi kruha med nami stanuje, tako bodi nedolžna vaša duša in čista posoda vašega mladostnega srca, polna zlahtnega olja prave pobožnosti in gorkega plamena iskrene ljubezni, da morete prav gostokrat, pripravljene kakor petere modre device, na-proti hiteti ljubljenu ženinu svojih duš.

4. Veselo novo leto vam starčki in starke, vdovci in vdove, ki se potrti od teže let le težko še pomičete po svetu! Za vas je vsako novo leto le še čas milosti in znamenje posebnega usmiljenja božjega. Koliko svojih tovarišev in tovaršic ste že spremljali na kraj večnega počitka! Mnogi so bili mlajši od vas, mnogi močnejši, pa tudi mnogi boljši od vas. Vam je usmiljeni Bog dal še eno leto učakati, ki pa utegne biti poslednje za vas. Že je morda posekano drevo, morda so že urezane deske, iz katerih se vam bo stesala mrtvaška hišica, in mrtvaška lopata že čaka, da vas zagrne v prah in pepel. Res to so žalostni, a vendar primerni spomini ob novem letu! Tudi vam želim veselo novo leto! da bi ga prav obrnili v pokoro za pregrehe svojih mladih dni, da ne bi preslišali glasu svojega nebeškega gospodarja, ki vam še v enajsti uri obeta plačilo, da bi našli mir svoji vesti in tolažbo svojega srca, preden zaide solnce milosti božje za visoki hrib dolge večnosti.

5. Srečno in veselo novo leto želim vam, ljubljeni otroci! Oh srečno, trikrat srečno čisto srce nedolžnih otrok! Kakor je mej vsemi rastlinami cvetica najljubeznivša, ker je najnežnejša, ter se celo preblažena Devica Marija tako rada imenuje cvetica; kakor

je mej vsemi živalicami mlado jagnje najprisrčnejše, ker je najkrotkejše, ter se celo Jezus sam rad imenuje Jagnje božje; kakor je mej pticami pohlevni golobček najljubši, ter se je sam sv. Duh prikazal v podobi goloba; in kakor je diamant med vsemi biseri najdragocenejši, ker je najtrdnější, ter se zato rad primerja ljubezni — kraljici vseh čednosti; tako je med vsemi človeškimi dobami doba otroška najveselejša, ker je srce nedolžnega otroka najčistejše ter se tako rado prispodablja jutranji zarji pa veseli pomladi. Skrbite le, dobri otroci, da ste tudi vi v novem letu podobni cveticam, da vam ljuba nedolžnost cvete v srcu in na obrazu, da sv. čistosti roža duhti iz vseh vaših besedi in pogledov, iz vsega mišljenja, željenja in dejanja. Bodite krotki, kakor jagnjeta, da radi ubogate svoje stariše in predstojnike ne samo na besedo, temveč že na pogled, da niti ene urice njih življenja ne grenite s svojo nepokorščino, ter nobene solze žalosti ne posilite iz njih skrbnih oči. Bodite pohlevni kakor golobi, da nikdar še senca divje jeze ne skruni vašega nedolžnega obraza, ter da vsako iskrico sovraštva precej zadušite v svojem otroškem srcu. Bodite pa tudi trdi, kakor diamant, da se od mladih nog vadite zoperstavljeni se vsem nevihtam hudih skušnjav in vsaki burji nevarnega pohujšanja. Le tako bo prihodnje in vsako novo leto veselo za vas in za vse, ki so s premnogimi skrbmi prevzeli tudi odgovornost za vas od ljubega Boga.

6. Srečno in veselo novo leto želim vsem bogatinom, katere je Bog obilno obdaroval s časnim bogastvom, prav posebej to velja onim, ki so ga prav obračali in z njim gospodarili po pameti in vesti. Zlasti želim prav srečno novo leto vsem tistim dobrotnikom iz naše in iz drugih župnij, ki so v pretečenem letu kaj darovali za župnijsko ali podružniško cerkev, ter tako pripomogli, da se je hiša božja olepšala, ter povzdignila služba božja. Veselo novo leto tudi tistim, ki so z radodarnimi rokami velikodušno podpirali reveže in potrebne siromake naše soseske. Usmiljeni Bog naj jim vse stotero povrne, naj se nad njimi izpolnujejo besede božjega Izveličarja, ki pravi: *Blagor usmiljenim, ker bodo usmiljenje dosegli!* Vsak novčič za božjo čast darovan in vsak »Bog plačaj!« revežev naj se jim stotero pozlačen kedaj sveti v kroni večne slave. In ko bom jaz sedaj pri sv. maši, pri spominu živih, molil za vse župljane, se bom še prav posebej spominjal vseh dobrotnikov domače župnije.

7. Veselo novo leto pa tudi vsem revežem, vsem nesrečnežem, vsem bolnikom! Res, da je težko, veselo novo leto oznanjevati in voščiti človeku, ki vedno le je kruh bridkosti in pije solze žalosti, ki se joče čez britko preteklost, pa se ne more tolažiti, sluteč ravno tako tužno prihodnost. In vendar naj velja moj novoletni pozdrav tudi vsem žalostnim. Za nje imam prihranjeno najlepše voščilo in najbolj imenitno novoletno darilo: Jezusa križanega, vsega ranjenega in krvavega, vam podam. Sprejmite ga in trdno zaupajte vanj. Če nikdo na svetu ne čuti in ne spozna vaših bolečin, če nikdo ni v stanu utolažiti vašega trpljenja, ozrite se na sv. križ, poslušajte, kako vas kliče On, ki je krona vseh mučnikov: *Pridite k meni vsi, kateri se trudite, in ste obteženi in jaz vas bom poživil!* (Mat. 11, 28.) in zdravilni balzam sladkega tolažila bo kapljal v vaša razboljena srca, ter hladil in celil vaše skeleče rane.

8. Veselo novo leto vsem pravičnim, pobožnim in bogoljubnim župljanom moje župnije. Res je, da so časi hudi in nesreča za nesrečo se nam ponuja. A pravični Bog bi nas še večkrat kaznoval, ako bi v vsaki župniji, hvala večnemu Bogu! — ne bilo še mnogo pravičnih, ki s svojimi pobožnostmi odvrtačujejo od nas šibo božjo. O le vstrajajte na tej poti, ve bogoljube duše! tudi še prihodnje leto; delajte čudeže s svojimi lepimi zgledi, ter napeljujte in učite še druge, zlasti mladino, pobožno živeti, in spolnile se bodo nad vami besede sv. Duha: *Kateri jih veliko poučujejo v pravici, se bodo svetili, kakor zvezde na vse večne čase.* (Dan. 3, 12.) *Kajti pobožnost je za vse koristna, in ima obljubo sedanjega in prihodnjega življenja.* (I. Tim. 4, 8).

9. Le eno vrsto ljudi še poznam, katerim nisem še voščil novega leta, in vendar mi ravno ti morajo biti še prav posebej pri srcu. Ti ljudje so trdovratni grešniki, kateri celo pretečeno leto niso našli prave poti, dasiravno so imeli toliko priložnosti. Za take imam pa danes prav resno in pomenljivo vprašanje: Grešnik, trdovratni grešnik, kako dolgo naj še čakam tvojega poboljšanja? Morda mi odgovoriš: »Kmalu se poboljšam.« Jaz pa te spomnim na besede sv. Duha, ki pravi: *Danes, ko slišite Gospodov glas ne zakrknite svojih src.* (Ps. 94, 8.) Morda se zanašáš na prihodnje leto. Toda glej! Bog, ki ti je podaril pretečeno leto, ti ne obljubi prihodnjega. Morda praviš: o prihodnjem misijonu se hočem poboljšati. Li veš za gotovo, da se ga boš še kedaj učakal? Morda bodo takrat že drugi hodili čez tvoj grob poslušat misijonarje,

mej tem, ko se boš ti že tam v večnosti kesal, da se po tolikih pridigah nisi poboljšal. Zato želim tudi vam, trdovratni grešniki: veselo novo leto, leto milosti božje, razsvetljenja sv. Duha in prave pokore, da se pravočasno še primete za rob resilnega čolniča, preden utonite v morju večnega pogubljenja.

Veselo, srečno in milosti polno novo leto bodi torej prihodnje leto 1900 vsem starim in mladim, vsem bogatim in revnim, starišem in otrokom, gospodarjem in gospodinjam, hlapcem in deklam! Milosti polno pa naj bo to novo leto tudi meni, da vam zamorem, ako sem zdrav, oznanovati večne resnice, vam po daritvi sv. maše in po sv. zakramentih deliti duhovno življenje, ter vas tako po pravem potu voditi k večnemu zveličanju, ako bi pa v svoji službi onemogel, ter obolel, da za vas vsaj voljno darujem svoje trpljenje, vselej pripravljen, darovati za vas tudi svoje življenje, ako bi to bilo v vašo dušno korist, dokler vas srečno tje ne pripeljem, kjer bomo pri Jezusu vsi skupaj obhajali večno srečno in veselo novo leto. Amen.

J. Rotner.

3. Liturgična pridiga o mašnih molitvah sploh in o sv. maši današnjega praznika.

Prikazala se je milost Boga, Zveličarja našega vsem ljudem. Tit. 2, 11.

Prikazala se je milost Boga, Zveličarja našega, vsem ljudem z rojstvom Gospodovim, prikazala se je milost Boga, Zveličarja našega, o zadnjih, božičnih praznikih z začetim svetim letom, in prikazala se je milost Boga, Zveličarja našega, današnji dan, ko smo srečno ućakali zopet novo leto, sklepno leto devetnajstega stoletja, katero nam je dobrotljivi Bog zopet podaril v naše zveličanje.

Novega leta dan in praznik obrezovanja Gospodovega sta združena že od najstarejših krščanskih časov. Že cerkveni zbor v Turu leta 570. govori o današnjem prazniku kot o starodavnem, vendar se je v prvem tisočletju imenoval navadno le osmina božičnega dné. Verjetno je, da ga sv. cerkev poprej zato ni praznovala pod sedanjim imenom, ker so ta dan tudi neverniki slavili kot novoletni dan z velikimi slavnostmi in velikim pregrešnim razkošjem tudi naslednje dni. Kristijani pa so te dneve imeli bolj kot spokorne, postne, prošnje dni, da bi se

obvarovali pregrešnih, malikovavskih šeg in nerodnostij. Ko pa je krščanstvo spodrinilo neverskega duha, spremenili so današnji spokorni praznik v praznik pobožnega veselja, ker se je prikazala milost Boga, Zveličarja našega, vsem ljudem.

O čem naj vam, ljubi kristijani, današnji praznik govorim s tega svetega mesta? Premnogo bi vam imel povedati. In izmej tega premnovega sem si za danes in za vse zapovedane praznike celega letošnjega leta izbral nekaj nenavadnega, vendar pa nam vsem silno potrebnega.

Sveti tridenški cerkveni zbor (od l. 1545. — 1563.) je izdal preimenitne določbe o sv. katoliški veri in o krščanskem življenju. V 22. seji je naložil duhovnikom vestno dolžnost, razlagati vernikom daritev sv. maše. Oziraje se na to, sem se odločil razlagati vam prazniške sv. maše po vsebini tega, kar je ravno tistim svetim mašam lastnega, kar imajo te v svojih cerkvenih molitvah posebnega, različnega od besed in molitvic drugih sv. maš. Da pa lažje razumete, kako to mislim, povem vam najprej, katere oddelke, vrstice in molitvice imajo svete maše lastne, posebne; oziroma imenujem vam to, kar ni splošno, ali pri vsaki sveti maši enako. Na tej podlagi in po tej vrsti vam potem pojasnim sv. mašo današnjega praznika.

I. Molitve, ki jih imajo sv. maše posebne in lastne, so te-le:

1. Vhod ali pristop; to so po nastopnih molitvah, ki jih opravi mašnik pred stopnjicami, prve besede, katere bere mašnik iz mašnih bukev in se navadno končajo s hvalnico: »Čast Očetu« itd. V »vhodu« je navadno kaka vrstica izmej 150 psalmov, sv. pesmij, katerih večino je zložil David, zato imenovan »kraljevi pevec« ali tudi »kraljevi prerok«, ker se psalmi preroško ozirajo na obljubljenega Odrešenika, na njegovo presveto Mater in na sveto katoliško cerkev. — 2. Posebna je molitev po gloriiji ali slavi in po prvem voščilnem pozdravu: »Dominus vobiscum« t. j. Gospod z vami. Ta se imenuje zbirna molitev, ki je zložena v čast svetnikom ali skrivnosti dotičnega dne. — 3. Posebno je berilo ali list. Za tem pa pride 4. nekaj vrstic, večjidel iz sv. pisma, kar se imenuje vmesni spev; te vežejo berilo z evangelijem. Vmesnemu spevu prištevamo graduale, aleluja, trakt in sekvencijo. Graduale, t. j. gredne molitve, so sedaj le nekatere vrstice iz sv. pisma, svoj čas pa so bili tu celi psalmi, ki so jih verniki v cerkvi prepevali po prebranem listu. Veseli vzklic aleluja se izreka

v vmesnem spevu menj ali večkrat vse dni cerkvenega leta, izvzemši dobo od prve predpepelnične nedelje do velike sobote. Ob dnevih žalosti in pokore, ko se opušča aleluja z dotično vrstico vred, moli mašnik kot nekako nadomestilo tako nazvani trakt, t. j. podaljšano molitev žalostne ali spokorne vsebine, ki je nekako nadaljevanje gredne molitve. Nekatere dni pa so uvrščene tu še prekrasne cerkvene pesmi, imenovane *sekvencije*, naslednjice. Sedaj jih ima samo še petero svetih maš; a o tem nekaj več pri drugi priliki. — 5. Prazniške svete maše imajo poseben *evangelij*, kakor tudi — 6. lastno vrstico ali molitev *pred darovanjem*, pa lastno — 7. *tihomolitev*, ki je tista, predno se moli ali poje predglasje. Ta molitev se ravna po lastnji godu ali skrivnosti tistega dne. — Posebni sta še 8. in 9. dve molitvi: *obhajilna* in *poobhajilna*. Obhajilna molitvica je prva, ki se moli po sv. obhajilu iz mašnih bukev, in obsega kak kratek izrek iz sv. pisma. Po vsebini se vjema s skrivnostjo ali dogodbo tistega praznika, kakor vhod in darovanje. Poobhajilna molitev se moli ali poje v imenu vseh navzočih vernikov in spominja skupnega sv. obhajila v prvih časih krščanstva pa dnevnega godu ali skrivnosti.

II. Po tej uvodni razlagi poglejmo, kakšna je vsebina *sv. maše v čast obrezovanju Gospodovemu*.

1. *Vhod v današnjo sv. mašo* je prav tisti, kakor ga ima tretja sv. maša na božični praznik, namreč prerokovanje Izaijevo: *Dete nam je rojeno, in Sin nam je dan in na njegovi rami je poglavarstvo, in imenuje se angel velikega sklepa*. Očividno je tu gledal prerok v duhu prav tisto nebeško Dete, čegar rojstva smo se spominjali pred osmimi dnevi. Kratko je označeno v prerokbi njegovo delovanje v presv. Trojici kot izvrševavca božjih večnih sklepov. In kakšen je bil božji večni sklep gledé na Sina božjega in na človeštvo? Bog Sin je imel vzeti nase podobo človeško ter nas deležne storiti božje narave. Božje narave pa postanemo deležni, kadar pride v naše srce milost božja, tedaj potegne Bog našo revno človeško naravo k sebi. Zategavoljo kliče polna hvaležnosti in vsa navdušena sv. cerkev s psalmistom: *Pojte Gospodu novo pesem, ker je storil čudo*. Zares, neizmeren čudež je včlovečenje Sina božjega, in neizrečeno velik čudež je milost božja v človeku. Prerok David temu čudež se, vsklikne: *Kaj je človek, da se ga spominjaš; ali Sin človekov, da ga obiskuješ? Le malo si ga znižal pod angele*. (Ps. 8, 5. 6.) — 2. *Zbirna* oziroma praz-

niška molitev v današnji sv. maši nam je že znana po litanijah: »Bog, kateri si po rodovitnem devištvu sv. Marije človeškemu rodu dodelil dar večnega zveličanja, daj, prosimo, da njo čutimo za nas prositi, po kateri nam je sreča došla prejeti življenja začetnika, Gospoda našega Jezusa Kristusa, Sina tvojega.« Kar je Bog od vekomaj sklenil zaradi svojega Sina, to se je izvršilo ob Marijinem oznanjenju v Nazaretu. Marijino telo je postalo tempel, v katerem si je Bog privzel človeško naravo. Po Marijinem posredovanju je torej prejel človeški rod Odrešenika, in po njeni priprošnji nam dohaja tudi sedaj usmiljenje in milost božja. — 3. V berilu nas sv. cerkev opominja danes prav s tistimi besedami sv. Pavla do Tita, kakor na sveti dan pri prvi sveti maši. S tem berilom nas opozarja sveta cerkev na včlovečenje Sina božjega, na začetnika krščanstva, na dolžnosti, ki jih moramo do Boga, do sebe in do bližnjega spolnovati, če hočemo deležni postati odrešenja Kristusovega ter očiščeni in prijetni Bogu sodnji dan povabljeni biti v nebeško kraljestvo. Jezusa Kristusa imenuje tu apostol *velikega Boga* in *Zveličarja našega*. S tem je očitno izrečeno, da je Jezus pravi, živi, resnični Bog. — 4. V mesni spev sestoji najprej iz par vrstic ps. 97, katerih prva se glasi: *Vse pokrajine zemlje gledajo zveličanje našega Boga. Vriskajte Bogu vse dežele. Zares, po vseh delih širne zemlje, tudi v najtežje pristopnih krajih, kakor nam sporoča vsakoletni koledar družbe sv. Mohorja, oznanjajo katoliški misijonarji Zveličarja, in kolikor bolj se src človeških prijemlje božji nauk, toliko bolj se vdeležujejo tudi milostij Zveličarjevih. Zato pozivlje sv. cerkev današnji praznik vse dežele in vse narode, naj glasno slavé Gospoda, slavé božje veličastvo in občudujejo njegovo neskončno ponižnost. Svoj poziv h tolikemu veselju zaradi Zveličarja podprè sv. cerkev precej nato z besedami sv. Pavla v listu do Hebr. (1.): *Velikokrat in po mnogih potih je nekdanj Bog govoril očakom po prerokih, poslednjič tiste dni nam je govoril po Sinu. Mi kristijani smo neprimerno srečnejši in imenitnejši mimo judov, ker se nam Bog ni razodel samo po prerokih in apostolih, ampak naravnost nas je po svojem Sinu in sv. Duhu učil vsó resnico.* (Jan. 16, 13.) Kako hvaležni morate biti Bogu, ljubi kristijani, da vas sedaj služabniki njegove cerkve poučujejo o Zveličarju, o njegovem rojstvu, njegovem življenju, delovanju in trpljenju! Prosite Boga, da vas razsvetli, kadar slišite njegov glas iz pridigarških ust, da boste mogli tudi živeti tako, kakor on od vas zahteva. — 5. Evangeljski odlomek današnje sv. maše*

sestoji iz ene same vrstice, v kateri sv. Lukež pové, da je bilo božje Dete osmi dan obrezano ter Jezus imenovano, kakor je bil oznanil nadangel. Obrezovanje je bilo po Bogu že Abrahamu naložena šega, vsled katere je moralo vsako moško dete osmi dan po rojstvu biti obrezano. Bilo je to v znamenje zaveze in obljube božje z judovskim ljudstvom, pa v znamenje, da se ločijo judje od drugih narodov. Sveta družina se je prostovoljno uklonila tej postavi iz ponižnosti in pokorščine nam v zgled teh čednostij. Obrezovanje je bilo predpoda sv. krsta. Novega leta dan nas torej sv. cerkev razveseli z najslajšim in najsvetejšim imenom, z onim imenom, v katerem edinem je zveličanje. Te resnice se moramo vse dni celega leta dobro zavedati, potem bo Jezus zares naš Zveličar, kar to nebeško ime tudi pomeni. Začnimo torej novo leto v presvetem imenu Jezusovem, nadaljujmo je, ako je božja volja v tem presvetem imenu, in sklenimo to leto in enkrat tudi leta in dni našega življenja s presladkim imenom Jezus na jeziku in v srcu!

— 6. Od spomina na včlovečenega Sina božjega prestopi sveta cerkev v molitvi pred darovanjem k veličastni misli, kdo je novorojeno Dete po božji naravi; zato kliče k Njemu, vse-mogočnemu, neskončno pravičnemu Bogu s psalmistom: *Tvoja so nebesa in tvoja je zemlja; vesoljni svet, in kar ga napolnuje, si ti utrdil. Pravica in sodba je priprava tvojega sedeža.* Nedopovedna je ponižnost božjega Sina. On, ki ima v oblasti nebo in zemljo, pride na ta svet kot ubožno Dete, kot Sin revne matere in ljudje za nju nimajo niti prenočišča. *In njegovi ga niso sprejeli,* toži očitaje sv. Janez (1, 11.) Mi pa, kristijani, kateri poznamo novorojeno Dete, poučeni po sv. cerkvi, mi mu pripravljajmo tak prostor v svojem srcu, da bo s svojo milostjo vedno kraljeval v njem. Do tega nam pa pomorejo krščanske čednosti, katerih najvišje zglede nam je Jezus zapustil v svojem življenju.

— 7. Pred predglasjem se moli tiha molitev, v kateri prosimo, da bi Bog milostno sprejel daritev in naše prošnje ter nas očistil in uslišal po moči nebeških skrivnostij. Seveda ga vsega tega, kakor sploh pri vseh mašnih molitvah, prosimo le vsled neskončnega zasluženja božjega Sina Jezusa Kristusa, kateri živi in kraljuje z Bogom Očetom v edinosti sv. Duha na vse veke. Nebeške skrivnosti, katere ima tu sv. cerkev v mislih, so zlasti včlovečenje Sina božjega, odrešenje Jezusovo in iz tega izvirajoča nekrvava daritev nove zaveze.

— 8. Od te molitve do obhajilne vrstice ni nobene posebne različnosti od drugih svetih maš. Zopet je tu na vrsti psalm 97.,

kakor že prej dvakrat v današnji sveti maši. Sv. cerkev nas tu zopet opozori, da vse pokrajine zemlje gledajo zveličanje našega Boga, našega Odrešenika, čegar rojstva in obrezovanja se sedaj spominjamo. On se nam je ravnokar dal ne samo, da smo ga gledali v skriti podobi na oltarju, ampak tudi vžili kot najboljši pomoček in zastavo, da ga v njegovi božji in človeški naravi gledamo in uživamo v nebesih. — 9. Ker je Marija, prečista Devica, posredovavka našega zveličanja, zato se je današnji praznik v p o o b h a j i l n i molitvi še enkrat spomnimo, ko prosimo Boga, naj nas po moči sv. obhajila reši grehov ter na priprošnjo blažene Device, božje Porodnice, deležne stori nebeških milostij.

Začel sem vam z današnjo pridigo razlagati prazniške s v e t e m a š e, in to sebi v spodbudo in pobožno premišljevanje, vam pa v pojasnilo prazniških dogodkov in skrivnostij, da bi se toliko bolj vjemali z duhom svete cerkve, pa še iz necega družega namena. Hočem namreč z domačo besedo razložiti vam to, kar se po cerkvenih določilih mora latinsko peti tudi na koru, kadar je pri oltarju peta sveta maša, če so le pevci tega zmožni. Zato slišite v naši cerkvi večkrat, da se pred »kyrie eleison« na koru nekaj poje; to je tisti »vhod« ali »pristop«, kakor sem ga vam razložil poprej za današnji praznik. Po berilu se zopet nekaj malega poje, to je »vmesni spev« pred evangelijem. Pri mašnikovem darovanju in precej po sv. obhajilu se pojejo zopet tiste vrstice, kakor so v mašnih bukvah za tisti dan. Ni mi treba omeniti, da se pri petih sv. mašah ob praznikih poje tudi »gloria« ali »slava«, »credo« ali »vera«, »sanctus« ali »svet« do povzdigovanja, po povzdigovanju pa »benedictus« ali »češčén«, kar je pravo za pravo drugi del prej začete pesmi »sanktusa«. Poje se potem tudi »Agnus Dei«, »Jagnje božje« pred zavživanjem. Tako cerkveno petje je v resnici popevana molitev. Bog daj, da bi mi vsi gojili take pobožne misli in čutila pri celi najsvetejši daritvi. Amen.

V. Bernik.

Praznik razglašenja Gospodovega ali sv. trije Kralji.

I. Naš Gospod Jezus Kristus.

LX.

Kje je Kralj judov, ki je rojen? Videli smo njegovo zvezdo na jutrovem in smo ga prišli molit. Mat. 2, 2

Veliko se je spremenilo v Jeruzalemu od onega časa, ko so se vršile dogodbe današnjega prazniškega evangelija, pa do zadnjega tedna Kristusovega življenja. Takrat so popraševali trije imenitni tujci po Jezusu, da bi ga molili kot Sina božjega v podobi slabotnega Deteta; sedaj pa poprašujejo po njem nehvaležni domačini, da bi ga umorili, svojega vsemogočnega Čudodelnika, svojega največjega Dobrotnika! Takrat je iskal kralj Herod božje Dete, da bi je umoril, sedaj pa se mnogo trudi cesarjev namestnik Poncij Pilat, da bi nedolžnega Jezusa iztrgal iz rok krvoločnih judov, da bi ne bil umorjen. — Takrat so darovali kralji pomenljive darove, sedaj bo moral Jezus umreti prav zaradi tega, kar so pomenili in preroško naznanjali ti darovi. Sv. trije Kralji so mu prinesli zlata, ker so Jezusa hoteli počastiti kot Kralja, sedaj zahtevajo njegovi sovražniki, da mora umreti, ker je rekel, da je Kralj; Kralji so mu prinesli kadila, ker so ga hoteli počastiti kot Boga, sovražniki zahtevajo njegovo smrt, ker je rekel, da je Sin božji; Kralji so mu prinesli tudi mire ter s tem hoteli naznaniti, da je Jezus tudi človek, ki bo umrl za rešenje sveta, in ravno sedaj se ima to dopolniti.

Pomaknimo se še mi v duhu za 33 let naprej in premišljujmo danes mesto evangeljskih dogodkov iz Jezusove detinske dobe njegove nauke zadnjega tedna.

I. Priliki o vinogradnikih in kraljevi ženitnini je Jezus povedal veliki terek v templu. Posebno prilika o vinogradnikih, v kateri Jezus tako jasno napoveduje pogin judovskega naroda, je hudo razburila farizeje. Hoteli so Jezusa prijeti, a zbali so se ljudstva. Za sedaj poskušajo drugo pot. Posvetujejo se namreč, kako bi ga ujeli v besedi, t. j. skušajo ga izvabiti, da bi rekel kaj takega, vsled česar bi ga mogli tožiti pri rimski oblasti; ta naj bi Jezusa obsodila in potlej se jim ni treba bati ljudstva, vsa krivda

zadene Rimce. Ta misel se jim zdi tako srečna, da je ne popustijo nič več. Toda Zveličarja vjeti v besedi, to ni lahka reč, to jim je znano že iz skušnje. Slednjič se zedinijo v tem, da mu zastavijo težko vprašanje o davkih, ki se plačujejo rimskemu cesarju. To preporno vprašanje je že njim samim delalo preglavico. V dejanju so bili seveda vsi soglasni, vsi so plačevali Rimcem davke, ker se niso mogli ubraniti, a gledé tega, ali je po sv. pismu opravičena ta zahteva, sta bili dve stranki, ena je temu pritrjevala, druga pa je učila, da ravno iz sv. pisma (V. Moz. 17, 15.) se dá dokazati, da se tuji in še celo poganski vladi ne smé plačevati davek. Judovska zgodovina je bila nekakšno na strani onih, kateri so trdili, da se mora plačevati: Pobožni Ezechija je plačal davek, Jeremija je svaril svoje domačine, naj bodo pokorni Babiloncem, Ezdra in Nehemija se nista pohujševala zastran perzijske vlade. Farizeji in takoimenovani gorečniki so zanikali to dolžnost, češ, samo Bogu in njegovemu templu in duhovščini se morajo davki plačevati. Torej eno najbolj kočljivih vprašanj so si odbrali in so si bili prav svesti sijajne zmage. S tem »davčnim vprašanjem« pa ne gredó sami do Jezusa, marveč pošljejo svoje učence, da bi bila vsa reč manj sumljiva, češ, da res želijo in potrebujejo pouka v tem vprašanju. Da bi bila reč še bolj gotova, jim pridajo še Herodovcev, t. j. takih ljudij, ki so bili zavzeti za Heroda, ki je v imenu rimskega cesarja vladal v Galileji, in bi bili radi videli, da bi bil Herod pridobil oblast po vsej judovski deželi, da bi bil vladar vseh judov. V taki družbi je pa postalo ono že itak kočljivo vprašanje še bolj zamotano. To sem že ob drugi priliki omenil, da so si bili farizeji in Herodovci sicer jako nasprotni, le sedaj, ko se gré zoper Jezusa, se zedinijo in vprežejo v isti jarem. Še to naj omenim, da so brez dvojbe farizeji svoje učence in zaveznike poučili, kako naj govoré pri Jezusu.

Tako vsestransko pripravljene stopijo pred Jezusa, rekoč: »Učenik, vemo, da si resničen in prav govoriš in se ne oziraš na nikogar, ker ne gledaš na osebo ljudij, marveč v resnici učiš pot božjo.« Ta vvod je bil na dve strani jako zvito osnovan. Najprej hočejo Jezusa s hinavskim prilizovanjem pridobiti za-se; potlej pa že nekoliko pripraviti na to, kakšen odgovor naj dá, češ, marsikateri drug tudi vé, kaj je v tej reči pravo, pa si ne upa razodeti svoje sodbe, ti pa ne gledaš na osebo, marveč poveš vsakomur resnico, torej, ker si neustrašen in se ne bojiš niti rimske oblasti, reši nam enkrat za vselej to vprašanje. Povej nam torej, kaj se

ti zdi: Ali se smé dajati davek cesarju ali ne? Jezus pa spozna njih hudobijo in zvijačo in jim reče: *Kaj me skušate, hinavci? Pokažite mi davčni dar, da ga vidim.* In mu podajo »denar«. Sedaj jim reče: *Čegava je ta podoba in napis?* Odgovoré mu: Cesarjeva. Tedaj jim Jezus odgovori in reče: *Dajte torej cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega.* Kaj takega pa res ni pričakovalo to »slavno« odposlanstvo. Evangelij pristavi: Njegove besede niso mogli grajati pred ljudmi: začudijo se njegovemu odgovoru, zapusté ga molčé in gredó.

Oj, kako veličastnega se nam pokaže ljubi Jezus zopet ob tej priliki: vsevedni Bog je, ki pozna celo misli in skrivne namene ljudij; neskončno modri Bog je, ki zna tako na kratko, tako jasno razvozlati tako težko vprašanje, s katerim so si že toliko glavo belile učene judovske šole, in sicer načelno vprašanje za vse čase, vse narode: svetna in cerkvena oblast obstojita druga poleg druge, vsaki je treba dati, kar ji gré; torej se smé svetni oblasti ustavljati le takrat, kadar kaj zahteva zoper božjo voljo, če brani Bogu dajati, kar je božjega. Neskončno modri Bog je, ker zna tako lepo v poštev jemati vse okoliščine; neskončno dobrotljivi in usmiljeni Bog je, ker zlobnim napadnikom odgovarja tako mirno, tako potrpežljivo!

II. Še tisti dan pride k Jezusu neko drugo odposlanstvo zopet z drugačnim vprašanjem, namreč saducejci. Saducejce bi imenoval, če rabim sedanji običajni izraz, judovske liberalce, brezverce; saj so celo tajili neumrjročnost duše, angele in seveda tudi vstajenje mesa. Bržkone so tudi le-ti prišli s sporazumljenjem farizejev, da bi Jezusa ujeli v besedi. Da ni bila sveta ukaželjnost, ki želi resnico spoznati in svojo vest utolažiti, vidimo že iz tega, da so se drznili Jezusa nadlegovati s tako neokretnim vprašanjem. Navedejo mu najprej nek seveda izmišljen slučaj iz judovskega življenja. Neki ženi umrje mož brez otrok; potlej se omoži z drugim; ko ji ta umrje, dobi tretjega in tako gré dalje, da ji umrje sedmi mož, in potlej še ta nenavadna vdova sama. Vprašajo torej Jezusa: »Katerega izmej teh sedmerih bo tedaj žena ob vstajenju?« Vsi namreč so jo imeli za ženo. S tem so hoteli prav zvito dokazati, da si nauk o vstajenju nasprotuje: ko bi eden katerikoli izmej sedmerih imel v večnosti ono ženo, bi se krivica godila drugim; še manj je mogoče, da bi bila žena vseh; torej je vstajenje mrtvih nemogoče. Bržkone so tako vprašanje že stavili tudi farizejem, da bi jim s tem dokazali, da so opravičeni tajiti vstajenje. Jezus pa

jim odgovori in pravi: *Ali se ne motite zato, ker ne umete ne pisma ne moči božje? Otroci tega sveta se ženijo in možé; ti pa, kateri bodo vredni spoznani doseči oni svet in vstajenje od mrtvih, se ne bodo ne možile ne ženili. Zakaj nič več ne bodo mogli umreti; angelom so namreč enaki in so otroci božji, ker so otroci vstajenja. Da pa mrtvi vstanejo, ali niste brali v bukvah Mozesovih, v dogodbi o trnjevem grmu, kako je Bog ž njim govoril, rekoč: „Jaz sem Bog Abrahamov, in Bog Izakov, in Bog Jakobov. Bog pa ni mrtvih, marveč živih. Vsi se torej zelo motíte“.* Odgovorili so pa nekateri pismarji in so mu rekli: »Učenik, prav si odgovoril!« In množice, ki so to slišale, so se zavzele nad njegovim ukom.

Kako lepo in prepričevalno je Jezus zavrnil tudi zmote nevernih saducejcev! Po vstajenju se prične vse drugačno, poveljučano življenje — ljudje bodo kakor angeli; naj jih nikar ne begajo one neumne skrbi zastran ljudij, kateri so bili na zemlji večkrat oženjeni. Ker je pa poznal njih nevero, da tajé zato vstajenje mrtvih, ker tajé tudi neumrjročnost duše, torej sploh življenje po smrti, jim dokaže iz sv. pisma njih zmoto na jako preprost način: Bog se imenuje Bog Abrahamov, Izakov in Jakobov — te besede bi sploh ne imele nikakoršnega smisla, ko bi ti očaki ne živeli v večnosti.

III. Farizeji so se sicer škodoželjno veselili, da so saducejci dobili tak odgovor, ki jih je prisilil k molčanju; vendar še niso mogli mirovati. Zopet so se zbrali, in eden izmej njih, učenik postave, kateri je slišal prepir saducejcev, in ker je videl, da jim je dobro odgovoril, ga vpraša: »Učenik, katera je največja zapoved v postavi?“ Jezus mu odgovori: *Prva vseh zapovedij je: Poslušaj, Izrael! Gospod, tvoj Bog, je en Bog. In ljubi Gospoda, svojega Boga, iz vsega svojega srca in iz vse svoje duše in iz vse svoje misli in iz vse svoje moči, To je prva zapoved. Druga pa je nji enaka: Ljubi svojega bližnjika, kakor samega sebe. Večje zapovedi ni druge mimo teh. V teh dveh zapovedih je vsa postava in preroki.* In pismar mu reče: »Prav, Učenik! po pravici si rekel, da je en Bog in ni drugega razen njega. In njega ljubiti iz vsega srca, in iz vsega uma, in iz vse duše, in iz vse moči; in ljubiti bližnjika, kakor samega sebe, je več kakor vse žgavne in druge daritve.« Jezus pa, ko je videl, da je modro odgovoril, mu je rekel: *Nisi daleč od božjega kraljestva.*

Isto vprašanje smo slišali že o drugi priliki, a takrat je bilo zastavljeno iz drugačnega namena, za dejansko uporabo, kaj je storiti človeku, kateri hoče priti v nebesa; tukaj je pa učenik

postave vprašal le z učenostnega stališča, ker se judovski učeni niso mogli zediniti o tem vprašanju, ali naj sploh govoré o veliki ali največji zapovedi, in potlej, katera je največja. Kako krasno je zopet tukaj Jezus načelno rešil to vprašanje za vse čase in kako preprosto: Ako je en sam Bog, mora biti tudi ena sama postava, okrog katere se družijo vse druge kakor okrog svojega središča. Zapoved ljubezni do Boga in bližnjega — to je ogrevajoče solnce, vse druge zapovedi so le žarki.

Sedaj pa pravi sv. evangelij, da se ga ni nihče več predrznil vprašati; saj je bil pa tudi že zadnji čas, da ga nehajo nadlegovati s takimi vprašanji, katera so deloma le zanjke za Zveličarja, deloma pa le prazna radovednost. Pa ljubeznivi Jezus zna tudi zlobnost in slabost ljudij v prid obrniti.

IV. Ko so pa drugi ponehali, zastavi Jezus sam vprašanje zbranim farizejem in sicer vprašanje, katero odločuje njihovo zveličanje ali pogubljenje, vprašanje: ga-li spoznajo in priznajo za svojega Mesija, svojega Zveličarja, ali ne. Vprašanje se glasi: *Kaj se vam zdi o Kristusu, čegav sin je?* Mu reko: Davidov. Jezus jim odgovori: *Kako ga tedaj David v duhu imenuje Gospoda, rekoč: Gospod je rekel mojemu Gospodu: Vsedi se na mojo desnico, dokler ne položim tvojih sovražnikov v podnožje tvojih nog. Ako ga tedaj David imenuje Gospoda, kako je njegov sin?* In nobeden mu ni mogel odgovoriti besede. Tako jasno jim je torej dokazal iz svetega pisma, da je res obljubljeni Odrešenik, da mu ne more nihče ugovarjati; a verovati pa trdovratneži le nočejo, marveč ostanejo nesrečniki pri tem, kar so sklenili: umoriti ga na vsak način. Oj, kako žalostno, kako strašno nasprotje! Ravnokar se je slovesno razkladala prva in največja zapoved: *Poslušaj, Izrael, Gospod tvoj Bog je eden. Ljubi Gospoda, svojega Boga, iz vsega svojega srca, iz vse svoje duše, iz vseh svojih močij!* In tega Boga hočejo umoriti!

V. Čudili smo se krotkosti in potrpežljivosti, s katero je Jezus odgovarjal na razna vprašanja; a čuditi se moramo pa tudi njegovi odločnosti in nevstrašenosti, s katero je odkril farizejem vso hinavsko zlobnost in sprijenost, jim očital njihovo prevzetnost in častihlepnost, pa tudi napovedal strašno kazen, kateri ne bodo odšli. Tako-le se glasi ta preznameniti govor, ki ga je Jezus govoril v templu množicam in svojim učencem: *Na stolu Mozesovem sedé pismarji in farizeji. Vse tedaj, karkoli vam reko, izpolnjujte in storite; po njih delih pa nikar ne delajte, ker pravijo, sicer pa*

ne storé. Navezujejo namreč težka bremena, katerih ni moč nositi, in jih nakladajo ljudem na rame, sami pa jih nočejo s prstom premakniti. Vsa svoja dela pa opravljajo, da jih ljudje vidijo; delajo si namreč širje listke in večje robove v krilu. Radi imajo prve prostore pri pojedinah in prve sedeže v shodnicah in pozdravljanje na trgih, in da jim ljudje pravijo: učenik! Vi pa se ne pustite imenovati učenike, zakaj eden je vaš učenik, vi vsi pa ste bratje. In nikogar ne imenujte na zemlji svojega očeta; zakaj eden je vaš Oče, ki je v nebesih. Ne imenujte se učenike, zakaj eden je vaš učenik, Kristus. Kateri je največji mej vami, bodi vaš služabnik. Kdor se pa povišuje, bo ponižan; in kdor se ponižuje, bo povišan. — Gorjé pa vam, pismarji in farizeji, hinavci! ker zapirate nebeško kraljestvo ljudem; vi namreč ne greste vanje, in kateri hočejo iti vanje, jim ne pustite iti. Gorjé vam, pismarji in farizeji, hinavci! objedate hiše vdov za dolge molitve, katere opravljate; zaradi tega boste prejeli ostrejšo sodbo. Gorjé vam, pismarji in farizeji, hinavci! ker po morju in po suhem obhodite vse, da enega spreobrnute k svoji veri; in kadar je spreobrnjen, ga storite otroka pekla, dvakrat hujšega, kakor ste vi. — Gorjé vam, slepi vodniki, kateri pravite: Kdorkoli priseže pri templu, ni nič; kdor pa priseže pri templovem zlatu, je dolžan (izpolniti prisego). Neumneži in slepci, kaj pa je več, zlato ali tempel, ki posvečuje zlato? In kdorkoli priseže pri altarju, ni nič; kdor pa priseže pri daru, ki je na njem, je dolžan. Slepci! kaj pa je več, dar ali altar, ki posvečuje dar? Kdor namreč priseže pri altarju, priseže pri njem in pri vsem, kar je na njem. In kdor priseže pri templu, priseže pri njem in pri tistem, ki biva v njem. In kdor priseže pri nebu, priseže pri božjem sedežu in pri tistem, ki sedi na njem. — Gorjé vam, pismarji in farizeji, hinavci! kateri desetinite meto, janež in kumin, in opuščate, kar je imenitnejšega v postlavi, pravico in usmiljenje in vero. To je treba storiti in onega ne opustili. Slepi vodniki, kateri precejate komarje, kamele pa požirate! — Gorjé vam, pismarji in farizeji, hinavci! ki čistite, kar je zunaj kozarca in sklede, znotraj pa ste polni ropa in gnjusobe. Slepi farizejec! očisti poprej, kar je znotraj kozarca in sklede, da bo čisto tudi to, kar je zunaj. — Gorjé vam, pismarji in farizeji, hinavci! ki ste enaki pobeljenim grobom, kateri se od zunaj lepi zdé ljudem, od znotraj pa so polni mrtvaških kostij in vsake gnjusobe. Prav tako se tudi ljudem od zunaj vidite sicer pravični, znotraj pa ste polni hinavščine in krivice. — Gorjé vam, pismarji in farizeji, hinavci! kateri

stavite grobe prerokov in zaljšate pokopališče pravičnih ter pravite: Ko bi bili mi v dnevih naših očetov, bi ne bili ž njimi deležni krvi prerokov. Sami sebi torej pričujete, da ste otroci teh, kateri so morili preroke — in vi, le izpolnite mero svojih očetov! Kače, gadja zalega! kako boste ubežali sodbi pekla? Zato glejte, jaz vam pošiljam preroke in modre in pismarje. Nekatero izmed njih boste umorili in križali in nekatere bičali v svojih shodnicah in preganjali od mesta do mesta, da pride nad vas vsa pravična kri, katera je prelita na zemlji, od krvi pravičnega Abelja do krvi Caharija, sinu Barahijevega, katerega ste umorili mej templom in altarjem. Resnično vam povem, vse to bo prišlo nad ta rod. — Jeruzalem, Jeruzalem, ki moriš preroke in kamenjaš one, kateri so k tebi poslani; kolikokrat sem hotel zbrati tvoje otroke kakor koklja zbira svoja piščeta pod peruti! Ti pa nisi hotel! Glejte, vaša hiša vam bo puščena pusta. Zakaj povem vam, ne bodete me videli odslej, dokler ne porečete: Češčen bodi, kateri pride v imenu Gospodovem.

O, kako so milovanja vredni preslepljenci! Jezus bi jih tako rad rešil, pa jih ne more! To je ravno trdovratnost, ki se ne zmeni ne za lepo, ne za ostro besedo. O, kako so milovanja vredni, da so tako zamudili čas milosti, čas usmiljenja Jezusovega! O predragi, učimo se od nesrečnega ljudstva, da tudi mi ne prezremo dnij, ko nam je milost Jezusova na razpolago, na ponudbo, da nas kdaj ne zadene enaka kazen kakor nesrečno trdovratno judovsko ljudstvo. Porabite zlasti v svojo dušno korist letošnje sveto leto, ko nam je sv. cerkev odprla svoje bogate zaklade. »Sedaj je prijetni čas, sedaj je dan rešitve.« Sedaj je čas, da se spokorimo, posvetimo in zveličamo. Amen.

A. Kržič.

2. Liturgična pridiga.

Videli smo njegovo zvezdo na Jutrovem, in smo ga prišli molit. Mat. 2, 2.

Sv. papež Leon I. je nagovoril svoje poslušavce na današnji praznik nekikrat tako-le: »Veselite se v Gospodu, zopet rečem, veselite se, zakaj v kratkem odmoru, po prazniku rojstva Kristusovega, nam je napočila slovesnost njegovega razglašenja, in njega, katerega je oni dan Devica rodila, spoznal je ta dan svet.« (Brev.) Zares, verni kristijani, veselimo se tudi mi iz vsega srca današ-

njega visokega praznika razglašanja Gospodovega ali sv. treh kraljev, tako imenovanega, ker so sv. trije kralji novorojeno dete razglasili kot Sina božjega in Zveličarja sveta. Današnji praznik spada med najstarejše praznike krščanstva. Vendar pa se je v vshodni cerkvi ali na Jutrovem praznoval do 4. stoletja skupno s svetim dnem in sicer na današnji dan. Proti koncu 4. stoletja so se še-le jutrovci začeli ravnati po navadi zahodne cerkve, v kateri sta se ta dva praznika praznovala vsak posebej že od apostolskih časov.

Današnji praznik spada med tiste največje praznike, ko se v njih osmini ne sme opraviti nobena sv. maša v črni mašni obleki razen pogrebna, torej tudi ne more biti v tem času kaka osmina ali obletnica po rajnih. Taki prazniki so samo še: Božič, velika-noč, binkošti, sv. Rešnje Telo.

Na nekaj vas moram precej danes opozoriti, na besede, katere sem ravnokar izgovoril: zahodna in vshodna cerkev. Cesar Teodozij je l. 395 rimsko državo razdelil in je starejšemu sinu Honoriju odločil zahodno, mlajšemu Arkadiju pa vshodno polovico. V zgodovini se imenuje vshodno cesarstvo tudi grško. V tem cesarstvu so začeli polagoma tudi božjo službo opravljati drugače. Sv. škof Bazilij Veliki je vpeljal iztočni obrednik, navod, kako naj se opravlja sv. maša in delé sv. zakramenti; naš obred sv. maše pa je rimski od papeža Leona I. Kadar se torej imenuje zahodna cerkev, misliti je na dežele ali vernike katoliške cerkve, s središčem v Rimu, kadar pa se imenuje vshodna ali iztočna cerkev, pomeni to krščanske dežele s središčem v bivšem katoliškem Carigradu ali Konstantinopolju. Vsaka teh cerkvâ ima svoje preslavne in svete cerkvene učeničke, katerih nauki so skozi in skozi katoliški in apostolski. Najodličniši v vshodni, grški cerkvi so: Sv. Atanzij, sv. Bazilij, sv. Gregorij iz Nacianca, sv. Gregorij iz Nise, sv. Janez Zlatoust. V latinski, rimski cerkvi pa se blesté: Sv. Hilarij, sv. Ambrozij, sv. Avguštin, sv. Jeronim, sv. papež Gregorij Veliki. Vshodna cerkev je do l. 1054. priznavala rimskega papeža poglavarja obeh cerkvâ, tega leta pa ob času očaka Mihaela Cerularija in papeža Leona IX. se je odklala, odcepila od rimske cerkve, zato se imenujejo privrženci tega razkola — razkolkniki, sami se nazivljejo pravoslavne. Pripravil pa je na razkol od rimske vrhovne oblasti iztočno cerkev že krivoverec Fokij v drugi polovici 9. stoletja, kateri je tajil, da sv. Duh izhaja tudi od Boga Sina.

Po tem zgodovinskem poduku se vrnem nazaj k današnjemu prazniku, da vam v njegovo proslavo razložim molitve in posebnosti sv. maše tega praznika.

1. Vhod v današnjo sv. mašo je posnet po preroku Malahiju ter se glasi: »Glej, prihaja Gospodovavec Gospod: in v njegovi roki je kraljestvo in moč in oblast.« Nato pa je vrstica iz ps. 71: »Bog! daj kralju svojo sodbo, in svojo pravico kraljevemu sinu.« Vse to se ozira na Mesija, na obljubljenega Odrešenika, Gospoda vseh narodov, ki jih kliče k sebi, ozira se to na Kralja zemlje in nebes. Tako so stari judje in sv. očetje vedno razlagali te svetopisemske besede. H kraljevi oblasti spada sodnost; od kraljevih sodbâ se mora pričakovati pravičnost; največja pravičnost pa se prilastuje kralju nebeškemu.

2. V zbirni molitvi današnje sv. maše moli sv. cerkev tako-le: »Bog, kateri si svojega Edinorojenega današnji dan razodel nevernikom po zvezdi vodnici: dodeli milostljivo, da bomo mi, kateri smo Te že spoznali iz vere, enkrat gledali obličje Tvojega veličastva.« V tej molitvi je torej kratko izražena praznična dogodba, da je namreč Bog po zvezdi vodnici razodel in razglasil rojstvo svojega edinorojenega Sina. Za-se pa prosimo tu, da biga mogli kdaj gledati v nebesih od obličja do obličja mi, kateri ga poznamo po drugi zvezdi, po luči sv. vere.

3. Berilo je vzeto iz Izaija preroka, kjer se govori o rešitvi izraelskega ljudstva iz babilonske sužnosti, in še bolj iz dušne sužnosti t. j. iz teme greha, zmote in nevednosti. V preroškem duhu pa je tu popisano veličastvo novega kraljestva božjega, sv. cerkve Kristusove, v katero je Bog najprej vabil Jude, a ko ti niso hoteli verovati, tudi nevernike. Prerok pravi, da se Bog v tem svojem kraljestvu vidno kaže, da želijo vsa malikovavska ljudstva v cerkev Kristusovo biti sprejeta, da se vsi njegovi sovražniki podvržejo, da bo poslednjič kraljeval v njem splošni mir. Popisuje pa to veličastvo, kakor je videl s preroškimi očmi v duhu, že kar izgotovljeno. Luč, o kateri govori Izaija, bo vstajala nad Jeruzalemom, in h kateri bodo dohajala vsa ljudstva, je Jezus Kristus. Preden se je prikazala ta luč, bila je grozna tema v človeških dušah. Ljudje niso poznali pravega Boga, niso ga vedeli prav častiti, napravljali so si sami bogove, malike, katere so častili z grehom in največjimi ostudnostmi, njim v čast so morili celo otroke. Bili so dveh vrst ljudje: prosti — gospodarji in sužnji. Med vrsto sužnjev so spadale tudi žene, katere so mogli prodajati, kakor blago. Ponižnost, zatajevanje, ljubezen do sovražnikov, vse to jim je bilo neznano. Upanja v prihodnje življenje in vstajenje mrtvih niso imeli, menili so, da se s smrtjo konča vse. Judje

so sicer imeli pravo vero v enega samega Boga, verovali so, da je duša neumrjoča, da je vstajenje od mrtvih in življenje po smrti, toda njih vera je bila zelo popačena po njihovih učениkih. Prišel pa je obljubljeni Mesija in ž njim je prišla luč, katera je razgnala nevednost in zmoto, dušno temo, ter razsvetlila vse človeštvo z resnico in milostjo.

Jesus Kristus, včlovečeni Sin božji, je učil ljudi, Boga prav spoznati in častiti, učil je, kateri je poslednji namen človekov in kaj imamo storiti, da dosežemo ta namen, namreč sv. nebesa, kjer je naša prava domovina. Nebeški Zveličar je učil, da ne morejo človeka popolnoma osrečiti ne zemeljske dobrote, ne učenost in umetnost, ne veselje in sladnost tega sveta, ampak le vera v Boga in v božjega Odrešenika; ta vera pa se mora razodevati v dejanjih nadnaravne ljubezni. Edino to more človeka osrečiti tukaj in večno zveličati.

Kristus je luč sveta tudi s svojo milostjo. Kakor daje solnce zemlji moč, da reči na nji rastejo in obrodé, tako tudi Kristus človeka podpira s svojo milostjo, da more opravljati zaslužna dela. Kristus je luč svetá, ko vsem sveti z zgledom ponižnosti, ljubezni, potrpežljivosti in svetosti.

Taki in podobni nauki se torej izvajajo iz današnjega berila.

4. Vmesni spev ponovi par vrstic iz berila in navaja eno vrstico iz evangelija, zato mi ga ni treba posebej razlagati.

5. Omenjena evangeljska vrstica se glasi: »Videli smo njegovo zvezdo na Jutrovem, in smo ga prišli molit.« Tako so rekli trije Modri vstopivši v palačo Herodovo ter silno prestrašili kralja in ves Jeruzalem. Modri z Jutrovega so po mnogih težavah na potu prišli iskat solnca pravice, luči, katera se je prikazala nad Jeruzalemom. In Kristus, »luč sveta« (Jan. 8, 12.), jih je razsvetlil, da so spoznali v malem Detetu Kralja nebeškega, Boga in človeka v eni božji osebi ter so, kakor sporoča sv. Matevž, predenj pokleknil in ga molili ter mu darovali zlata, kadila in mire.« Ti darovi imajo vsak po svoje kaj lep pomen. Zlato pomeni ljubezen. Odkritosrčna ljubezen išče samo Boga in pridobi si jo tisti kristijan, kateri natančno in zvesto spolnuje vse dolžnosti do Boga in do bližnjega. Modri pri Herodu iščejo samo ene reči: »Kje je kralj Judov, ki je rojen? In ko so bili kralja zaslišali, so sli.« Za nič drugega se ne menijo, ves trud pozabijo. Kaj pa pomeni kadilo? Kadilo le potem prijetno diši, ako se razkadi na okrog in kvišku. Zato lepo kaže na kristijana, kateri se odteguje »posvetnim

željam« (Tit. 2, 12.) iz ljubezni do svojega nebeskega učenika, ter svoje srce povzdiguje k Bogu v presrčni molitvi polni sv. upanja. Mira pa pomeni telesno in dušno mrtvenje ali premagovanje lastne spačene narave. Z miro so mazilili trupla kraljev in drugih imenitnih oseb, da niso strohnela; (stari Slovenci na štajersko-ogrski meji so v svojih božičnih pesmih postavili za besedo mira izraz »plemenita mast.«)

Ljubi kristijani! Nič menj srečni, kakor sveti trije kralji, smo mi katoličani. O njih piše evangelist: »Kadar so pa zvezdo ugleдали, so se silno obveselili.« Zvezda naša in naše veselje je sveta vera, to je tista luč, katera nam kaže v novorojenem Detetu — Sina božjega, našega Kralja, našega Odrešenika in našega prihodnjega Sodnika. In kakor je Marija pokazala trem Modrim svoje nebeško Dete in je bila torej Marija takrat podobna — dejal bi — monštranci, tako se nam sedaj na naših altarjih v monštranci kaže taisti včlovečeni Bog, pa skrit pod podobo posvečenega kruha. Po zgledu svetih treh kraljev pokleknimo tudi mi v vsej ponižnosti pred sv. Rešnjim Telesom, naj si bode izpostavljeno ali ne, ter darujmo Jezusu vse svoje dušne in telesne moči, pa zdihnimo iz dna srca: »Jezus, Tebi živim, Jezus, Tebi umrjem, Tvoj sem živ in mrtev!«

6. Svetopisemska molitvica pred darovanjem se zopet ozira na svete tri kralje in razširjanje sv. katoliške cerkve ter se glasi: »Kralji iz Tarza in otokov mu bodo daril dajali, kralji Arabljanov in iz Sabe darov prinašali. In molili ga bodo vsi kralji zemlje, vsi narodi mu bodo služili. (Ps. 7. 1.) Razvidno je, da sta si današnje berilo in ta vrsta zelo sorodna po pomenu. Zadnje besede pa zlasti povdarjajo veseljnost katoliške cerkve, kakor je prerok videl v svojem duhu že dopolnjeno.

7. V tihi molitvi prosimo, da bi se Bog milostno ozrl na darove svoje cerkve, katera ne daruje več zlata, kadila in mire, ampak, kar se s temi naznanja, kar se daruje in zavživa, Jezusa Kristusa, Sina božjega in Gospoda našega. Zlato, kadilo in mira so bili torej darovi treh Modrih, kateri so le pomenjali živo in neomadeževano daritev nove zaveze Jezusa Kristusa.

8. Prestopim od tu kar na obhajilno vrstico. Zopet se sv. cerkev spomni zvezde vodnice, ki je tri Modre pripeljala k novorojenemu Kralju, zato ponovi evangeljske besede: »Videli smo njegovo zvezdo na Jutrovem, in smo ga prišli molit.« Tako govoré in bodo govorili polagoma vsi narodi, dokler ne bo en hlev in en pastir. (Jan. 10, 16.)

9. Poobhajilna molitev je kratka pa tehtna. V njej prosimo, da bi očiščeni dosegli enkrat to, kar s slovesnim bogoslužjem praznujemo, namreč, da bomo gledali nebeškega Kralja od obličja do obličja v nebesih ter ga združeni z Marijo in tremi Modrimi molili na vse veke.

Da boste še bolj umeli duha sv. katoliške cerkve, kateri jo preveva današnji praznik, omenim še v sklepu, da se sv. cerkev v svojih molitvah spominja danes in v osmini tega praznika še dveh drugih prevažnih dogodkov iz Jezusovega življenja. Na mislih ima namreč sv. cerkev sedaj tudi krst Jezusov v reki Jordanu in prvi čudež njegov v Kani. Ti dogodki stoje sicer po času narazen, vendar so si v ozki zvezi. Božični praznik zagledamo Zveličarja le v uboštvu, sedaj pa sv. cerkev hiti nam pokazat njegovo vzvišeno naravo. Ta pa se je razodela in spričala na dvojen način: enkrat je pričal sam Oče nebeški o svojem Sinu, »nad katerim ima dopadajenje« (Mat, 3, 17), drugič pa je Jezus svoje božanstvo sam potrdil s čudežem nad vodo. Na ta dva dogodka je tesno navezan tretji, da so namreč prišli trije Modri Jezusa molit in mu darovat. Judje so pričakovali Mesijo le za svoj narod, toda v božjem sklepu je bilo, odrešiti vse ljudi. Ta svoj sklep je Bog razodel že v najprvi mladosti svojega Sina s poklicem treh Modrih. Prišli so kot prvine, kot zastopniki malikovavstva poklonit se novorojenemu Odrešeniku, kakor so bili pastirji zastopniki judovstva. Zato je pa tudi poglobitni znak današnjega praznika izražen v poklicu in prihodu treh Modrih, kakor ste razvideli tudi iz razlage svete maše. S tem se je podrla stena med raznimi narodi in vsak je postal »izvoljen rod, svet narod, pridobljeno ljudstvo« (I. Petr. 2, 9). Predragi v Kristusu! Tudi naši malikovavski predniki so po Jezusu Kristusu in po njegovih svetnikih sv. Mohorju in Fortunatu, Cirilu in Metodu in drugih apostolskih možeh postali »izvoljen rod, pridobljeno ljudstvo«. Zato pa današnji praznik iz vsega srca zahvalimo Gospoda Jezusa Kristusa za neprecenljivo milost poklica k sv. veri, pa brez naših zaslug. Naša dolžnost pa je tudi zvesto hraniti v srcu in braniti z besedo in dejanjem sv. krščansko katoliško vero, katera ima v sebi »upanje veličastva božjih otrok in večnega življenja« (Rim. 5, 2; Tit. 1, 2.) Amen. V. Bernik.

Prva nedelja po svetih treh Kraljih.

I. Naš Gospod Jezus Kristus.

LXI.

Vsi, kateri so ga slišali, so se čudili njegovemu umu in njegovim odgovorom.
Luk. 2, 47.

Današnji sveti evangelij je zato tako imeniten, ker je edini, ki nam pripoveduje, kaj je Jezus delal in kako se je vedel v otroški dobi kot deček. Jezus je bil že kot malo Detece pri popolni zavesti in poln modrosti; a prikrival je še svojo nebeško modrost in le polagoma jo je hotel bolj in bolj razodevati, da bi dal vsem mladim ljudem najpotrebnejši nauk o napredovanju v dobrem; zakaj edino zanesljiva pot v nebesa je napredovanje v dobrem. Ako si že otrok prizadeva, da bi si bolj in bolj iz srca izpravil svoje otroške napake in si pridobil čimdalje več čednostij, in če se mladenič enako trudi za čimdalje večjo pobožnost in popolnost ter tudi še v poznejših letih nadaljuje to sveto delo, potem pač ni mogoče drugače, kakor da je dober, blag, plemenit, izvrsten tak človek.

Glejte, ravno zato je hotel Jezus preživeti vsa najimenitnejša leta človeškega življenja: leta detinska, mladeniška in moška, da bi vsem ljudem pokazal s svojim presvetim zgledom, kako je treba živeti, če hočemo kdaj priti v nebesa. Kakor dober učitelj ne uči le z besedo, marveč tudi pokaže vse tako, kakor si morajo učenci zapomniti, enako je božji Učenik vse to, kar je učil z besedo, pokazal tudi v dejanju s svojim svetim zgledom. Kako imenitno je to, da je Jezus 30 let nas učil le z zgledom in samo dobra tri leta z zgledom in tudi z besedo. Za oboje moramo biti srčno hvaležni božjemu Zveličarju. Ako so se judovski učeniki že tako zelo čudili dvanajstletnemu Jezusu, koliko bolj se moramo čuditi mi, ako premišljujemo vso modrost njegovih božjih naukov, katere je učil po raznih krajih svoje domačije, čuditi se njegovim divnim zgledom, s katerim je svetil ves čas svojega življenja vsem ljudem, kateri so kdaj občevali ž njim, in vsem onim, kateri zvesto poslušajo njegov sveti evangelij. O, da bi se moglo tudi o slehernem izmej mojih poslušalcev reči, kar pravi današnji evangelij o Mariji: *Njegova Mati je ohranila vse te reči v svojem srcu.*

I. Ko je bil Jezus končal oni rezki in ostri govor zoper farizeje, v katerem najmanj osemkrat ponavlja pretilno besedo »gorjé«, je ostal in sedel v tistem delu templja, kjer je bila posebna posoda za nabiranje darov. Bilo je v torek zvečer, bržkone po večerni daritvi, ko so še ljudje, domači in tuji, v to denarnico metali svoje darove. Jezus se je hotel tu z apostoli nekoliko odpočiti, in je gledal, kako so ljudje darovali. Mnogo bogatinov je darovalo obilo. Videl je pa tudi, kako je prišla ubožna vdova in vrgla dva denarca, t. j. en vinar. In poklical je svoje učence, rekoč: *Resnično vam povem, ta uboga vdova je dala več, kakor vsi, ki so darovali v denarnico. Zakaj vsi so vrgli od svoje obilnosti, ta pa je od svojega uboštva dala vse, kar je imela.*

Gospod ni zastoj tako hvalil in mej vsemi drugimi, tudi najjimenitnejšimi, odlikoval te uboge ženice. Imela je res mnogo lepih lastnosti: njeno srce ni bilo kar nič navezano na denar, — tako malo ima, pa še to dá radovoljno; kako pobožno je njeno srce, — kot uboga vdova ni bila dolžna darovati, in vendar noče zaostati, za Boga mora biti, četudi za druge vsega zmanjka; kako lepo je njeno zaupanje v Boga, — sedaj ni imela ničesar več, pa si misli, predobrotljivi Bog to dobro vé, pa bo že skrbel za njo; in kako velikodušno daruje, — veliko bi bilo, ko bi dala le polovico svojega tako malega premoženja, a dala je vse brez pridržka! Oj, kako je morala biti vesela blaga ženica, ko je zvedela to veselo novico, da je pohvaljena za svoje dejanje celó iz božjih ust; še apostoli so gotovo spoštljivo zrli za to gorečo služabnico božjo, kako pa se je še-le razveselila po smrti nebeškega plačila za delo, katero je sam božji Sodnik že na zemlji tako pohvalil.

II. Ko je bil Jezus še v templu, se je oglasilo nekaj paganov, ki so bili prišli tudi k prazniku. To veste, da je bil za pagane poseben prostor zunaj pravega templja, takozvani predvor paganov. Pristopijo torej k Filipu, ki je bil iz Betzajde na Galilejskem, odkodar so ga bržkone že poznali, ker so utegnili biti iz Sirije ali Male Azije doma, in ga prosijo, rekoč: »Gospod, Jezusa bi radi videli.« Filip si ne upa kar takoj tega povedati Jezusu, morda je sam bil še preveč judovskega mišljenja, katero paganom ni bilo prijazno, ali pa iz spoštljivosti do Jezusa, da bi ga njegovim sovražnikom še bolj ne nadlegovali, ko bi ga videli, da govori s pagani. Zato gre in vpraša Andreja, starejšega apostola, potlej gresta pa oba povedat Jezusu. Je-li Jezus uslišal prošnjo paganom, ni povedano; vsekako si moramo misliti, da jim jo je

uslišal in šel k njim v predvor. Zapisano pa je, kaj je vsled tega govoril apostolom in judom in morda tako, da so slišali tudi pagani. Rekel je: *Ura je prišla, da bo Sin človekov poveličan. Resnično, resnično vam povem, ako pšenično zrno ne pade v zemljo in ne umrje, ostane samo; ako pa umrje, stori veliko sadú. Kdor ljubi svojo dušo (življenje), jo bo zgubil, in kdor sovraži svojo dušo na tem svetu, jo bo prihranil v večno življenje. Ako kdo meni služi, naj hodi za menoj; in kjer sem jaz, tamkaj bo tudi moj služabnik. In ako kdo meni služi, ga bo počastil moj Oče.*

Temu moram pristaviti še kratko pojasnilo. Kakor nam je znano, se naš Zveličar v obče ni veliko pečal z neverniki, marveč le semtertja, kadar je prilika tako nanesla. Prišel je, kakor je nekoč sam rekel, le k otrokom Izraelovim; mej nevernike naj bi širili še-le apostoli njegovo kraljestvo; in judom je to večkrat napovedoval kot kazen, da bode njim odvzeto kraljestvo božje in deležni ga bodo pagani po vesoljnem svetu. To je bil njegov tako določen namen, da mu je to neka napovedba smrti in poveličanja. Kakor pšenično zrno mora poprej priti v zemljo in umreti, predno vzraste in sad rodi, tako mora tudi Zveličar poprej umreti, predno bo poveličan in predno se sad njegovega odrešenja začne širiti tudi mej pagane. Pa kar govori o sebi, to zahteva tudi od svojih učencev, ker pravi, da večno življenje pridobi le oni, kateri dá svoje časno življenje; kdor hoče biti njegov učenec, ga mora posnemati tudi v britkosti, če hoče za njim priti v večno slavo.

Zelo ganljivo se mi zdi to skrbno popraševanje dobrih paganov, ki iščejo Jezusa sedaj ob koncu njegovega življenja, zadnji dan njegovega javnega učenja. Kako živo me spominja onih treh plemenitih množ, ki so tudi v Jeruzalemu popraševali po Jezusu, ko je bil še nežno Detece, pa so ga našli v Betlehemu ter ga pobožno molili in bogato obdarovali; menim svete tri Kralje. O, koliko se je že mej tem spremenilo! A značilno je, da v začetku in ob koncu Jezusa iščejo pagani; pa v začetku in sedaj so mu bili Izraelci iz večine tako nasprotni in nehvaležni. Stara zaveza je veljala le judom, nova zaveza pa oklepa v božji ljubezni vse narode vsega sveta.

III. Pa misel na trpljenje in bližnjo smrt je za hip hudo pretresla Jezusovo dušo, tako, da glasno potoži: *Sedaj je moja duša žalostna. In kaj hočem reči? Oče, reši me iz te ure!* Enake britkosti nedopovedljive žalosti je trpel v svojem Srcu, kakor tri dni pozneje na Oljski gori, ko je krvavi pot potil. A kmalu prevlada njegovo

višje bitje in reče: *Pa zato sem prišel v to uro (britkosti). Oče, poveličaj svoje ime, t. j. stori, kar je v počeščenje tvojega imena, naj ti bo v čast in poveličanje moja smrt! O, kolikokrat se je Zveličar v duhu daroval nebeškemu Očetu, predno je prišla dejanska daritev na križu! Kar je ob drugih priložnostih storil le tiho, to je sedaj storil glasno. In nebeškemu Očetu je bila vseč ta daritev, zakaj glas je tedaj prišel iz neba: Sem poveličal (namreč: svoje ime po tvojih čudežih, tvojih naukih) in bom še poveličal (namreč po tvoji smrti, tvojem vstajenju, tvojem vnebohodu.) Glas je bil silno močan, zakaj množica, ki je stala in slišala, je rekla, da je zagromelo; drugi so rekli: »Angel je govoril z njim.« Jezus je odgovoril in rekel: *Ne zavoljo mene, marveč zavoljo vas je prišel ta glas. Sedaj je sodba sveta; sedaj bo izvržen vojvoda tega sveta. In jaz, kadar bom povikšan, bom vse potegnil k sebi.* (To pa je rekel, da je dal na znanje, s kakšno smrtjo da bo umrl.)*

Množica mu je odgovorila: »Mi smo slišali iz postave, da Kristus ostane vekomaj, in kako praviš ti: Sin človekov mora povišan biti? Kdo je tisti Sin človekov?« Jezus jim pa odgovori: *Še malo časa je luč pri vas. Hodite, dokler imate luč, da vas tema ne obide: in kdor v temi hodi, ne vé, kam gré. Dokler imate luč, verujte v luč, da boste otroci luči.*

To je Jezus govoril in je šel in se jim skril. Sedaj je za vselej zapustil tempel. Tempel in vse, kar se je godilo v templu, je bilo predpodoba Jezusa in njegove cerkve; a ker so judje zavrgli Jezusa, zavrgli so tudi svoje svetišče, tempel nima nobenega pomena več. Stal bo še nekaj let kot priča judovske nehvaležnosti, a potlej bode padel s strašno podrtijo, da mu ne ostane ne kamena na kamenu, in za seboj bo potegnil trdovratno judovsko ljudstvo.

IV. Ko je šel Jezus iz templu, so pristopili njegovi učenci, da bi mu pokazali templove zidine in eden izmej njih mu reče: »Učenik, poglej, kakšno kamenje in kakšno poslopje in s kako lepimi darili je ozaljšán!« Jezus pa mu odgovori: *Ali vidiš vse to veliko zidovje? Resnično vam povem, prišli bodo dnevi, ko ne ostane kamen na kamenu, kateri bi ne bil razvaljen.* In ko je sedel na Oljski gori templu nasproti, so pristopili samo njegovi učenci k njemu in posebej Peter in Jakob in Janez in Andrej so ga vprašali: »Povej nam, kdaj se bo to zgodilo? In kakšno bo znamenje tvojega prihoda in pokončanja sveta?«

Jezus nato obširno odgovarja apostolom in seveda tudi vsem vernikom vseh časov. Najprej opominja, naj se ne dajo po nobeni

reči motiti v veri, potlej govori o razdejanju jeruzalemskega mesta in koncu sveta, slednjič pa o poslednji sodbi.

a) Opominjevanje se glasi: *Varujte se, da vas kdo ne premoti. Zakaj mnogo lažnjivih prerokov bo prišlo v mojem imenu in poreče: „Jaz sem Kristus, čas se je približal“, — in premotili jih bodo mnogo. Ne hodite za njimi. Kadar pa slišite o ubojih in uporih, ne vstrašite se; to se mora poprej zgoditi, a konca še ni takoj. Vstal bo narod zoper narod in kraljestvo zoper kraljestvo. Tudi veliki potresi bodo po raznih krajih in kuga in lakota in strašne reči z neba in velika znamenja. Vse to pa je le začetek nadlog. Glejte pa sami nase! zakaj potlej vas bodo izdajali v britkost. Roke bodo stegnili po vas in vas preganjali ter izdajali sodiščem in metali v ječe. Bičali vas bodo v svojih shodnicah in vas gonili pred kralje in namestnike zavoljo mojega imena, njim v spričevanje. To se vam bo godilo v pričevanje. In kadar vas bodo gonili in izdajali, ne premišlujte poprej, kaj bi govorili; marveč kar vam bo dano tisto uro, to govorite, ker niste vi, kateri govorite, marveč sveti Duh. Jaz namreč vam bom dal usta in modrost, kateri se ne bodo mogli ustavljati, ne zopergovarjati vsi vaši zoperniki. In takrat se jih bo mnogo pohujšalo in mej seboj izdajalo in črtilo. Brat bo brata izdal smrti, in oče otroka in otroci bodo vstajali zoper svoje stariše in jih izdajali v smrt. In vsi narodi vas bodo sovražili zavoljo mojega imena. Vendar las z vaše glave se ne bo zgubil. V svoji potrpežljivosti boste ohranili svoje duše. In vstalo bo veliko krivih prerokov in zmotilo mnoge, in ker bo hudobija močno narastla, omrzne ljubezen pri mnogih. Kdor pa bo stanoviten do konca, bo zveličan. A poprej se mora ta evangelij o kraljestvu oznanovati po vsem svetu v spričevanje vsem narodom; in tedaj pride konec.*

b) *Kadar pa ugledate, da Jeruzalem oblega vojska, vedite, da je blizu njega razdejanje. In kadar vidite na svetem mestu gnjusobo razdejanja, ki je prerokovana po preroku Danijelu — kdor to bere, razumi dobro — takrat beži na hribe, kdor je v Judeji, in kateri so na deželi, naj ne prihajajo noter; kdor je na strehi, ne hodi dolj jemat kaj iz svoje hiše in kdor je na polju, ne vračaj se domov po svoj plašč. Zakaj dnevi maščevanja so to, da se vse dopolni, kar je pisano. (Gorjé pa nosečim in doječim tiste dni!) Prosite torej, da se vaš beg ne zgodi po zimi ali v soboto, zakaj takrat bo velika stiska na zemlji in jeza nad tem ljudstvom, kakoršne še ni bilo od začetka sveta do sedaj in je ne bo. In ko bi Gospod ne prikrajšal tistih dni, ne bi bil otelet noben človek; toda zaradi izvoljenih,*

2. Jezus Kristus je naš Gospod.

Tretji dan so ga našli v templu sedečega v sredi učenikov, ki jih je poslušal in popraševal. Luk. 2, 46.

Res čudovit prizor nam kaže današnji evangelij: V sredi med učeniki, ki so učili božjo postavo v templovem preddvoru in razlagali sv. pismo, sedi majhen deček nedolžno lepega obraza, na katerem se bere sveta resnoba in modrost, ki daleč presega njegova leta. Učeniki so stari možje, ki so se prej dolgo časa učili pisma in zapovedi, deček pa šele 12 let star in se ni nikjer učil, vendar jih poprašuje in jim tako umno odgovarja, da se oni čudijo. Vi veste, da je to Jezus Kristus, Sin božji in sin Marije Device, ki je tu v templu pokazal prvič žarek svoje božje modrosti. Ne smete pa misliti, da je Jezus tako rasel v spoznanju, v modrosti in milosti kakor drugi človeški otroci, zakaj duša Jezusova je bila že v prvem trenutku svojega življenja polna božje modrosti, in milosti in svetosti, ker je bila človeška narava tako tesno sklenjena z božjo osebo Jezusa Kristusa, da Jezus ni mogel nič rasti v umnosti, ampak je bil zmiraj poln resnice in milosti. Če tedaj pravi sv. pismo, da je Jezus rasel v modrosti, to pomeni, da je zmiraj bolj kazal ljudem, da je poln modrosti in milosti božje. In ko je Jezus med učeniki sedel, jih poslušal in popraševal, ni storil tega, da bi se od njih kaj naučil, ker on sam ve vso resnico, ampak da bi jih on izpraševaje učil, enako kakor učenik v šoli izprašuje učence. Jezus je tedaj sedel med učeniki ne kot učenec, ampak kot njih učenik, ne kot otrok, ampak kot njih gospod. Kot učenika in gopoda se je pokazal tudi proti Mariji in Jožefu, ko ju je poučil s prašanjem: *Kaj je, da sta me iskala? Nista li vedela, da moram v tem biti, kar je mojega Očeta?* Ali ne veste, da jaz, Sin božji, moram biti v hiši svojega Očeta, v božjem poklicu in življenju kot gospod in učenik ljudi?

Glejte, tako je naš Zveličar Jezus Kristus že kot dvanajstletni deček pokazal, da je on naš Gospod in učenik, da moramo torej njega poslušati, njemu služiti vse življenje. Resnično, Jezus Kristus je naš Gospod, zato molimo v apostolski veri: „Verujem v Jezusa Kristusa, Sinu njegovega edinega, Gospoda našega“. Zato sklepamo svoje molitve z besedami: »Po Gospodu našem Jezusu Kristusu.« Zato vam bom danes razložil:

1. Jezus Kristus je naš Gospod, 2. torej smo mi njega last.

I. Jezus Kristus je naš Gospod. Kdo se pa imenuje gospod? Gospod je tisti, ki je postavljen čez druge, ki ga morajo drugi poslušati, ubogati, mu služiti. Cesar n. pr. je naš gospod v posvetnih stvareh, on je gospod čez 40 milijonov podložnikov. Gospodje se dandanes mnogi imenujejo, toda so le majhni gospodje. Le eden sam se po vsi pravici imenuje gospod, namreč Bog. On je gospod nebes in zemlje, vseh ljudi in vseh stvari. Torej je tudi Jezus Kristus gospod, ker je Bog, je naš gospodar ali gospodovalec.

Zakaj se imenuje Jezus Kristus naš Gospod? Katekizem pravi: Jezus Kristus se imenuje naš Gospod, ker je Bog in naš Odrešenik in smo torej mi popolnoma njegova last.

1. Jezus Kristus je tedaj naš Gospod, ker je Bog, enega bitja z Očetom in kakor Oče Gospod in Stvarnik nebes in zemlje. Kakor Bog Oče je tudi Jezus Sin božji najvišji gospod, ki je iz nič vstvaril nebo in zemljo, in vse, kar je vstvarjeno, ohranjuje in vlada z neskončno modrostjo in močjo. »Po njem«, pravi sveti Janez, »je vse storjeno, in brez njega ni nič storjenega, kar je storjenega.« »On«, pravi sveti Pavel, »vse nosi z besedo svoje moči.« On je tedaj iz nič vstvaril nas vse ljudi, nam dal telo in dušo in vse moči dušne in telesne. On nas ohranjuje, ne enkrat ne moremo zasopsti brez njegove volje, ne roke dvigniti. Torej smo mi popolnoma njegova last z dušo in telesom, smo njegove stvari, njegovi služabniki, hlapci v pravem pomenu besede. »Mi smo«, pravi Jeremija (18. 6.) »v njegovi roki, kakor il v lončarjevi roki«. Če je pa Jezus Kristus naš Stvarnik in Gospod, mi pa njegovi hlapci, torej moramo vselej ponižno in zvesto izpolnovati njegovo voljo. On sam veleva: »Izpolnujte vse moje zapovedi in ravnajte se po njih. Jaz sem Gospod.« (3. Moz. 19.) Jezus je rekel: »Ako hote vse storili, recite: nevredni hlapci smo.« Kdo bi se tedaj upal njemu, najvišjemu Gospodu, odreči pokorščino? Kdo bi se mu mogel ustavljati brez kazni?

»Gospod, Gospod, vsemogočni Kralj, v tvoji oblasti je vse, in nikogar ni, kateri bi se mogel tvoji volji ustavljati . . . Ti si vstvaril nebo in zemljo in karkoli je okrog pod nebom. Ti si vsega Gospod, in nikogar ni, kateri bi se tvojemu veličastvu ustavil.« (Est. 13. 9.)

2. Jezus Kristus je pa tudi kot človek naš Gospod, ker je naš Odrešenik, ker nas je kot človek odrešil in

odkupil s svojo krvjo. Po grehu smo prišli v sužnost satanovo in smo bili obsojeni v večno smrt. Jezus Kristus pa je prišel iz nebes na zemljo, je sprejel človeško naravo, da bi nas v človeški naravi odkupil iz sužnosti satanove in rešil večne smrti. Sv. Avgustin piše: »Zveličar je prišel in plačal odkupnino, je preлил svojo Kri in kupil z njo ves človeški rod«. Torej pravi sv. Peter: »mi nismo rešeni s trohljivimi rečmi, z zlatom ali srebrom, ampak z drago krvjo Kristusa, kakor neomadežanega in nedolžnega Jagnjeta.« Če nas je pa Jezus Kristus tako drago odkupil za neskončno ceno svoje krvi, torej smo mi njegova lastnina. Zato piše sv. Pavel: »Ali ne veste, da niste sami svoji? Zakaj kupljeni ste za visoko ceno.« Jezus Kristus je torej naš Gospod kot Bog, ker nas je vstvaril, pa tudi kot človek, ker nas je v človeški naravi odrešil.

3. Ker je Jezus Kristus naš Gospod, zato je tudi naš postavo dajavec ali zapovednik. On nam ukazuje, nam daje postave in zapovedi. Mi pa smo njegovi hlapci, njegovi podložniki, zato moramo vse njegove zapovedi ali postave najzvesteje izpolnovati. Kakor mora hlapec izpolnovati ukaze svojega gospodarja, tako moramo mi izpolnovati ukaze in povelja Jezusova. Jezus Kristus nam je tudi res dal zapovedi in ukazal, da jih moramo izpolnovati. Tako nam je dal veliko zapoved krščanske ljubezni: »Novo zapoved vam dam, da se ljubite med seboj, kakor sem jaz vas ljubil, da se tudi vi ljubite med seboj.« Pa še zmiraj daje zapovedi po svoji sveti katoliški cerkvi, zato jih moramo ravno tako zvesto izpolnovati, kakor zapovedi Gospoda samega, ker je rekel: »Kdor vas posluša, mene posluša.«

4. Ker je Jezus Kristus naš Gospod, zato je tudi naš učenik, naš najvišji in najboljši učenik. On nas je učil z besedo in z zgledom, kaj moramo verovati, upati in storiti, da se zveličamo. On nam je oznanil veselo oznanilo, da je Bog svet tako ljubil, da je dal svojega edinega Sina v odrešenje za vse; in da je ta Sin božji poln usmiljenja prišel iz nebes, da bi nas rešil s svojo smrtjo. Jezus Kristus, naš božji učenik, nas je učil prvi moliti z otroškim zaupanjem k Bogu: „Oče naš, kateri si v nebesih.“ On nam je pokazal nebesko domovino, tisto srečno kraljestvo, kamor je šel, da bi nam pripravil veličastno prebivališče, ter nas je opominjal: „Iščite najprej božjega kraljestva . . .“ „Ne spravljajte si zakladov na zemlji . . .“ Pa tudi pot v nebesa nam je Jezus določno pokazal: „Hočeš v življenje iti, izpolnuj zapovedi.“ „Široka so vrata in prostorna je pot, ki vodi v pogubljenje,

in veliko jih je, ki po nji hodijo. Kako ozka so vrata in tesna je pot, ki vodi v življenje, in le malo jih je, ki jo najdejo“.

5. Ker je Jezus Kristus naš Gospod, učenik, postavodajavec, zato bo tudi enkrat naš sodnik. Na koncu našega življenja, koj po smrti nas bo poklical pred svoj sodni stol in tirjal od nas odgovor, če smo ves čas svojega življenja res popolnoma njegovi bili, to je, če smo mu zvesto služili, ga poslušali, njegovo presveto voljo zvesto izpolnovali. In zopet na sodnji dan bo sodil očitno vse ljudi skupaj. Kakor je nekdan kot človek v največjem ponižanju stal pred deželnim glavarjem Poncijem Pilatom in zavoljo našega odrešenja sprejel obsodbo sramotne smrti na križu, tako bo zopet na sodni dan prišel kot človek v oblakih neba z veliko močjo in veličastvom, da bo sodil očitno vse ljudi, pravične in krivične. Zato pravi sv. Peter: „Jezus nam je ukazal ljudstvom oznanovati in pričevati, da je on tisti, katerega je Bog postavil sodnika živih in mrtvih.“ In Jezus sam je rekel: „Oče nikogar ne sodi, temuč je vso sodbo Sinu dal . . . in mu je dal oblast tudi sodbo delati, ker je Sin človekov.“

6. Jezus Kristus je vsled tega zdaj in bo v nebesih na veke naša glava in naš kralj. Kakor je bil namreč Jezus Kristus kot človek na križu povišan, zasramovan in zaničevan, in je na njem svojo dušo izdihnil, tako je Bog, pravični plačnik, njegovo presveto človeštvo nad vse povišal in poveličal. Sveti Pavel piše v listu do Efežanov (1. 20): „On ga je od mrtvih obudil in ga posadil na svojo desnico v nebesih, čez vse poglavarstvo in oblast in moč in gospostvo in vsako ime, ki se imenuje ne le na svetu, ampak tudi v prihodnjem, in je vse podvrgel njegovim nogam, in ga je postavil glavo čez vso cerkev, katera je njegovo telo.“

II. Ker je Jezus Kristus naš Gospod, naš Bog, naš Odrešenik, torej smo mi popolnoma njegova last, smo njegove stvari, njegovi hlapci, torej moramo njemu služiti, njega poslušati, ga čez vse ljubiti in ga častiti. To je prva naša dolžnost.

1. O kristjan, le pomisli: dva gospodarja te hočeta imeti v svojo službo, Jezus tvoj Bog, tvoj Odrešenik, tvoj prihodnji Sodnik in tvoj večni Kralj, in pa Lucifer, peklenški vladar, srditi sovražnik Jezusa Kristusa in vseh ljudi. Jezus te ljubeznivo kliče: Hodi za menoj, veruj trdno, kar sem te jaz učil, daruj mi svoje srce v upanju, ljubezni in zvesti pokorščini, izpolnuj moje zapovedi, in jaz te bom srečnega storil tukaj in v večnosti. Lucifer pa te hoče premotiti kakor nekdan Evo, da bi tukaj z grehom

njemu služil, da bi užival prepovedani sad grešnega veselja, da bi te potem na veke trpinčil v svojem peklenskem kraljestvu. Obema gospodoma ob enem ne moreš služiti, ker Jezus sam pove: „Nihče ne more dvema gospodoma služiti.« Tudi ni mogoče, da bi nobenemu ne služil, ne Kristusu, ne satanu. Jezus pravi: „Kdor ni z menoj, je zoper mene.“ Zakaj ali ljubiš namreč Boga nad vse in izpolnjuješ njegove zapovedi, tedaj služiš Bogu; ali pa ne ljubiš Boga, tedaj služiš satanu in si njegov hlapec.

2. O kristjan, pomisli, komu boš služil? Kadar hoče hlapec ali dekla o božiču iti v službo, pa jih ima več na ponudbo, katero službo si bo izbral? Gotovo tisto, kjer je dober, ljubezniv gospodar in kjer je boljše plačilo. Ti, o kristjan, zbiraš med Kristusom in Luciferjem, ali moreš le pomišljevati en trenutek?

a. Kje najdeš gospoda, ki bi bil boljši, ljubeznivši in bolj usmiljen kakor Jezus, naš Gospod? Ali ne veš, kaj je Jezus že vse za te storil, trpel, da te je rešil iz sužnosti satanove in te mogel sprejeti za svojega otroka? Ali ne veš, da je on hodil pred teboj v boju za zveličanje, s križem obložen? da ti zmiraj na strani stoji, te brani pred tvojimi sovražniki, te krepča in zdravi tvoje rane? — Kaj pa je satan? ali ni tvoj smrtni sovražnik, ki te hoče večno pogubiti in mučiti? Ali ne veš, kaj hudega je prineslo satanovo sovraštvo čez vse ljudi po prvem grehu? Koliko solz, trpljenja, smrti dušne in telesne? Kaj je satan storil za te? Ali je za tebe kri prelil, in dal življenje za tebe, kakor Kristus tvoj Gospod? — Ali moreš še pomišljevati? Prav za prav ne moreš in ne smeš nič več izbirati, saj si že enkrat za vselej pri sv. krstu Jezusu zvestobo prisegel, in satanu se odpovedal. In če zdaj svoje obljube, svoje prisege ne držiš, nisi mož beseda, si kriv najgrše nezvestobe, najgrše nevhvaležnosti.

b. Kakošno plačilo obeta Jezus? Jezus ti kliče milo, ljubeznivo: Moj sin, moja hči! Le hodi pogumno za menoj, služi mi zvesto z radovoljnim srcem. Jaz te bom storil srečnega zdaj in na večne čase. Res boš moral na tem svetu marsikaj trpeti, kako zaničevanje, ali celo velik križ, a vse ti bo lahko in sladko, če mene ljubiš, ker jaz bom zmiraj pri tebi, in vse bojevanje trpi le malo časa. Potem pa ti bom dal srečo, veselje in veličastvo, ki ga še nobeno umrljivo oko ni videlo. Dal ti bom neminljivo krono, zakaj, kjer sem jaz, tam naj bo tudi moj služabnik. Glej milijone izvoljenih, ki se že zdaj veselijo svoje zmage, in se bodo veselili

na večne čase pred prestolom kralja veličastva, in pijejo iz reke neskončne blaženosti. Vsi ti pričajo, da sem zvest v svojih obljubah.

Kaj pa obeta satan? On pravi: Le hodi za menoj, ti nespametni človek. Glej, tu imaš svet, njegovo slast in veselje, njegovo bogastvo, nečimerno čast; vse to bom tebi dal, če mi služiš. Kar poželiš na tem svetu, smeš uživati. Oči smeš pasti nad pregrešnimi rečmi, ušesa polniti z grešnim govorjenjem, usta nasititi z nesramnimi besedami, srce z nečisto ljubeznijo in pohlepom po denarju. Smeš se valjati po blatu najgrših pregreh — do konca življenja, potem pa si na veke moj, si moj rop, moja žrtev, nad katero bom nasitil svoje sovraštvo do Boga in do ljudi.

O kristjan! Ali imaš pamet? Hodi za Kristusom po poti križa, poslušaj ga, moli, uživaj kruh močnih, tako boš zmagal, in na koncu na smrtni postelji veselo zaklical: »Dobro sem se vojskoval, tek dokončal, vero ohranil. Zdaj mi je prihranjena krona pravice, katero mi bo dal tisti dan Gospod, pravični sodnik.«
Amen. *L. Škufca.*

Druga nedelja po sv. treh kraljih. (Praznik presv. Imena Jezusovega.)

I. Naš Gospod Jezus Kristus.

LXII.

Nobeno drugo ime pod nebom ni dano
ljudem, v katerem bi mogli biti zveličani.
Dj. apost. 4, 12.

V očenašu molimo vsak dan, da bi bilo posvečeno božje ime. V tem prosimo najprej, da bi se posvečevalo ime božje samo ob sebi, ali ime božje v ožjem pomenu, t. j. da bi se ime Bog in vse druge besede, ki pomenijo Boga ali kaj božjega, vselej izgovarjale s častjo in spoštovanjem; potlej pa tudi prosimo, da bi se ime božje posvečevalo v širšem pomenu, t. j. da bi vsi ljudje po zemlji častili pravega Boga in le njemu služili. Enako želi sveta cerkev, ki je postavila poseben praznik v čast Jezusovemu imenu, da bi vsi ljudje še posebej posvečevali presveto ime Jezusovo in sicer zopet v dvojnem pomenu: prvič, da bi spoštovali in vselej

častljivo izgovarjali ime Jezus, Kristus in vsa druga imena, katera pomenijo našega Zveličarja ali pa kaj takega, kar je z njim v tesni zvezi; da bi prav častili ime Jezusovo v širšem pomenu, ker ime Jezus nam kaže tudi njega samega, njegovo veličastno osebo, ter nas spominja tudi vsega tega, kar je že Jezus storil za nas, kar sedaj dela za nas, zlasti sv. katoliški cerkvi, in pa vse to, kar nam je obljubil za večnost. Jezusovo ime častiti se torej pravi toliko, kakor častiti in slaviti Jezusa samega, vnemati se za njegove nauke, njegova dela, ljubiti in poslušati njegovo cerkev, zvesto rabiti njegove božje milosti itd. Prav to, kar želim jaz doseči pri vas s tem, da vam bolj obširno opisujem Jezusovo veličastno osebo, njegove nauke in njegova dela. Na vas je pa, da ne bo zastoj ta moj trud. Zato vas v imenu Jezusovem zopet danes vabim, da zvesto poslušajte in pridno obračajte nase, kar slišite. Povem in razložim vam dve zadnji priliki Jezusovi.

Ker vemo, da bomo prav gotovo sojeni in morali dati odgovor o vsem svojem delovanju; ne vemo pa, kdaj pride naša smrt in sodba, zato moramo biti vedno pripravljeni in prav porabiti milosti božje. K temu nas nujno opominja Jezus v priliki o desetih devicah in talentih.

I. Tedaj bo nebeško kraljestvo podobno deseterim devicam, ktere so vzele svoja svetila in so šle ženinu in nevesti naproti. Pa pet jih je bilo nespametnih in pet pametnih. Petere nespametne so vzele svetila, olja pa niso vzele s seboj. Pametne pa so vzele olja v svojih posodah s svetili vred. Ker se je pa ženin mudil, so vse podremale in zaspale. O polnoči pa je vstal šum: Glejte, ženin gre; pojdite mu naproti! Takrat so vstale vse tiste device in so napravljale svoja svetila. Nespametne pa so modrim rekle: Dajte nam svojega olja, ker naša svetila ugasujejo. Pametne pa so odgovorile rekoč: Da ga kje ne zmanjka vam in nam, pojdite rajše k prodajalcem in si ga kupite. Kadar so pa šle kupovat, je prišel ženin, in pripravljene so šle z njim na ženitnino in duri so se zaprle. Poslednjič pridejo tudi one device, rekoč: Gospod, gospod! odpri nam! On pa je odgovoril in rekel: Resnično vam povem, vas ne poznam. Čujte torej, ker ne veste ne dneva ne ure!

Po besedi se naslanja ta lepa in pretresljiva prilika na navado judovskega ženitovanja, ki se je obhajalo z veliko slovesnostjo in svečanostjo. Obhajalo se je navadno zvečer. Ob določenem času je prišel ženin, ki ga je spremljalo deset mladeničev,

tovarišev v nevestino hišo. Nevesta ga je doma pričakovala obdana od desetih deklet, tovarišic. Ko se je ženin bližal s svojo družbo nevestini hiši, so mu šle njene tovarišice naproti, nevesta pa je počakala doma, da ga slovesno sprejme.

Potlej se je vsa družba pomikala proti ženinovemu domu ali v kako drugo hišo, kjer se je obhajala ženitnina. Ker se je ta slovesnost vršila o poznem večeru, so mladeniči in družice svetili s plamenicami (baklami). Te plamenice so bile lesene palice, ki so imele na vrhu skledice, v katerih je gorelo olje. Razen tega so imeli vsi, kateri so svetili, še vsak svojo posodico olja pri sebi, da je bilo mogoče priliti, ako so začela svetila ugasovati zaradi daljšega pota ali pa, kakor v pričujoči priliki, zaradi daljšega čakanja. Zveličar se tu ozira le samo na device, nevestine družice, ki gredo ženinu naproti, ker za nauk, ki ga hoče v priliki povedati, mladeniči, ženinovi tovariši, nimajo posebnega pomena.

Ženin je Jezus Kristus, nevesta je sveta cerkev, ki bode po sodnjem dnevu posebno poveljučana, ne več trpeča in vojskujoča cerkev, marveč samo zmagoslavna v večni radosti. Prihod ženinov je za posameznika smrt, za vse skupno pa sodnji dan; ženitovanje je nebeško veselje; svetilo je sv. vera; olje je posvečujoča milost božja; luč so dobra dela, kakor je tudi Jezus sam rekel o drugi priložnosti: *Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela in hvalili vašega Očeta, kateri je v nebesih.* — Desetero devic pomeni vse verne kristijane; številka »deset« je najpopolnija, ker ima nekakšno vse druge v sebi, je tedaj število vesoljnosti; device se imenujejo kristijani deloma zato, ker se v sv. pismu nevera in malikovanje primerja prešestovanju, deloma pa tudi zato, ker je sv. čistost najiminitnejša čednost — ves ponos krščanstva in zapovedana vsakemu po njegovem stanu.

Modre device so torej tisti verniki, kateri živijo v posvečujoči milosti božji in si prizadevajo za čednosti in dobra dela; nespametne device, ki imajo sicer svetila, pa ne olja in jim luč ugasne, pomenijo pa vse one kristijane, kateri imajo le mrtvo vero t. j. niso še odpadli od vere, toda ne živijo po veri, osobito nimajo posvečujoče milosti božje, ker so v velikih smrtnih grehah.

Modrost se kaže zlasti v tem, da misli na prihodnost, da spozna in ima pred očmi svoj najvišji namen ter rabi tudi primerne pomočke, ki so potrebni v dosego tega namena. Nespametnost

pa misli le na sedanji trenutek, dela le za sedanji čas, za prihodnost ima k večjemu želje, pa le prazne želje, ker se ne poslužuje pravih pomočkov.

Prvo polovico modrosti imajo sicer še vse device skupno: namen imajo vse isti, — pametne in nespametne gredó ženinu naproti in se hočejo vdeležiti ženitnine; v drugi polovici pa, katera zahteva uporabo primernih pomočkov, so si popolnoma različne.

Pametne device so pokazale svojo modrost v tem, da so se zadostno preskrbele z oljem ter so bile pripravljene za vsak slučaj, naj pride ženin kadarkoli: potem so lahko brez skrbi zaspale, ker so imele vse v redu. Modro je bilo tudi to, da so do zadnjega bile tolikanj skrbne za olje ter se niso dale premotiti, da bi ga bile posodile neumnim tovarišicam.

Nespametne device pa so pokazale svojo norost s tem, da se že tedaj niso preskrbele s potrebnim oljem, ko so se napotile k ženitnini, marveč lahkomišljeno kakor brezskrbne lahkoživke se pridružijo modrim brez prevdarka, česa bodo potrebovale, kadar pride ženin. To je bila prva velika nespamet; a druga ni bila manjša, ker si še potlej niso nakupile olja, ko se je ženin mudil in so imele dovolj lepega časa — pa so brez skrbi zadremale in zaspale. To dvoje je bilo največja norost. Vse drugo, kar so pozneje počele, ko se je bil naznanil o polnoči prihod ženinov, je sicer tudi nespametno, pa je le žalosten nasledek poprejšnje nespameti, ki se sedaj ob najboljši volji ni dala več popraviti: sedaj bi bile rade modre, pa je prepozno! Sedaj so vse zbegane in vse, česar se lotijo, je le zaletavanje iz ene zadrege v drugo. Poprej se niso nič zmenile za pametne, kako so kaj preskrbljene s svečavo; sedaj vidijo njih modrost, pa jih zastonj prosijo, je že prepozno! K prodajalcem gredó — o polnoči! Kdaj bodo priklicale koga, da bi jim nalil olja? — In vendar se tako zelo mudi, — ženin je že tako blizo! Slednjič dobijo, kar so želele; srce se jim nekoliko olajša. — Toda nova strašna zadrega, hujša memo vseh prejšnjih: vrata so že zaprta, ko prisopihajo k ženinovi hiši! Še slednji obupni poskus: trkanje in mila prošnja! Vse zastonj — ženin jih noče spoznati — prepozno je — ženitnina se je že začela!

Taka je tudi pri nas kristijanah. Vsi smo povabljeni k nebeški ženitnini; vsi smo pri sv. krstu dobili prekrasno ženitovanjsko oblačilo — oh, bili smo vsi tako lepe bele družice nebeškega Ženina! Prižgano nam je bilo svetilo milosti božje in božjih čed-

nostij: vere, upanja, ljubezni. V otročji dobi smo si bili še vsi enaki: oni, pri katerih se Ženin ni dolgo mudil, so kar v detinski nedolžnosti, s krstno lučjo šli k večni ženitnini. Blagor jim! Drugi pa morajo Ženina dalje čakati, nekateri prav dolgo. In tu se začne razloček mej pametnimi in nespametnimi, vendar na zunanje še ne tako odločno, ker po božji naredbi imajo v sveti cerkvi do sodnjega dné živeti pravični poleg grešnikov. Ženinu gremo sicer vsi naproti in njegove ženitnine se tudi vsi želimo udeležiti, ker bi vsi radi prišli v nebesa. Prišli bodo pa le oni, kateri so pravočasno pripravljani. Ko namreč človek nekoliko odraste in se pameti zavé, mora sam skrbeti, da mu pri krstu prižgana luč ne ugasne. Že v mladih letih naj svoje srce obilno preskrbi s potrebnim netivom: željno naj sprejema nauk Jezusov, da se mu utrdi vera; pridno naj moli, da se mu vzbuja upanje in hrepenenje po nebeški ženitnini; vestno naj izpolnjuje vse zapovedi, da se mu vname in plamti krščanska ljubezen; vredno in pogosto naj sprejema svete zakramente, da si ohrani in pomnožuje posvečujočo milost božjo, zakaj edino to: milost božja in dela v posvečujoči milosti iz ljubezni do Boga storjena so tisto olje, s katerim mora svetiti ob prihodu nebeškega Ženina, kdor hoče biti deležen njegove ženitnine. Tako je pripravljen moder mladenič, modra devica, ker si misli: Kaj se vé, morda je Ženin božji že prav blizo, morda pride že danes, — tudi mladi mrjó!

Če se pa Ženin dolgo mudi, če mlad kristijan stopi v moško dôbo ter si izvoli svoj stan, v katerem mu je več časa delovati: o, naj ostane stanoviten, naj pred vsem drugim vedno skrbi za to, da mu ženitovanjska luč ne ugasne. Najprej naj bo obilno preskrbljen z oljem čednostij in dobrih del, potlej sme dremati in spatí. Dremanje in spanje pametnih in nespametnih devic nam lahko pomeni vse natorne potrebe, kakor: jed in pijačo, delo in počitek, zlasti naša stanovska opravila: stariši se ukvarjajo z otroci, posli služijo, kupci trgujejo, kmet obdeluje polje, vladar vlada itd. Vse te reči so za modrega le postranska opravila, prva in glavna reč mu je milost božja, čednosti in dobra dela. Nič se mu ni treba bati, če tudi v sredi svojih opravil zasliši glas: »Smrt je blizo — Ženin gre!« Blagor mu, ker vsprejet bo v neminljivo veselje! In duri — mej časnostjo in večnostjo — so zaprte! Zanj ni več trpljenja in solz, nič več straha, nič več nevarnosti in skušnjav; večna radost mu je zagotovljena — duri so se zaprle in mu ostanejo zaprte na veke!

Kako vse drugače pa doni na uho nespametnega kristijana, ki ni v milosti božji in ni preskrbljen z dobrimi deli, nepričakovani glas: »Ženin gre, — umrl boš, — kmalu — zdaj le!« O, kolika zadrega! Pričujoči mu ne morejo pomagati; ko bi tudi sami svetniki klečali poleg njegove postelje, ne morejo mesto njega izprašati vesti, obuditi kesanja; ne morejo mu odstopiti milosti božje, najmanjše čednosti ne, najmanjšega zasluženja ne: on sam bode sojen — po svojih delih! — Pa naj gre k prodajalcem, se sliši t. j.: »Brž pošljite po gospoda kaplana, župnika; brž, brž — hudo se mudi!« Toda kako rado se zgodi, da tudi duhovnik ne more »po noči« pomagati onemu, kateri po dnevi — v zdravih trenutkih — ni maral zanj. Kako bode sedaj, ko se mu dela mračna megla v glavi in mrzla noč v srcu, kako bode sedaj vredno prejel svete zakramente, ker jih še takrat ni, ko mu je bil še um jasen in volja krepka! Prepozno, prepozno! Duša grešna gre pred sodbo, a duri v nebeško veselje so se pred njo zaprle in ostanejo ji zaprte večno, mesto nebes ima pekel, zakaj tak pomen imajo besede iz ust večnega Sodnika: *Ne poznam vas.*

Da, duri večnosti bodo zaprte — vendar še enkrat, le samo še enkrat se bodo odprle, namreč na sodnji dan. In zares veličastna je tudi naša prilika, ako jo obrnemo na dogodbo sodnjega dné. Nebeški Ženin v prelepi opravi nebeškega veličastva bo prišel v oblakih neba, njegovih drugi in prijatelji — angelji ga bodo spremljali. Zdajci bode zadonel glas angeljske trombe na vse štiri strani sveta: *Ženin gre!* in prebudil bode vse speče neveste, vse v grobih počivajoče vernike, pravične in krivične in vse duše iz nebes in vic in pekla se bodo združile vsaka s svojim telesom in angelji bodo zvrstili vse na dve vrsti: modre na desnico, nespametne na levico. V strašni zadregi bodo levičarji in obupno bodo vpili, ker rešenje ni več mogoče; v neskončni radosti pa pojde nevesta Kristusova — vojskujoča in trpeča cerkev — vsi izvoljeni k večni ženitnini, in duri se bodo zaprle: časa bo konec in začne se večnost, — zmago slavna cerkev bode v neskončni radosti zmagoslavje obhajala na vekov veke!

Vsa prilika je tako jasna in poučna, da jo otrok lahko ume in obrača nase, vendar se je Zveličar bal, da si jo bodo kristijani premalo jemali k srcu — zato povzame ob koncu v kratkih in krepkih besedah ves namen in pomen prekrasne prilike rekoč: *Čujte tedaj, ker ne veste ne dneva ne ure.* Predragi, ne zabimo, da je tudi za nas pridejal mili Jezus ta pristavek!

II. Neki imeniten človek je šel v daljno deželo, da bi se tam kra-
ljevstva polastil. Predno odide, je poklical svoje hlapce in jim izročil
svoje blago. Dal je enemu pet talentov, enemu dva, enemu pa enega,
vsakemu po njegovi zmožnosti in je zdajci odrinil. Šel je pa, kateri je
bil prejel pet talentov in je kupčeval z njimi in si je pet družih
pridobil. Ravno tako je tudi oni, kateri je bil prejel dva, pridobil
dva druga. Kateri je bil pa prejel le enega, je šel in je zakopal v
zemljo in skrnil denar svojega gospoda.

Čez veliko časa pa pride gospod tistih hlapcev in ima račun
z njimi. In je pristopil, kateri je bil prejel pet talentov in pridobil
pet družih talentov, rekoč: „Gospod, pet talentov si mi izročil, glej,
pet drugih sem pridobil.“ Njegov gospod mu je rekel: „Prav, dobri
in zvesti hlapec, ker si bil v malem zvest, te bom čez veliko posta-
vil; pojdi v veselje svojega gospoda.“ — Pa tudi oni, kateri je bil
dva talenta prejel, je pristopil in rekel: „Gospod, dva talenta si mi
izročil, glej, dva druga sem pridobil.“ Njegov gospod mu je rekel:
„Prav, dobri in zvesti hlapec, ker si bil v malem zvest, te bom čez
veliko postavil; pojdi v veselje svojega gospoda.“

Ko je bil pa pristopil tudi oni, kateri je bil prejel en talent,
je rekel: „Gospod, vem, da si trd človek, da žanješ, kjer nisi sejal,
in pobiraš, kjer nisi razsipal; in sem se bal ter sem šel in skrnil
tvoj talent; glej, tukaj imaš, kar je tvojega.“ Njegov gospod pa je
odgovoril in rekel: „Hudobni in leni hlapec, vedel si, da žanjem,
kjer nisem sejal, in pobiram, kjer nisem razsipal, torej bi bil moral
svoje denarje dati menjavcem in, kadar bi bil jaz prišel, bi bil pre-
jel svoje z obrestjo. Vzemite mu torej talent in dajte ga onemu, ki
ima deset talentov. Zakaj vsakemu, kateri ima, se bo dalo in bode
obilno imel, kdor pa nima, mu bo odvzeto še to, kar se zdi, da ima.
In nepridnega hlapca vrzite v vnanjo temo: Tam bo jok in škri-
panje z zobmi.“

Beseda »talent« pomeni zdaj dušno zmožnost ali nadarjenost;
prvotno pa je pomenila gotovo svoto denarja in sicer je talent
veljal še nad 2000 gld. Torej je prvemu hlapcu dal gospod na
roko 10.000 gld., drugemu 4000 gld., tretjemu pa 2000 gld., kakor
je spoznal njih zmožnosti za kupčevanje; marsikateri človek bi z
veliko svoto denarja ne vedel kaj početi, ker nima sposobnosti za
večja podjetja; drugemu pa bi z malo svoto ne bilo nič poma-
gano, ker ima velike namere z velikimi dobički.

Dva hlapca sta pridobila po sto odstotkov, glavnica se jima je
podvojila. To ni tako nenavadno, ker je naravnost rečeno, da sta

pridno kupčevala z denarjem in da gospoda dolgo ni bilo nazaj. Poleg delovanja z lastnimi podjetji je bilo pa že takrat mogoče dobičkov si pridobiti v denarnih zavodih; leni hlapec ni storil niti tega niti onega. Zato je bil v veliki zadregi in ker ni imel nobene pravega vzroka v zagovor, je storil, kakor radi delajo še zdaj vsi leni postopači in zlobni zanikarneži, na svojega gospoda je zvrnil vso krivdo, češ, da je trd, hud gospod. Toda tako govorjenje ga ne opraviči, marveč le še bolj zadolži, kakor mu gospod naravnost pojasni: kdor pozna voljo trdega gospoda, pa je vendar ne spolni, ga vedoma draži; dobrega, prizanašljivega gospoda ne ubogati, ima vsaj še nekaj pomena, a strogega? Strogega gospoda ne ubogati in sicer v taki zadevi, v kateri mu dá v svoji visokodušnosti priliko se izkazati, kaj tacega ne more ostati brez občutne kazni. To lahko sprevidi najbolj plitva pamet, ter razume, kako nespameten in žaljiv je bil ta izgovor lenega hlapca, kateri je tako malo maral za voljo svojega gospoda, da se mu še ni ljubilo denarja nesti k menjavcem in od časa do časa potegniti obresti in zopet te koristno naložiti.

Glavno misel te prilike je lahko spoznati: Vsakdo se mora za nebeško kraljestvo stanovitno prizadevati in sicer toliko, kolikor mu je mogoče po milostih in močeh, katere je prejel od Boga. Kdor božje milosti in dari zanemarja, je gotovo zgubljen. Posebej pa je priliki tale pomen: Človek, ki je šel na tuje, je Jezus Kristus, ki je dovršivši naše odrešenje zapustil svet ter šel nazaj k svojemu Očetu v nebesa, od koder bo spet prišel soditi žive in mrtve. Hlapci pa so verniki, zlasti predstojniki svete cerkve, škofje in mašniki. Jezus Kristus je naš Gospod, ker je vsemogočni Bog, nebeškemu Očetu v vsem enak, Kralj nebes in zemlje, in ker je nas na sv. križu odkupil za drago ceno svoje presvete krvi. »Talenti« pomenijo vse milosti, ki jih je Jezus Kristus na križu zaslužil s svojim britkim trpljenjem in grenko smrtjo, in katere vernim deli, da naj bi jih obračali v svojo in svojega bližnjega večno korist — vse pa v slavo božjo v Gospodovem imenu in za Gospoda!

Smemo pa priliko razlagati tudi še v širšem pomenu, in v širšem smislu obsegajo talenti vse darove, katere je prejel posamezni človek od trojedinega Boga: Očeta, Sina in svetega Duha:

- a) natorne darove, — bister um, dober spomin, jasno razsodnost, učenost, zgovornost, spretnost, zdravje, premoženje, čast itd.;
- b) čeznatorne darove, — svete zakramente, pridige, krščanski

nauk, dobre in koristne knjige, sveto mašo in druge cerkvene pobožnosti, ki posebno o večjih praznikih povzdigujejo človeško srce z neko skrivnostno silo od zemeljskega k nebeškim višavam; krščanske stariše, dobre prijatelje, skrbne učitelje in voditelje, prelepe zglede pobožnih vrstnikov itd. Sploh: vse, kar smo in kar imamo, vse smo od Boga prejeli, to so naši talenti, ki jih moramo v božjo službo uporabljati.

Vse darove pa smo sprejeli v različni meri in po teh različnih zmožnostih in milostih je tudi naše delovanje različno in odgovornost večja ali manjša; plačilo pa se ne ravna po velikosti sprejetih darov, marveč po ljubezni in zvestobi, s katero je človek služil Gospodu in v dušno korist obračal milosti, kolikor mu jih je dobrotljivi Bog podaril. Različne darove sta bila prejela prvi in drugi hlapec; oba sta enako zvesto pridobivala vsak po svoje in obema zagotovi Gospod enako plačilo, obema reče: *Prav, dobri in zvesti hlapec, ker si bil v malem zvest, te bom čez veliko postavil; pojdi v veselje svojega Gospoda!* — Sleherni naj bo torej zadovoljen s tem, kar je od Boga prejel; če je manj prejel, manjša bo njegova odgovornost, veselje pa neizmerno veliko, ako je bil v malem zvest; kdor pa je več prejel, — opominja sveti Gregor, naj pomisli, da utegne biti sodba strašnejša; kolikor več darov je danih, toliko ostrejši bo račun, toliko več ponižnosti in zvestobe je torej treba.

Pred vsem pa, se mi zdi, je hotel Jezus s to priliko, ki je med vsemi, kar jih je povedal, najzadnja, nam prav v živo pred oči postaviti važnost takozvanih stanovskih dolžnostij, ker te nas bodo zveličale, ako jih zvesto spolnujemo, ali pa pogubile, ako jih zanemarimo. Kmet bo zveličan ali pogubljen kot kmet, posel bo v večnosti prejel plačilo ali pa kazen kot posel; stariši bodo prejeli nebeško krono za svojo zakonsko zvestobo in svetost, ali bodo večno pogubljeni, če so zanemarjali sebe in otroke. Kakor je rečeno, da nekateri zakramenti vtisnejo duši neizbrisljivo znamenje, enako se sme reči, da tudi sleherni stan vtisne človeku nekako neizbrisljivo znamenje, ki mu bo v nebesih vekomaj v čast in veselje, če pa v pekel pride, večna sramota in grenko očitanje. Zato sv. cerkev na podobah svetnikov tako rada pristavlja znamenja njihovega stanu: škofovo palico, mašniško opravo, redovniško obleko, delavsko orodje itd.

Vse pa, naj smo že imenitni ali preprosti, učeni ali nevedni, čislani ali zaničevani, bogati ali revni, vse naj presune in predrami strašna kazen, ki je zadela lenega hlapca, da tudi mi kdaj ne slišimo iz Sodnikovih ust prestrašnih besedij: *Nepridnega hlapca vrzite v vnanjo temo; tam bo jok in škripanje z sobmi!* Amen.

A. Kržič.

2. Liturgična pridiga.

Dano mu je bilo ime Jezus.

Luk. 2, 21.

Česar nas spominja današnji praznik, tega smo se spominjali deloma že novega leta dan, namreč presv. imena Jezusovega. Zato presv. ime Jezusovo tudi dolgo časa ni imelo posebnega praznika. Šele leta 1721. je določil papež Inocencij XIII. na prošnjo cesarja Karola VI., da se ima praznovati ta praznik po vsem katoliškem svetu in sicer ravno na današnjo, drugo nedeljo po razglašenju Gospodovem. Da je sploh prišlo do te določbe, zato ima največje zasluge sv. Bernardin Sijenski, kateri je že v petnajstem stoletju katoliški svet pripravljaval na to s svojimi pridigami, ko je svojim poslušavcem presv. ime Jezusovo kazal na tabli z žarki obdano. V šestnajstem stoletju je papež Klemen VII. frančiškanom, kateremu redu je pripadal sv. Bernardin, dovolil poseben praznik slaviti v čast presladkemu imenu Jezusovemu. Od sv. Bernardina izvira ta-le izrek: »Ime Jezus je kratka beseda, ki se lahko izreče, toda je jako pomenljiva in polna neizrečenih skrivnostij. Vse, kar je Bog odločil za zveličanje človeštva, vse je izraženo v tem imenu.«

Sv. cerkev je poskrbela današnjemu prazniku tudi posebne mašne molitve, in te vam sedaj-le pojasnim v čast presvetemu imenu Jezusovemu.

1. V h o d v današnjo sv. mašo je vzet iz lista sv. Pavla do Filipljanov (2. p.): »V imenu Jezusovem naj se pripogne vsako koleno teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo, in vsak jezik naj spričuje, da je Gospod Jezus Kristus v časti Boga Očeta.« Apostol hoče s tem reči, da se imajo pred Jezusom kot Mesijo, obljubljenim Odrešenikom, prikloniti zveličani v nebesih, ljudje na zemlji, trpeče duše v vicah in pogubljeni v peklju, in sicer ljudje in hudobni duhovi, zakaj pogubljeni morajo Jezusa spoznati za svojega Gospoda, Sodnika in kaznovavca. Apostol pravi dalje,

da naj vse umne stvari spoznajo, da ima Gospod Jezus z Očetom enako veličastvo in oblast. Tem mislim apostolovim tako primerno govori za njim v pristopu današnje sv. maše psalmist, ko vsklikne: »Gospod, naš Gospod, kako čudovito je tvoje ime po vsej zemlji.« Zares, čudovit je Gospod v svojih delih po vesoljnem svetu in še čudoviteji kraljujoč v nebesih.

2. Praznična ali izvirna molitev se ozira v prvem delu na pomen presv. imena Jezusovega, v drugem delu pa prosi, da bi nas ne razveseljevalo samo presv. ime božjega Sina, ampak, da bi Njega samega mogli vekomaj gledati v nebesih. Ta molitev se glasi: »Bog, kateri si svojega edinorojenega Sina postavil Zveličarja človeškemu rodu in Jezusa velel imenovati, dodeli milostno, da bomo vekomaj blaženo gledali obličje Njega, katerega sveto ime častimo na zemlji.« Če je že ime Jezusovo tako lepo, kakšen in kaj mora biti še le sam Jezus?

3. Berilo je vzeto iz dejanja apostolov. Podlaga mu je čudež apostola Petra, kateri je v imenu Jezusovem hipoma ozdravil hromelega siromaka v Jeruzalemu. Zgodilo se je pa to tako-le: Nekega dne gresta sveti Peter in sveti Janez v tempel molit. Nekega moža, že čez štirideset let starega, ki je bil hrom od rojstva, nosili so in ga posajali vsak dan pred tempelova vrata, da je ondi prosil vbogajmé. Tudi Petra in Janeza poprosi vbogajmé. Peter mu odgovori. »Srebrá in zlata nimam; kar pa imam, to ti dam. V imenu Jezusa Kristusa nazarenskega, vstani in hodi!« (Dj. ap. 3, 6.) Potem ga prime za desnico ter ga vzdigne. Pri tej priči skoči ubožec na noge, gre za njima v tempel, se sprehaja, poskakuje in Boga hvali. Tudi ljudstvo hvali Boga zaradi tega čudeža, sveti Peter pa jim govori prepričevavne besede o začetniku življenja in veri v njegovo ime.

Vsled tega vržejo judovski duhovni apostola Petra in Janeza v ječo do jutra. Ko ju drugo jutro v sredo med se postavijo ter vprašajo: »V čegavi moči, ali v čegavem imenu sta vidva to storila?« tedaj jim Peter, napolnjen s sv. Duhom, reče, da stoji ta človek zdrav pred njimi v imenu Jezusa nazarenskega, katerega so oni križali, pa ga je Bog obudil od mrtvih. »In v nikomer drugem ni zveličanja. Zakaj nobeno drugo ime pod nehom ni dano ljudem, v katerem bi mogli biti zveličani« (Dj. ap. 4, 12.) Tako sklene poglavar apostolov svojo drugo pridigo zaradi tega čudeža, kazaje na Kristusa, katerega imenuje poprej »vogelni kamen«, kot edino pravega, od Boga nam danega Zveličarja. On je srednik med

Bogom in ljudmi, ker nas je po svoji spravi smrti odrešil na sv. Križu. Vendar se pa vsak posameznik le potem vdeleži odrešenja njegovega, ako se po veri, po sv. krstu in delavni ljubezni trdno oklene Kristusa, božjega Zveličarja, in njegovih naukov.

4. V vmesnem spevu kliče sv. cerkev dvakrat s psalmistom Boga na pomoč, da bi se slava božjega imena čedalje bolj razširjala in moč njegova skazovala toliko bolj, kolikor več bo spoznovavcev prave vere Jezusove. S prerokom Izaijem pa se obrača sv. cerkev na usmiljenje božje, ki nas rešuje po nebeškem Zveličarju, čegar sveto ime od vekomaj to pomenja.

(Ko bi se današnja sv. maša brala že v predpepelničnem času, kar se pa zgodi silno redko, imajo mašne bukve tu kot trakt postavljene druge svetopisemske vrstice, ozirajoče se na lepoto, milobo in sladkost Jezusovega presv. imena. Iz visoke pesmi (1, 2) pa so posnete besede: »Tvoje ime je razlito olje.« Sveti Bernard je o tej primeri napravil del neke svoje pridige rekoč, da olje sveti, redi in mazili, vzdržuje ogenj, redi meso, lajša bolečino, je torej luč, živež, zdravilo. Taisto se more reči o imenu nebeškega Ženina: Sveti oznanovano, redi premišljevano, zdravi klicano. (Brev.) Vse to se ozira na nauke in milosti Gospoda našega Jezusa Kristusa, na njegove čudeže in na »čudeže in velika znamenja« (Dj. ap. 6, 8.), katera so delali apostoli in drugi svetniki v moči Jezusovega vsemogočnega imena).

5. Za evangelij je prav tisti kratki odlomek, kakor novega leta dan, ko sv. Lukež pove, da je bilo Detetu pri obrezovanju »dano ime Jezus«, katero je bil angel prinesel iz nebes. Sv. Bernard zopet govori tako-le: »Obrezan je bil kot pravi sin Abrahamov (t. j. kot človek), Jezus je bil imenovan kot pravi Sin božji. V tem imenu ni sence kacega velikega imena, ampak je resnica.« Sv. cerkveni učenik hoče reči z zadnjimi besedami, da so imena v stari zavezi le pomenjala kaj imenitnega, Jezus pa je popolnoma to, kar ime njegovo naznanja, namreč Odrešenik in Zveličar. Predno se je včlovečil, pravi nadalje sveti Bernard, je bil Jezus Odrešenik angelov, včlovečen je postal Odrešenik človekov. (Brev.)

6. Molitvica pred darovanjem je vzeta iz ps. 85., kjer kralj David prosi Boga pomoči zoper sovražnike, obeta, da bo vekomaj hvalil njegovo ime, ker trdno pričakuje, da ga bo rešil po svojem neskončnem usmiljenju.

7. V tihi molitvi prosimo, da bi božji blagoslov, ki vzdržuje vse stvarstvo, posvetil to našo daritev, katero opravljamo v slavo Jezusovega imena, ter bi bila Bogu v hvalo, nam pa v zveličanje.

8. Prestopim zopet kar na obhajilno vrstico, katera je povzeta iz taistega 85. psalma, kakor pred darovanjem. Glasi se: »Vsi narodi, katere koli si vstvaril, bodo prišli, in bodo pred teboj molili, Gospod! ter slavili tvoje ime. Ker ti si velik in čudodelen; ti edini si Bog.« Sv. cerkev tu s kraljevim prerokom slavi Gospoda, kateri je tako mogočen, da bodo slednjič tudi vsa malikovavska ljudstva njega spoznala ter častila kot edino pravega Boga, ga molila ter poveličevala njegova prečudna dela.

Kristjani! Kolikor dalje deluje sv. cerkev, toliko več ljudstev po posameznih delih zemlje vstopa od leta do leta v to božjo in edinozveličavno napravo. In če se tudi pripeti tu pa tam, da n. pr. med Nemci kdo izstopi iz sv. katoliške cerkve, seveda ne iz prepričanja, ampak iz posvetnih nagibov, pa se jih toliko več oglašča na Angleškem in po Sprednji Aziji v sv. katoliško cerkev in to večkrat kar trumoma.

9. V poobhajilni molitvi prosimo mnogo. Najprej prosimo, da bi se Bog, ker je naš Stvarnik in Odrešenik, milostno ozrl na naše želje in na presv. daritev, darovano v čast imenu njegovega Sina in našega Gospoda. Dalje prosimo, opiraje se na milost sv. obhajila, da bi bila naša imena zapisana v nebesih po preslavnem imenu Jezusovem.

Kristjani! To je poglavitno, da se zveličamo; zato nam bodi Jezusovo presv. ime, Jezusov nauk in Jezusovo sv. življenje vedno pred očmi. Tega nas opominja tudi zadnji evangelij današnje sv. maše, ki je evangelij druge nedelje po razglasenju Gospodovem. Slišali ste ga poprej; govori o prvem čudežu Jezusovem v Kani na Galilejskem. S tem čudežem, pravi sv. Janez, je Jezus »razodel svoje veličastvo, in njegovi učenci so vanj verovali«. Po zgledu Jezusovih učencev verujmo tudi mi trdno v Jezusa, včlovečenega Boga in spolnujmo ukaz njegove božje Matere: »Karkoli vam poreče, storite!«

Ljubi kristijani! Ako se danes daruje najsvetejša daritev v čast in hvalo presv. imenu Jezusa Kristusa, Sina božjega in našega Gospoda, imamo gotovo tudi mi posebne dolžnosti, to presv. ime počastiti po svojih najboljših močeh.

Najprej smo mu dolžni zunanje češčenje, da namreč pred njim pripogibamo svoja kolena ter uklanjamo svojo glavo. Dalje ga častimo z ustmi, če vselej najspoštljiveje izrekamo to božje ime ter kličemo na pomoč zlasti v izkušnjavah, boleznih, nadlogah. Judje imena svojega Boga — Jehova — niso smeli izrekati, mi pa ime svojega Zveličarja ne le smemo izgovarjati, ampak nam je sv. cerkev podelila na pobožno izreko Jezusovega imena (in Marijinega) 25 dnij odpustka vsakokrat, za zadnjo uro pa takim popoln odpustek, ki so ga prej večkrat izrekli. Na zdihljaj: »Moj Jezus, usmiljenje!“ je podeljenih 100 dnij odpustka vsakokrat. Znano nam je tudi, da je na krščanski pozdrav in na odzdrav: »Hvaljen bodi Jezus Kristus! — Na vekomaj. Amen.« — danih 50 dnij odpustka vselej obema, ki se tako pozdravita. Sv. Bernard pač primerno pravi, da je ime Jezus v ustih méd, v ušesih petje, v srcu radost

Zatorej, kristjani, v proslavo presv. imena Jezusovega vse govorimo in delajmo; sv. Pavel nas navaja k takemu dobremu namenu z besedami: »Vse, karkoli delate z besedo ali v dejanju, vse storite v imenu Gospoda Jezusa Kristusa.« (Kol. 3, 7.) Amen.

V. Bernik.

Tretja nedelja po sv. treh Kraljih. (Praznik svete Družine.)*)

I. Naš Gospod Jezus Kristus.

LXIII.

Kakor si veroval, tako se ti zgodi!
Mat. 8, 13.

Besede Jezusove, katere je govoril stotniku: *Kakor si veroval, tako se ti zgodi!* ne veljajo samo stotniku in ne samo ozdravljenju njegovega hlapca, marveč te besede lahko obračamo na vsakega človeka in sicer na vse njegovo mišljenje in delovanje, na njegovo časno in večno življenje. Kar vsakemu se lahko reče: *Kakor si veroval, tako se ti zgodi!* Najprej je namreč pri vsakem človeku mej glavo in srcem tesna zveza, t. j. kakoršnega je kdo prepričanja, takega je tudi življenja: kdor zgubi vero in strah božji, poslovi se navadno tudi od lepega in nramnega življenja;

*) Liturgična pridiga o mašnih molitvah za praznik sv. Družine je v XV. (1897.) letniku Duhovnega Pastirja, str. 42.

kogar pa vedno vodi prava in živa vera, ne zabrede lahko na napačna pota, in če se kdaj kaj spotakne, hitro zopet vstane in modro nadaljuje svoje potovanje. Potlej bo pa tudi naša sodba odvisna od tega, ali smo živeli po naukih in zapovedih sv. vere, ali ne; vsi zveličani bodo lahko rekli in vso večnost veselo ponavljali: »Naša vera nam je pomagala, nas je zveličala!« vsi pogubljeni bodo morali pa tudi obupno spoznati in vekomaj obžalovati: »Naša ne vera ali pa naša mrtva vera nas je pogubila!« To bo torej glasni odmev sodbe božje, posebne in splošnje: *Tvoja vera ti je pomagala!* ali pa: Pogubljen si, ker nisi hotel, da bi ti vera pomagala!

Lahko torej izprevidite, kako zelo je potrebno, da vedno pozivljamo in utrjujemo sveto vero v svojih srcih. In ravno zato, da bi bolj utrdili in oživili v sebi sveto vero, se moramo pridno ozirati na Jezusa Kristusa ter z umom in srcem slediti njegovim naukom in delom.

I. Približeval se je praznik opresnih kruhov, kateri se imenuje velika noč. To je bila že četrta velika noč v Jezusovem javnem delovanju. In Jezus je rekel svojim učencem: *Veste, da bo čez dva dni velika noč in Sin človekov bo izdan, da bo križan.*

Te besede je govoril Jezus veliki torek zvečer, ko je bil končal svoje učenje najprej v templu in potlej še posebej pri učencih, ter je šel z njimi kakor prejšnja dva večera na Oljsko goro ter v Betanijo. V sredo in četrtek 13. in 14. judovskega meseca »nizana«, 5. in 6. aprila, je hotel Zveličar bolj sam biti. Pa zakaj je hotel sam biti? Oh, nikar me ne vprašujte! Saj je vedel, kaj ga čaka že čez dva dni, v kolikih bolečinah bo moral umreti. Oh, saj že navadnega človeka srce si želi nekoliko počitka nekoliko miru, ako sluti bližnjo smrt, ako vse okoliščine tako kažejo, da bo treba kmalu zapustiti ta svet, da bo treba kmalu umreti. O, kako človeku takrat, ko je na smrtni postelji, neudržljivo silijo misli nazaj in naprej! In če se to godi že pri navadnem človeku, kaj naj rečemo še le o Jezusu, ki je bil Bog in človek skupaj, ki je bil vseveden in tudi vse drugače občutljiv, kakor mi navadni ljudje, in kateri je imel sedaj pred očmi smrt, katera ni bila kakor pri navadnih mrličih odločilna le za enega samega, marveč je imela biti odkupilna cena za ves človeški rod. Oj, kdo bi mogel le od daleč ugibati misli, katere so se snovale v njegovi božji glavi ta dva dni smrtnega pripravljanja — veliko sredo in veliki četrtek!

— Kdo bi mogel le od daleč ugibati čustva, katera so napolnjevala njegovo božje Srce zadnja dva dneva pred njegovo odrešilno smrtjo! Pred njegovim božjim očesom se prikazujejo po vrsti različni prizori: njegova vekovitost pred stvarjenjem sveta, Adam in Eva pred grehom; vse njegove napovedbe po prerokih in predpodobah; potlej njegov prihod na svet, njegovo prikrito življenje v Nazaretu do 30. leta, ona nežna postrežba njegove preljube Matere in deviškega rednika sv. Jožefa; še posebej njegovo trudapolno delovanje z vsemi prijetnimi dogodki pa tudi skrajno žalečim nasprotstvom. O, koliko spominov in koliko sličnih odmevov iz dna njegovega nežno čutečega božjega Srca! Njegova božja vednost pa odkriva tudi zastor, kateri je vsakemu drugemu zastrt — zastor prihodnosti — njemu je vse znano, kar je blizo in kar je še daleč; neizmerna grenkost prebritkega trpljenja, katero že naprej čuti njegovo božje Srce, pa tudi poveličanje, ki mu pride po trpljenju, katero brez dvoma tudi v njegovo preužaljeno Srce vliva blagodejni studenec tolažbe in sladkega upanja! A kaj takega se dá le nekoliko slutiti, nikakor pa ne opisati. Smem pa reči, da je Jezus ta dva dneva pač čutil kaj sličnega kakor v četrtek zvečer na Oljski gori, ko je potil krvavi pot, le s tem razločkom, da je bilo le-to kolikor toliko vidno, in so nam apostoli opisali, poprej pa nevidno in skrito ter nam ni mogel sporočiti noben človek.

In veliki duhovni in pismarji so (še v torek zvečer) iskali, kako bi Jezusa umorili. To so bili že zdavno sklenili, da ga umoré, le o tem je še posvèt, kako bi ga umorili. Takrat so se zbrali veliki duhovni in starešine ljudstva v dvor velikega duhovna, kateri je bil imenovan Kajfa, in so se posvetovali, da bi Jezusa z zvijačo vjeli in umorili; bali pa so se ljudstva. Rekli so: Nikar v praznik, da kje ne vstane hrup mej ljudstvom.

Predno nadaljujem, naj pristavim kratko pojasnilo o »velikem duhovnu«. Najprej ste slišali imenovati več velikih duhovnov, nazadnje pa le enega, namreč Kajfa; kako to? — Nekdaj, ko so bili Judje še v boljših razmerah, bil je le en sam veliki duhovnik, ki je obdržal svojo oblast in čast do smrti; a deželni poglavarji in namestniki rimskega cesarja, so se le preveč vmešavali tudi v to judovsko zadevo in so, bodi si iz lakomnosti, ker so se dali mnogi podkupiti, ali pa iz drugih vzrokov velike duhovne odstavljali in nove nastavljali. Tudi so prvorojenci Aronovega rodu podedovali to čast in povrh vsega tega so se tako imenovali načelniki 24 duhovskih redov, ki so preskrbovali judovsko

službo božjo. Od tod prihaja, da sv. pismo govori o več velikih duhovnikih, ter zopet samo o enem, ako hoče imenovati onega, ki je imel ravno tisti čas veliko duhovsko čast in oblast. Da so bili poleg njih tudi še vsi drugi bolj ali manj imenitni in vplivni možje, to si lahko mislimo.

Ker so bili sklicani tudi staresine ljudstva (načelniki raznih rodov), je bil ta zbor res višje sodišče, čeravno nepravilno sklican. Niso zborovali v navadnem zbirališču v templovem predvoru, marveč pri Kajfu, da bi vsa reč ostala tajna.

Sklenili so, kakor je videti, da ga bodo sedaj le skrivaj ujeli, umorili pa še le po praznikih; ljudstvo bi utegnilo siloma braniti, rimska oblast bi posegla vmes, in vsa reč bi se utegnila po tej poti še močno zavleči.

II. Satan pa je šel v Judeža, kateri se je imenoval Iškarijot, ki je bil eden izmed dvanajsterih. In je šel in govoril z velikimi duhovniki in poglavarji (uradniki v templu), kako bi jim ga izdal, in jim je rekel: »Kaj mi hočete dati in jaz vam ga bom izdal?« Oni pa so se obveselili, ko so to slišali, in so mu obljubili 30 srebrnikov. In je besedo dal, ter je iskal priložnosti, da bi jim ga izdal brez hrupa.

Gršega dejanja pač še ni videl svet, kakor je bilo to izdajstvo. Kolika nehvaležnost! Bil je eden izmed dvanajsterih, še posebej povdarja evangelist, torej prijatelj, izvoljenec, apostol Jezusov! In celo sam se jim gre ponujat nesrečnež, s podlim vprašanjem, koliko mu dajo za izdajstvo? Nihče ga ne vabi, nihče ne sili! In za kako nizko ceno prodaja svojega dobrotnika, svojega Učenika, svojega Gospoda, svojega Boga! Za trideset srebrnikov — nekoliko več kot za 30 goldinarjev! Toliko je bilo povračilo, katero je moral dati, kdor je ubil sužnika. Zato mu pravi sv. Ambrozij: »Mazilo, s katerim je bil Kristus maziljen za svoje trpljenje, si cenil na 300 denarjev (nad 100 gld.), njegovo trpljenje pa, meniš, da je dovolj poplačano s 30 srebrniki?«

Pa kako je mogoče, da je tako daleč zabredel ta nesrečni apostol? Prvi vzrok je bil gotovo ta, ki se sliši večkrat v življenju, ko govore ljudje: »To je slab človek, nezanesljiv in vetrast značaj, puhlega in nič vrednega srca!« Torej že od doma ni bil veliko prida. — Drugi vzrok je bilo njegovo posvetno mišljenje, častihlepnost in lakomnost. Od Zveličarja pač ni veliko boljšega pričakoval kakor drugi judje, namreč svetne časti in moči pa bogastva. Strastnost ga je polagoma tudi pripravila ob vero, in zguba

vere je tretji vzrok njegove hudobije. Saj je že eno leto poprej, ko je Jezus obljubil, da bo dal svoje lastno meso in svojo lastno kri zavživati ljudem, kazal toliko nevero, da se je Zveličar sam pritožil nad njim in mu dal strašno ime, rekoč da je hudič. (Jan. 6, 65. 72.) Zadnji vzrok pa nam pové sv. pismo še posebej: zapeljevanje hudobnega duha, kateremu se ni ustavljal. Ob takem mišljenju mu gotovo že več časa ni bilo všeč mej apostoli pri Jezusu: vedno je slišal le opomine k ubožtvu in ponižnosti, potlej pa še tolikratna napovedovanja trpljenja in strašne smrti, sedaj pa še ti strašni naklepi in sklepi sovražnikov, o katerih je bil gotovo on še najboljše poučen. Zato je začel iskati prilike in jo je našel v večno svarilo vsem: kateri še stojite, glejte, da ne padete! Stojte trdni v veri, ker le strah božji nas more ohraniti na pravi poti in nam dati dovolj moči, da premagujemo strasti.

III. Prišel je pa prvi dan opresnih kruhov, ob katerem se je moralo klati velikonočno jagnje. Judovska velika noč je bila vsako leto 14. nizana; to leto je bila na petek (7. aprila); prejšnji dan so morali iz vsake hiše pospraviti ves prekvašen kruh in ga nadomestiti z opresnim, kakoršnega so potlej jedli ves teden; zaklati enoletno jagnje v templu in potlej zvečer navzkriž prebodo z dvema granatovima paličkama speči in jesti, kadar so se zvezde začele prikazovati na nebu. Ker so morali pojesti vse jagnje, se je vselej zbrala večja družba, 10 do 20 oseb, da so skupno večerjali; poleg jagnjeta in opresnega kruha so jedli še grenka zelišča, redkev, krešo itd. in neko gosto rudečkasto kašo iz dateljev, mandeljev, smokev in cimeta; za pijačo pa je bila voda in vino. Jagnje je bilo v spomin onega rešilnega jagnjeta, ki so je morali nekdam Izraelci pred izhodom iz Egipta zaklati in s krvjo pomazati podboje pri vratih; to jagnje je moralo biti brez napake in nobene kosti mu niso smeli streti; jedli so je stojé in s popotno palico v roki, popolnoma pripravljene za odhod. Jagnje, ki so je jedli judje pozneje vsako leto, je bilo v spomin rešitve, a ob enem tudi preroško, pomenilo je namreč kot ena najlepših predpodob stare zaveze, Jezusa Kristusa, ki je bil na križu umorjen, in čegar kri je bila rešenje vsemu človeštvu, tudi njemu niso polomili kostij, kakor razbojnikoma. Grenka zelišča so jih spominjala na vse grenkosti, katere so nekdam pretrpeli v Egiptu; rudečkasta jed jih je spominjala na težka dela v opekarnicah pri zidanju.

To je bil častitljiv, lep običaj pri judih, saj hvaležnost moramo prištevati najlepšim čednostim. Tudi Jezus je hotel z apo-

stoli jesti velikonočno jagnje, to pa tem bolj, ker se je to leto velikonočno jagnje zadnjikrat zaklalo kot predpoda, zakaj precej drugi dan je bilo na križu zaklano pravo Jagnje božje in že precej po zadnji večerji je v presv. Rešnjem Telesu velikonočno Jagnje dobilo čisto drug pomen, ni več predpoda, marveč pravo Jagnje božje. S tem je bila predpoda dopolnjena, torej bi morala prenehati. Ako so pa judje že tako hvaležno obhajali spomin egiptovskega jagnjeta, moramo tembolj obhajati spomin božjega Jagnjeta, ki je bilo umorjeno na križu za rešenje vsega sveta. A tak spomin bi bilo pač premalo obhajati le enkrat na leto; ne, marveč vsak dan se mora obhajati do sodnjega dne. In glejte, ljubi Jezus je sam tako lepo poskrbel za ta spomin, ker je postavil ravno pri tej zadnji večerji zakrament presv. Rešnjega Telesa. To sem vam moral najprej pojasniti, da vam bo bolj jasno nadaljno pripovedovanje.

Tedaj, t. j. v četrtek zjutraj, so pristopili učenci k Jezusu in so mu rekli: »Kam hočeš, da gremo in ti pripravimo, da boš jedel velikonočno jagnje?« On pa pošlje dva učenca, Petra in Janeza, in jima reče: *Pojdita v mesto, in ko prideta noter, srečal bo vaju mož, nesoč vrč vode, pojdita za njim v hišo, kamor pojde, in recita hišnemu gospodarju: Učenik ti reče: Moj čas je blizu, pri tebi hočem imeti veliko noč s svojimi učenci. Kje je moja obednica, kjer naj jem velikonočno jagnje s svojimi učenci? In pakazal vama bo veliko obednico pogrnjeno; ondi nam pripravila!* In odšla sta in našla, kakor jima je bil rekel, in sta pripravila velikonočno jagnje.

Ne morem vam dopovedati, kako zelo imenitno se mi zdi to poslanstvo, in sicer iz več vzrokov. Najprej zarad Jezusa samega, ker se nam zopet pokaže pravega Boga, ne sicer toliko po vse-mogočnosti, kakor po vsevednosti; a dokaz božje nature v Jezusu ni samo vsemogočnost, marveč vsaka druga božja lastnost. Glejte, vse je že naprej vedel; vedel je, da bosta učenca srečala moža, ko prideta v mesto, čeravno jima ni naročil, pri katerih vratih naj gresta v mesto, ker bilo je več mestnih vrat; vedel je, kaj bode tisti mož v rokah nesel; vedel je, v katero hišo pojde in katero sobo jima bo pokazal, vedel je torej celó za njegove misli. — Imenitno je bilo to poslanstvo zarad kraja, kjer se je pripravila zadnja večerja. Jezus ni hotel imenovati hiše in hišnega gospodarja, da bi Judežu Iškarjotu ostalo še vse prikrito; še bolj pa, menim, zato, da je pokazal svojo božjo vsevednost, ker ravno

sedaj ob trpljenju potrebujejo učenci še najbolj dokazov njegovega božanstva. Ob tem času je bilo po Jeruzalemu sicer po več hišah pripravljeno za velikonočno jagnje, ker je bilo mnogo romarjev; a mož, h kateremu je Jezus poslal svojega apostola, je bil imeniten, ker je odkazal tako lepo obednico s potrebno pripravo; in, ker jo je tako radovoljno prepustil Gospodu, bil je gotovo veren mož, morda celo, kakor pravijo nekateri razlagalci — Nikodem ali pa Jožef iz Arimateje.

Kakor nam sporoča ustno izročilo, je bila ta hiša v južnem delu Jeruzalema v tako zvanem Zgornjem mestu na Sijonski gori, kjer je sedanja Davidova mošeja; tu je še sedaj velika 18m dolga, in 10 m široka sobana po dveh stebrih razdeljena v dva dela. Ta sobana je gotovo najsvetejši prostorček na vsem svetu: to je prva cerkev na zemlji, tukaj se je opravila prva sv. maša, Jezus je bil, če smem tako reči, — prvi neskončni, sveti — novomašnik, prvi obhajanci so bili apostoli, tudi sami svetniki razen Juda Iskarijota, ki ostane tužen strah za vse one, kateri so se in se še bodo pripravljali za prvo ali za katerokoli sveto obhajilo. Tukaj so se godile tudi še vse druge pristrčne svečanosti zadnje večerje; tukaj se je Jezus prikazoval po svojem vstajenju; tukaj je zbranim apostolom poslal sv. Duha; tukaj so se tudi apostoli in prvi kristjani zbirali k službi božji. Precej tam zraven je menda bila tudi hiša, v kateri je Marija stanovala in umrla. Tako častitljiv je ta kraj! In glejte, kako ganljivo! Tudi ta večno sveti kraj si je Jezus izprosil. Kakor ni imel svoje zibelke, svojega groba, tako tudi ni imel svoje cerkve, da bi v njej pričel in spravil svoj najsvetejši Zakrament. O sveto uboštvo, ki si bilo milemu Jezusu tolikanj ljubo in drago! — Še eno reč moram omeniti, zakaj se mi zdi to poslanstvo tako imenitno: apostola sama, do katerih je imel Jezus toliko zaupanja, sv. Peter in Janez, večno slavni imeni! Oj, s koliko ljubeznijo in skrbljivostjo sta izvršila vse, ker jima je bil Jezus naročil, in pripravila vse, kar je bilo treba za tako večerjo, kakor sem vam že prej našteval. Dva velika svetnika, utrjena v veri in ljubezni, sta četudi še nevedé zaljšala prvo cerkev, vpravljala prvi altar!

Ko je pa nastal večer, je prišel Jezus z dvanajsterimi iz Betanije v obednico, kjer je bilo pripravljeno velikonočno jagnje. Tukaj imajo pobožni častilci Jezusovi priliko, da nekoliko natančneje premislijo ganljivo in pristrčno poslovljenje v Betaniji. Sicer ni v sv. pismu o tem nič zapisanega, vendar če je že za navadno hva-

ležno in rahločutno srce britkostno tako slovo, koliko bolj si moremo to misliti pri najboljšem in najsvetejšem božjem Srcu Jezusovem. Gotovo se je Jezus prisrčno zahvaljeval svojim prijateljem in znancem, le-ti pa so bili žalostni in se kar niso dali utolažiti, ker so vedeli, da se ne bo več vrnil in da gre sedaj v strašno smrt. Kako britkostno je moralo biti poslovljenje pri Mariji, božji Materi! Kako prijateljsko ganljivo je še Gospod objel Lazarja! Kako neutolažni sta bili sestri Marta in Marija ter še druga družba Jezusovih prijateljev, ki se je bila tam zbrala za veliko-nočno praznovanje! A take reči se dajo le primeroma nekoliko misliti, opisati jih ni možno. Vsekako pa se moramo čuditi junaškemu Srcu Jezusovemu, da kakor druge velike težkoče v življenju, prestal je tudi to in se pogumno napatil z apostoli zadnjikrat v sveto mesto, kjer ga je čakalo še tisti večer, zlasti drugi dan strašno gorjé!

Pri taki večerji, ko se je jedlo velikonočno jagnje, je bilo zapovedano, da se je pripovedovalo in razlagalo, kaj pomeni velikonočno jagnje, kako so bili Izraelci rešeni iz egiptovske sužnosti; polagoma je pa nastalo pri taki večerji še veliko drugih obredov in šeg. Iz starih sporočil razvidimo, da se je v štirih delih vse vršilo nekakšno tako-le: Najprej so si vsi roke umili in natočil se je prvi kozarec z vinom. Gospodar ga je blagoslovil, ter je še izrekel nekaj zahvalnih besedij zlasti za to, da je prišla zopet velika noč in da so jo navzoči zdravi še učakali. S tem, da so vsi pili iz čaše, je bil končan prvi del. Sedaj so se prinesla jedila na mizo, torej sosebno pečeno jagnje, opresni kruhi, grenke zelenjave in kar je bilo še v navadi. Gospodar vzame nekoliko zelenjave, izreče zopet blagoslov, jé sam nekoliko in poda še drugim. Natoči še drugo čašo. Nato pa se večerja nekoliko pretрга. Eden iz družbe, najmlajši, popraša, kaj pomeni ta gostija, s tako nenavadnimi jedili, in to dá priliko gospodarju, da obširno opisuje pomen večerje: kdaj in zakaj se je začela, kako so bili Izraelci nekdanj stiskani v Egiptu in kako so bili čudežno rešeni, ter omenja še marsikaj iz starejše izraelske zgodovine. Potlej razloži pomen posameznih jedil. Končno pa vzpodbuja goste naj Bogu, usmiljenemu rešitelju, zapojó hvalno pesem. Zapojeta se dva psalma (113. in 114.). S tem, da zopet kroži natočena čaša, je končan drugi del. Sedaj se šele začne prava večerja. Družba sede za mizo in gospodar vzame opresni kruh, zopet blagoslovi, razlomi, jé sam in podaje drugim na okrog, ravno tako deli grenko

zelenjavo. Slednjič še le pride na vrsto velikonočno jagnje, od katerega je vsak, kolikor hoče; v navadi je bila še druga mesna jed daritvenega značaja. A ko se je pojedel zadnji košček jagnjeta, se ni smela več jesti nobena druga reč. Natoči in blagoslovi še tretji kozarec, ter opravi zahvalno molitev. Ker pa to ni bila kar navadna večerja, ni zadostovala ena sama običajna zahvalna molitev, marveč pridejala se je še daljša slovesna zahvalnica, in to je bil zadnji del večerje. Natočil se je četrti kozarec, družba je zapela psalme 115. do 118., in še psalm 136., ki je enako sestavljen kakor naše litanije. Končno blagoslovi gospodar natočeno čašo, da po vrsti pijó vsi iz nje. Potem pa se ni smelo nič več niti jesti niti piti, in družba se je razšla.

Lahko si mislimo, da se je tudi naš Zveličar Jezus Kristus ravnal po tej splošni šegi, le da je imelo govorjenje in razlaganje ves drugačen pomen in namen, in da se je po stari šegi vršilo le do umivanja nog, ki je bilo nekakšno pripravljanje nove zaveze, pripravljanje za sveto mašo in sveto obhajilo — za najsvetejši Zakrament presv. rešnjega Telesa.

A natančneje opisovanje zadnje večerje pride še le prihodnjič na vrsto. Za danes vam le še enkrat ponovim svoj prvotni opomin, da po zgledu vrlega stotnika tudi mi vzbujamo prav živo vero v Jezusa Kristusa, Sina božjega ter skrbno vpravnavajmo vse svoje dejanje in nehanje po zahtevah svete vere, da bo imel sleherni izmej nas zadnjo uro sladko zavest: *Tvoja vera ti je pomagala!* Amen.

A. Kržič.

2. Grešnikove dolžnosti pri opravljanju svete spovedi.

Pojdi, skaži se duhovnu!
Mat. 8, 4.

Slišali ste danes v sv. evangeliju, da je gobov človek prosil Jezusa, da naj ga očisti; bil je uslišan. Jezus pa mu je tudi ukazal: *Pojdi, skaži se duhovnu!* Jezus Kristus takrat še ni dovršil svojega dela na zemlji, zato je zavračal na službo božjo po Mojze-
sovi postavi. Po tej postavi pa ni mogel nihče za čistega veljati, dokler ga ni duhoven imenoval čistega. Ko je pa Kristus dokončal novo zavezo v svoji krvi, se je Mojzesova postava in služba božja spopolnila in nadaljevala v krščanski službi božji. Gobov človek, in gobova bolezen sta predpodo bi grešnika in greha v novi

zavezi. — Kakor je bilo v stari zavezi rečeno gobovim, da se morajo pokazati duhovnom, če hočejo veljati za očiščene, tako velja sedaj v novi zavezi grešnikom, da se morejo le po duhovnih očistiti dušnih gob greha, kajti Kristus je rekel le apostolom in njihovim naslednikom: *Komur boste grehe odpustili . . .* (Jan 20, 21.)

Božja volja je tedaj, da se moremo mi le po duhovnih očistiti dušnih gob grehov, in sicer po vredni spovedi pri njih, kot namestnikih božjih. Sv. Pavla bi bil Bog sam lahko poučil, kaj hoče od njega, pa ga ni, temveč ga pošlje k duhovnu Ananiju, da mu pokaže pot njegovega poklica. — Tako bi bil tudi Korneliju angel sam lahko razodel, kaj naj stori, da bo zveličan, pa mu ni, marveč mu reče, naj gre k velikemu duhovnu sv. Petru, češ, da ga bo on poučil, in spravi z Bogom. — Vse to nam dovolj jasno spričuje, da grešniki se morejo le po duhovnih očistiti in z Bogom spraviti in sicer po vredni spovedi pri njih. Ker je tedaj gobov človek predpoda grešnika, ki želi biti očiščen, zato mora tudi grešnik pri tem opravilu posnemati gobovega in vse storiti, kar je gobovi storil. Premišljajmo tedaj danes, kaj naj grešnik stori, da bo očiščen pri spovedi. Trojna dolžnost ga veže, in sicer a) pred spovedjo; b) pri spovedi; in c) po spovedi. In o tej trojni dolžnosti hočem danes govoriti!

I. Dolžnosti grešnikove pred spovedjo.

a. Gobov je prišel k Jezusu, akoravno mu je bilo težko priti k njemu, ker gobovi niso smeli mej ljudi. Tako mora tudi grešnik priti k spovedi, če hoče biti očiščen, če mu je še tako težko. Vse težave in ugovore mora premagati, ki bi ga utegnili odvracati od spovedi, ker drugače ne more biti očiščen! Take težave so: sramota, strah pred ljudmi, posvetna opravila, veselje do greha itd. Vse mora premagati, urno se odločiti, naj velja kar hoče!

b. Gobov je Jezusa molil in prosil, naj bi ga očistil; tudi grešnik mora pred spovedjo ponižno moliti in prositi, naj bi mu sv. Duh razsvetlil um, da greh prav spozna, omečil srce in voljo, da bo greh pustil, ga skesano obžaloval, ter naredil trdni sklep poboljšanja . . . To so grešnikove dolžnosti pred spovedjo!

II. Dolžnosti njegove pri spovedi. Da je gobov veljal za ozdravljenega in očiščenega, je moral iti pred duhovna. *Pojdi, skaži se duhovnu*, mu veli Kristus! Tudi grešnik mora potem, ko se je za spoved skrbno pripravil, spodobno poklekni pred spovednika, ter se mu odkritosrčno tacega pokazati, kakor

je. Spovedati se mora *a*) ponižno . . . (zgled); *b*) čisto . . . (zgled); *c*) odkritosrčno — ne lažljivo; *d*) natančno . . . Kdor se spoveduje slabo, obtežuje si le butaro pregreh!

III. **D o l ž n o s t i p o s p o v e d i.** Gobovemu je rekel Kristus: *Opravi dar, katerega je Mojzes zapovedal.* Tako tudi sedaj Kristus grešniku govori. Dar, katerega mora opraviti po spovedi, je pokora, katero mu naložé spovednik. To mora vestno, natančno in pobožno opraviti. Pa tudi sam si mora kaj pokore naložiti . . .

Kristjani! Kdo bi ne strmel nad neskončno dobroto usmiljenega Očeta nebeškega in ne hvalil Boga, da nam je dal zanesljivi pomoček, se vsak dan lahko grehov znebiti, ter si odpreti nebeška vrata? Katera dobrota se pa more meriti z dobroto spovedi? O torej se nikar ne bojte in ne branite spovedi! Pritecite k Jezusovim nogam, kakor skesana Magdalena, in spovedujte se svojih malopridnostij brez prikrivanja! Premislite, da v spovednici ne sedi Jezus kakor v Simonovi hiši, da bi se nam bilo bati zaničevanja, temveč v osebi slabega, grešnega človeka, ki hoče imeti potrpljenje z vašimi slabostmi. Grešniki! Spovednica je nam edini stol milosti božje, če se hočete očistiti dušnih gob greha; če se temu odmikate, boste morali pred sodnji stol božje pravice, kjer se vam bo godilo vse hujše! Spoznajte svoje grehe čisto, odkrito, resnično; skrbno in vestno se zanje pokorite, in neskončno usmiljeni Oče nebeški, ki noče smrti grešnikove — temveč, da bi se spokoril in živel, vas bo zopet sprejel za svoje otroke, vam povrnil mir srca in vas storil dediče nebeškega kraljestva, ter vam dodelil pravico večnega življenja! Amen. *A. Šimenec.*

Četrta nedelja po svetih treh Kraljih.

I. Naš Gospod Jezus Kristus.

LXIV.

Kdo je ta, da so mu pokorni vetrovi
in morje? Mat. 8, 27.

Bere se o nekem slavnem slikarju, da je dobil nalogo, naj naslika zadnjo večerjo. Vrli slikar se veselo loti dela in dobro mu gré izpod rok. Že je naredil v obrisu dvanajstero apostolov in tudi božjega Zveličarja, sedaj pa hoče natančneje naslikati najprej Jezusa

Kristusa. Pač vidi v svojih mislih, kaj bi se vse moralo brati na premilem obrazu božjega Sina v tem preslavnem trenutku; a ko hoče v umetniških potezah izraziti ono neizmerno ljubezen, ki je pri zadnji večerji žarela iz Jezusovega lica in plamtela iz njegovih božjih očij, hipoma omaga in odloži svoj slikarski čopič, češ, kaj takega ne zmore človeška roka, in popusti pričeto delo.

Predragi, tudi meni bi se bolj spodobilo molčati, kakor pa vam opisovati in slikati tako veličastno dogodbo, katero sem pričel preteklo nedeljo, katera se pač ne dá s človeškim jezikom tako dopovedati, kakor se je vršila v istini. Ker pa je moja dolžnost, da vam vsaj povem toliko, kolikor morem, vas prosim, da tudi sami pridenite s svojo domišljijo, s svojim razumom, s svojim rahločutnim srcem, kar ne dostaje moji sliki. Kakor so ljudje strmeli, ko so videli čudež na morju, še bolj moramo strmeti mi, ako premišljujemo čudež neskončne ljubezni, ki ga je ljubi Jezus storil pri zadnji večerji.

Da nam vsa veličastna dogodba bolj vidno in jasno stopi pred dušne oči, jo razdelimo v pet delov: v prvem delu bomo premišljevali, kako je Jezus jedel z apostoli velikonočno jagnje še v predpodobi slično, kakor so je jedli tudi po drugih judovskih hišah; v drugem delu bomo opazovali, kako po večerji umiva noge svojim apostolom; v tretjem delu bomo strmé poslušali in gledali, kako Jezus dopolnjuje to, kar so do sedaj v predpodobi kazale vse judovske velike noči, kako se v presv. Rešnjem Telesu prvikrat daruje kot božje Jagnje nebeškemu Očetu in kako ga apostoli prvikrat zavžijejo kot božje Jagnje pri sv. obhajilu; v četrtem delu bomo sočutno čuli, kako napoveduje grdo izdajstvo svojemu nehvaležnemu apostolu Iškarijotu; v petem pa bomo z Jezusom zrli v prihodnje čase, premišljujoč ganljive besede, katere govori še za slovo svojim ljubljениm učencem. Za danes pride na vrsto le še tretji del — skrivnost presv. Rešnjega Telesa.

I. Že zadnjič sem vam pravil, kakšne šege so imeli judje, ko so jedli velikonočno jagnje. Najprej je vsa družba — ne manj ko deset, pa tudi ne več kot dvajset — še stala pri mizah (v popotni obleki, opasana in s palico v rokah). Gospodar je molil in si umil roke, blagoslovil prvo čašo, ki je z grenkim zeliščem, pomočenim v ono čašo, krožila v zbrani družbi. Natočil se je drugi kozarec in pričelo se je razlaganje, kaj pomeni ta velikonočna večerja; razlomil je gospodar še opresne kruhe in jih razdelil z

grenkim zeliščem. Še-le sedaj se je pričela prava večerja, ko je prišlo na mizo velikonočno jagnje in po potrebi še drugo daritveno meso; gostje so sedeli sedaj; natočila se je še tretja čaša in povžila mej petjem psalmov, v katerih se razodeva želja in koprnjenje po prihodnjem Zveličarju. Četrta čaša ob petju zahvalnih psalmov je dovršila velikonočno večerjo.

Ta del zadnje večerje nam evangelisti opisujejo kar na kratko, ker nam navedejo le trojni pogovor: Kako Jezus naznani svoje veselje, da skupno jedó velikonočno jagnje, zadnjikrat v predpodobi, pa seveda še bolj se je veselil zaradi tega, kar je nameraval storiti po dokončani večerji; dalje je Jezus omenil svoje trpljenje in posebej izdajstvo Judeževu; tretjič pa je še omenjen nek prepir mej apostoli. Tako-le se glasi evangeljsko sporočilo: »In ko je prišla ura, je Jezus sédel za mizo in dvanajsteri apostoli z njim. In jim je rekel: *Iz srca sem želel z vami jesti to velikonočno jagnje, predno trpim; zakaj povem vam, da ga odslej ne bom več jedel, dokler ne bo dopolnjeno v božjem kraljestvu.* In je vzel kelih ter je zahvalil in rekel: *Vzemite in razdelite si mej seboj; zakaj povem vam, da ne bom pil od trtnega sadu, dokler ne pride božje kraljestvo. Ali glej, roka mojega izdajalca je z menoj pri mizi. Resnično vam povem, eden izmej vas, kateri z menoj jé, me bo izdal.* In začeli so se mej seboj vpraševati: kdo bi bil mej njimi, ki bi to storil? In jim je rekel: *Eden izmej dvanajsterih, kateri z menoj pomaka roko v skledo! Sin človekov gré sicer, kakor je pisano o njem; ali gorje tistemu človeku, po katerem bo Sin človekov izdan. Bolje bi mu bilo, da bi ne bil rojen tisti človek.*

S tem je Jezus apostolom napovedal, da bo sicer še ž njimi obhajal enako večerjo; a tako, kakor nocoj nikdar več, — sedaj je zadnjikrat. Potlej bo ž njimi obhajal sveto večerjo vse drugače, v zakramentu presv. Rešnjega Telesa, in končno vekomaj v nebeškem veličastvu. Toda poprej mora še trpeti, in zopet mu pred oči stopi trpljenje z vso grozovitostjo in videti je, da ga izmej vsega še nekako najbolj boli to, da ga bo eden izmej njegovih izdal; tega zlobneža si kar ne more pregnati izpred očij, zopet in zopet ga omenja. Iz tega se vidi, kako zelo žali njegovo božje Srce to izdajstvo. Napovedal je pa tudi zato tako določno, čeravno ga še sedaj ne imenuje po imenu, ker hoče pokazati, da popolnoma prstovoljno trpi, in da mu je vse znano; pa tudi še posebej zato, da bi zlobnega apostola posvaril in morda le še pridobil, če ga je sploh mogoče še prenarediti. Nam se čudno zdi, kako da je mogel

Jezus toliko časa poleg sebe trpeti tega grozovitega človeka, da je ž njim jedel velikonočno jagnje, kar je veljalo pri judih za slovesno prijateljsko večerjo; da mu je noge umival kakor drugim, res svetim apostolom, da je bil celo obhajan zlobnež, kakor drugi nedolžni tovariši. Da, nekaterim razlagalcem sv. pisma se je to tako grozovito zdelo, da so izrekli to misel, češ, da je Judež že zapustil družbo, predno je Jezus postavil zakrament presv. Rešnjega Telesa. A čeravno ni to posebej povedano v sv. evangeliju, vendar trdimo z večino cerkvenih očetov, da je do skrajnosti zlorabil Jezusovo neskončno potrpežljivost in ljubezen, ter še tudi po nevrednem, božjeropno prejel sveto obhajilo! In zakaj bi tega ne verjeli? Moj Bog, saj se to še zmiraj godi tudi mej nami! Koliko je grešnikov, ki so mu podobni; Jezus bi jih tudi lahko hipoma udaril in pokončal, pa jih prenaša. Jezus je v tem slučaju sam storil, kar je poprej učil, češ, naj raste ljulika mej pšenico, saj pride sodnji dan! Jezus je hotel v najvišji meri sam izpolnjevati ono zapoved, katero je tolikrat in tako zelo priporočal drugim: ljubezen do bližnjega — in sicer najtežjo zapoved: ljubezen do sovražnikov. In res, ali si morete misliti večje in lepše premagovanje, kakor nam je je tukaj pokazal Jezus: natanko pozna njegove črne misli, znane so mu vse njegove satanske nakane, in vendar, kako ga ljubi! Mirno sedi poleg njega, ne kaže nobene jeze, marveč le milo žalost; kako je skrben še za njegovo ime pri drugih, da ga niti ne imenuje ne; koliko se trudi, da bi na vsak način rešil še ubogo dušo nesrečnega apostola. Ako sv. Janez začne popisovanje zadnje večerje (in sicer kar tam, ko je Jezus umival noge in postavil sv. Rešnje Telo) z besedami: *Ker je ljubil svoje, ki so bili na tem svetu, ljubil jih je do konca!* obračamo seveda te zlate besede navadno le na dobre in zveste apostole; toda vprašam vas, ali ne veljajo v prvi vrsti ravno najslabšemu izmed njih? ali se ne pravi to: ljubiti do konca, do vse skrajnosti, ako božje Srce ljubi celo tako zver, kakor je bil Juda Iškarijot, in ga ljubi tako zelo, le da bi ga pridobil, osrečil!?

Omenil sem še tudi nek prepir mej učenci, kateri bi bil neki večji mej njimi. Kaj da je bil prav za prav povod temu prepiru, ne moremo prav razvideti. Morebiti si niso bili prav edini zaradi sedežev pri mizi; posebej je videti, kakor da je bil Juda Iškarijot blizu Jezusa. Tudi napoved Judeževega izdajstva je utegnila povzročiti kak prepir, ker so hoteli drug drugega prekositi v ljubezni in zvestobi do Jezusa. Mogoče je pa še posebno to, da je zopet

nastal mej njimi razgovor o tem, kateri bode imenitnejši v njegovem kraljestvu, o katerem je bil Jezus ravnokar izpregovoril. Pa naj bo že kakorkoli, ta prepir je bil tudi poleg drugega povod druge ganljive dogodbe pri zadnji večerji — u m i v a n j a n o g.

II. Ko so bili odvečerjali in je bil hudič Judežu Iškarijotu, Simonovemu sinu, že v srce dal, da bi izdal Jezusa, vedoč, da mu je Oče dal vse v roke in da je od Boga prišel in gré k Bogu, vstane Jezus od večerje in dne s sebe svoje oblačilo in vzame prt ter se opaše. Potlej vlije vode v umivalnico in začne učencem umivati noge in brisati s prtom, s katerim je bil opasan. Pride tedaj k Simonu Petru. In Peter mu reče: »Gospod, ti mi boš umival noge?« Jezus mu odgovori in reče: *Kar jaz delam, ti sedaj ne veš, vedel bodeš pa pollej.* Peter mu reče: »Ne boš mi umival nog vekomaj ne.« Jezus mu odgovori: *Ako te ne umijem, ne boš imel deleža z menoj.* Simon Peter mu reče: »Gospod, ne samo nog, marveč tudi roke in glavo.« Jezus mu reče: *Kdor je umil, ne potrebuje drugega, razen da si umije noge, pa je ves čist. Tudi vi ste čisti, toda ne vsi. Vedel je namreč, da ga bo eden izdal, zato je rekel: Niste vsi čisti.*

Pri judih je bila sicer navada, da je gospodar imenitnim gostom dal prnesti vode za umivanje nog, a če si jih sami niso umili, storil jim je to najmanjši hlapec ali dekla. Ko je torej sedaj Jezus sam začel svojim učencem umivati noge, je s tem pokazal, da jim hoče streči, kakor hlapec svojim gospodom. Zato je sveti Peter tako zelo osupnil in ostrmel, ko je uzrl toliko ponižnost. Besede: *Kdor je umil, ne potrebuje drugega, nego da se mu umijejo noge, pa je čist,* pomenijo to-le: Kdor se je skopal, (kar je bilo pri judih pred jedjo čestokrat v navadi), je ves čist, in le noge, ki so se potlej oprășile, je še treba umiti. Iz naslednjega stavka: *Vi ste vsi čisti* itd. pa je razvidno, da Jezus tu govori o dušni čistosti in da poleg ponižnosti hoče Jezus tudi poučiti apostole, da za sveto obhajilo se je treba popolnoma očistiti, odpraviti tudi prah, t. j. male grehe.

Pa kakor da bi ne bilo Zveličarju še dosti, da je v dejanju pokazal toliko neslišano ponižnost, hoče to prelepo, njegovemu Srcu tako priljubljeno čednost tudi še z besedo učiti in priporočiti. In ko jim je bil umil noge in vzel svoje oblačilo, sédel je zopet za mizo in jim rekel: *Veste, kaj sem vam storil? Vi me kličete Učenik in Gospod, in prav pravite, sem tudi. Če sem torej jaz, Gospod in Učenik, vam noge umil, morate tudi vi drug drugemu umivati noge; zakaj zgled sem vam dal, da tudi vi tako delate, kakor sem*

jaz vam storil. Resnično, resnično vam povem, hlapec ni večji od svojega gospoda, tudi poslanec ni večji od onega, kateri ga je poslal. Kralji narodov gospodujejo čez nje, in kateri imajo oblast čez nje, so imenovani dobrotniki. Vi pa ne tako, marveč kateri je večji mej vami, naj bo kakor manjši, in prednik kakor služabnik. Kdo namreč je večji, kdor je pri mizi, ali kdor streže? Jaz pa sem v sredi mej vami, kakor kdor streže. Vi pa ste, kateri ste prebili z menoj v mojih skušnjavah. In jaz vam odločim kraljestvo, kakor je meni odločil moj Oče, da jeste in pijete pri moji mizi v mojem kraljestvu in da sedite na sedežih ter sodite dvanajstere Izraelove rodove. Ako to veste, blagor vam, če boste to storili. Ne rečem o vas vseh: vem, katere sem izvolil. Ali da se dopolni pismo: Kateri z menoj je kruh, bo vzdignil zoper mene svojo peto. Sedaj vam to povem, predno se zgodi, da, kadar se zgodi, verujete, da sem jaz. Resnično, resnično vam povem: Kdor sprejme, katerega pošljem, mene sprejme. Kdor pa mene sprejme, sprejme njega, kateri me je poslal.

III. Umivanje nog in opominjanje k ponižnosti in mejsebojni ljubezni je zadnja priprava za presv. Rešnje Telo, in s tem pridemo do tretjega dela, ki je najimenitnejša dogodba pri zadnji večerji, vrhunec vsega drugega, vsestransko tako vzvišena dogodba, da je ne moremo dovolj slaviti in poveličevati. Že cerkvena zgodovina nam pojasni nekoliko njen izredno veliki pomen, ker nam kaže, kako je vsa stoletja vplivala na krščansko življenje, tako je res odprla božji studenec, iz katerega so zajemali verniki moč v stiskah, tolažbo v žalosti, stotero milostij za premago skušnjav in posvečenje srca ter še na zadnje mogočno oporo v smrtnih težavah. Okrog te dogodbe, ki je postala središče vseh skrivnostij naše svete vere, so se sukala najhujša in najpogubnejša krivoverstva; vsem pravovernim kristijanom pa je bila, je in bo zanesljivo poroštvo častitljivega vstajenja in večnega življenja. Skrivnost presvetega Rešnjega Telesa je tako velika, da bi je tudi apostoli ne bili mogli razumeti, ko bi jih Jezus že poprej ne bil pripravil nanjo. Saj ravno vera v to skrivnost je bila pred enim letom, predzadnje veliko noč, odločilni pogoj njihovega apostolstva, resna preskušnja, ali se ostanejo pri Jezusu, ali ga zapustijo za vselej. Oj, kako je moral sv. Peter vesel biti pri zadnji večerji, da je bil pred letom tako modro odgovoril: *Gospod, ti imaš besede večnega življenja*, sedaj se mu je vse pojasnilo, kako je res mogoče zavživati Jezusovo telo in Jezusovo kri, namreč v podobah kruha in vina. Vršila se je pa večnoslavna prevzvišena dogodba, ako k sveto-

pisemskemu sporočilu privzamemo še ustno izročilo sv. cerkve, ki je hrani mašna knjiga iz starodavnih časov, tako-le: Tisto noč, ko je bil Jezus izdan, je vzel kruh v svoje svete in čistiljive roke, obrnil svoje oči proti nebu k Bogu, svojemu vsemogočnemu Očetu, je zahvalil, blagoslovil kruh, ga prelomil in dal svojim učencem, rekoč: *Vzemite in jejte; to je moje telo, ki bo za vas dano.* Enako je vzel po večerji kelih, zahvalil zopet, ga blagoslovil in dal svojim učencem, rekoč: *Vzemite in pijte vsi iz njega; to je moja kri, kri nove zaveze, katera bo za vas in za njih veliko prelita v odpuščenje grehov. To storite v moj spomin!*

Jezus je povzdignil oči proti nebu, kakor je storil tudi takrat, predno je v puščavi pomnožil kruhe in predno je Lazarja obudil k življenju; hotel je apostole opozoriti na veliki čudež, ki se je imel zgoditi, in to čudežno dušno hrano najprej Bogu darovati, predno jo poda apostolom. Ozrl se je proti svojem učenemu vsemogočnemu Očetu, kateri vse more in kateri ga vsikdar usliši, kakor je Jezus sam rekel ob obujenju Lazarja. Zahvalil ga je za vse dobre sploh, katere je dodelil njegovi človeški natori in vsemu človeštvu, posebno pa še za postavljenje presv. Rešnjega Telesa, ki je bilo od vekomaj sklenjeno in se je imelo zdaj-le izvršiti. Blagoslovil je kruh in vino, da bi tako oboje pripravil za spremenitev. Z blagoslovom je prosil kot človek in veliki duhoven za spremenitev, ki je hotel kot Bog zajedno z Bogom Očetom in svetim Duhom izvršiti.

Ne bom vam obširno pojasnoval, kaj se je zgodilo vsled Jezusovih besedij, ki jih je izgovoril nad kruhom in vinom; saj vam je znan veličastni nauk o presv. Rešnjem Telesu in jasen tembolj, če te Jezusove besede primerjate z onimi, katere je govoril pred letom v Kafarnavmu. Spremenil je čudežno kruh in vino v svoje presveto Telo in Kri, ter s tem postavil najsvetejši Zakrament, v katerem hoče mej nami ostati bistveno in osebno vse dni do konca sveta; postavil je daritev svete maše, ker se je sam daroval skrivnostno in nekrvavo tako, kakor se je drugi dan daroval na križu, ko je prelil svojo sveto Kri in umrl, pa zapovedal apostolom, naj oni in njihovi nasledniki tako nadaljujejo to presveto daritev nove zaveze. Le še samo na Jezusa in apostole se ozrimo. Oj, kako je moralo biti oveseljeno Jezusovo Srce ta trenutek, ko se je spominjal vseh milostij in dobrot, ki bodo človeštvu dohajale po presvetem Rešnjem Telesu. Videl je vse svete daritve, vsa sveta obhajila, vse altarje, na katerih bo imel svoj preprosti prestol, videl

je vse one najboljše ljudi, ki se bodo zbirali okrog njega, videl vse one veletoke milostij, posvečenja, tolažbe, gorečnosti, poguma in moči, ki jih bodo zajemali iz njega; videl je bliščeči žar vse časti in slave, ki se bo Bogu izkazovala po tej skrivnosti vsepovsod do konca dnij, saj presveto Rešnje Telo je središče vse svetosti, moči, lepote in veličja sv. cerkve; saj presv. Rešnje Telo je še-le prava dopolnitev Kristusovega dela na zemlji. Tukaj nadaljuje skrivnostno po vsem svetu, kar je nekdanj vidno delal le v eni deželici, tukaj je zares dobri Pastir, kateri daje svoje življenje svojim zvestim ovčicam! Vse to je Zveličar videl in kako se je radovalo njegovo kraljevsko plemenito Srce.

A žal, da tudi ta lepi trenutek ni bil brez grenkosti. Videl je Zveličar tudi vso mlačnost in mrzloto, nehvaležnost, nevero in zločinstvo, ki bo v spremstvu s tem božjim čudežem njegove neskončne ljubezni. Saj ima živo pričo poleg sebe pri mizi — nesrečnega Judeža — v njem vidi zastopnika vseh onih nesrečnih žalivcev, ki ga bodo mučili celo v zakramentu njegove ljubezni. Da, Jezus vidi, da kakor doslej v življenju, bode tudi pozneje v presv. Rešnjem Telesu moral piti grenki kelih trpljenja. Njegovo presveto Srce trepeče ob tem spominu. Pa tudi ta mračni in tužni pogled v prihodnost ga ne straši. Njegova neskončna ljubezen zmaga.

O, hotel ljubi Bog, da bi vsaj mej nami ne bilo nikogar, ki bi celo v najsvetejšem Zakramentu, v zakramentu božje ljubezni, žalil Jezusa, marveč da bi bil ravno ta zakrament nam vsem studenec zveličanja in zastava ali zagotovilo častitljivega vstajenja in večnega, srečnega življenja. Amen.

A. Kržič.

2. Strasti.

Velik vihar je vstal na morju, tako da so valovi čolnic pokrivali. Mat. 8, 24.

Po besedah današnjega evangelija vihar ni prizanesel čolničū, na katerem je bil Zveličar. Vetrovi so nastali, morje je bilo nemirno, valovi so se kopičili in valili od vseh strani na čoln, ga premetavali in kmalu bi ga bili utopili. Apostoli, zapazivši nevarnost, ne čakajo več, ampak gredó k Gospodu, vzbudé ga iz spanja ter prosijo pomoči. *Gospod, mu rekó, otmi nas, poginjamo!*

Zveličar jim ne odreče pomoči, vstane, zapové vetrovom in morju in nevihta vtihne. Tako nam popisuje te dogodbe sveti Matevž. Kakšen poseben pomen pa ima? Morje je podoba sveta, čoln je sveta cerkev, vetrovi pa preganjanje, kateremu je bilo v različnih časih izpostavljena. Ozrimo se le v stare, pretekle čase! Kako so krvava preganjanja skozi tri sto let zoper njo divjala! Neverniki so vse storili, da bi zatrli kristijansko ime, z ognjem in mečem, z vsemi nečloveškimi mukami, kakoršne so si le mogli izmisliti, so je hoteli zatreti, pa on, ki je zapovedal vetrovom in morju, in se je vse pomirilo, on je služabnikom svojim dajal moč, da so vse stanovitno prenašali. Osemnajststo let je preteklo, odkar je Jezus prišel na svet in še stoji sveta cerkev, nobena posvetna moč je ni mogla zatreti, stoji še kakor živa priča, da tisti ki jo je sezidal na skalo in zagotovil, da je peklenska vrata ne bodo premagala, je več kot človek, je pravi, resnični Bog.

Še drugi sveti očetje pa današnji evangelij tako razlagajo, da je čoln podoba naše duše. Kakor so valovi čolniček semtertje gnali in bi ga bili gotovo potopili, če bi ga Jezus ne bil otel, ravno tako tudi strasti dušo vznemirjajo in nadlegujejo, in gotovo bi poginila, ako bi ji Bog ne pomagal s svojo milostjo.

Čeravno je to gola resnica, vendar jih je veliko, ki ne verujejo, kako moč imajo do duše strasti, ti nasledki izvirnega greha; mislijo si, da se jih ni treba dosti bati, in da se lahko premagajo. Toda pravični o tem vse drugače sodijo, oni spoznajo, da so strasti kaj hudi sovražniki, ki človeka lahko pogubé, ako se jim ne postavi v bran. Dobro vedoč, kar piše sv. Jakob, da poželjivost nas napada, vabi in se nas polasti, hočem pred vsem tistim, ki se ne bojé strasti, njih nevarnost razodeti in pokazati, I. strast v njenem začetku, v napredku in v nasledkih in II. pokazati tudi pomočke, kako se moramo vojskovati zoper strasti, da ne poginemo.

I. Strast imenujemo ono neredno nagnenje k rečem, katere so nam prepovedane. Kakor so različne reči, katere nas nase vlečejo, tako je tudi strast ali poželjivost različna. Sv. Janez imenuje poželjivost mesa, poželjivost oči in napuh življenja, in uči, da to so viri vseh pregreh. Strasti so splošna kuga sveta, katera se prime vsacega. Podedovali smo jih po prvih stariših, oni so nam razen smrti zapustili tudi to, da vsak tudi zoper svojo voljo nosi v sebi

strast, zoper katero se mora vedno vojskovati, in čeravno vedno čujemo, vendar smo še v nevarnosti biti premagani.

a) Začetek strasti je večidel majhen; mnogovrstne misli se v nas zbudé, sedaj žalostne, sedaj vesele in prijetne: žalostne zavoljo postav, katere moramo spolnovati, vesele in prijazne zavoljo prostosti življenja, h kateri nas vabijo. Čednost in krepost se nam začneta studiti, božje postave se nam zdé pretežke, v službi božji postanemo mlačni, sv. zakramente zanemarjamo, molitev nas več ne veseli; na male grehe ne gledamo, samo velicih in težkih se ogiblujemo; in da potolažimo vest, se sklicujemo na zglede drugih ljudi. Drugi, pravimo, imajo tudi vest, pa vendar obiskujejo vesele družčine, se lepo po šegi oblačijo, imajo znanja in iščejo veselje; zakaj bi to nam ne bilo pripuščeno? — Tako se polagoma udamo strastem in slednjič zabredemo v velike grehe.

Dragi v Kristusu! ne prezirajmo nevarnosti strasti, če se koj od začetka ne zatare! Enaka je iskri, katera, če se koj ne potepta, zraste v velik požar, kateri vse pokonča. Ona je plevel na vrtu; če se ne izruje, zaduši tudi najlepše cvetice. To je spoznal modri Sirah, zato nas opominja, da strasti krotimo in jim nikdar ne dajemo prostosti. On govori (18, 30.): *Ne hodi za svojim poželenjem in obračaj se od svoje volje; ako spolnuješ želje svoji duši, te bo dala v smeh tvojim sovražnikom.*

b) Pa koliko jih je, ki zapirajo ušesa vsakemu opominjevanju, raji poslušajo strasti, kakor glas sv. Duha. Bog nas svari, dal nam je vest, katera nas grize, žarki njegove luči sijajo v naša srca, in nam kažejo pretečo nevarnost, spodbuja nas k dobremu, in očita našo mrzloto; pa kdo more naštetih pota, po katerih nas odvrta od greha? Sami dobro vemo, kak nemir nastane v naših prsah, kadar smo se udali strastem; to je božja milost, po kateri nas k sebi nazaj vabi. Če pa ubogamo poželjivost, se skušnjavam ne vstavimo in otresemo sladki Gospodov jarem, smo sami krivi svoje nesreče; ne moremo se pritožiti nad milostjo, češ, da je nismo prejeli. Res je, da jo zgubimo, pa temu smo sami vzrok; kdor namreč zametuje milost in uboga le svoje strasti, ali je krivično, če mu jo Bog odvzame? — Tako se je zgodilo s kraljem Savlom, kateri je bil Bogu nepokoren, tako Salomonu, ki se je Bogu izneveril ter postal malikovalec. Te in mnogo drugih je Bog slednjič zapustil, zato ker so oni poprej zapustili pot čednosti in postali sužnji svojih strasti. Pač žalostno je za onega, katerega zapusti Bog! Ako nečemo deležni biti te nesreče, zatirajmo svoje

strasti in to koj, ko se zbudé; če ne, bo Bog nam odtegnil svojo roko, padali bomo iz greha v greh, in slednjič se pogreznili na dno brezdna, iz katerega ni lahko priti. Žalibog, koliko zgledov imamo, kam zabredejo taki nesrečneži! Kolikokrat slišimo take spridence trditi, da ni ne nebes, ne pekla; da po smrti vse mine, da je vse eno, naj človek veruje, kar hoče; da, Bogu samemu trdovratno nasprotujejo; eni ga imajo za nepravičnega, drugi preklinjajo njegovo previdnost in mu odrekajo moč, nas, če mu je volja, z enim migljejem pokončati. V takem stanu kupičijo hudobijo na hudobijo, doprinašajo največje grehe, trosijo najgrša opraviljanja, služijo le svoji meseni poželjivosti, nastavljajo čistim in nedolžnim zanjke, da bi tudi te pogubili, zakonska vez jim ni več sveta — pa dalje ne morem govoriti!

Dragi, kako v resnici žalosten je tak stan; poguba je gotova, ako se ne spokorijo O kam priženejo strasti človeka!

One se prav tiho prikradejo v človeka, on pa ima njih prvo gibanje za malo, polagoma se ukoreninijo v srcu, se ga polasté, in slednjič kraljujejo v njem kot trinogi. Ako je kdo izmej nas že imel to nesrečo, hitro, hitro naj odvrže ta težak jarem, naj se, dokler je še čas, spokori in resnično spravi z Bogom.

c) Tisti pa, predragi, ki ste do sedaj lepo krščansko živeli, imejte vedno pred očmi nesrečni stan tacih zasleplencev, krotite stanovitno tudi odslej svoje strasti in ne pustite jim priti k moči. Da bote pa v tem stanovitni, hočemo tudi premisliti n a s l e d k e, katere imajo strasti, ako se ne zatarejo. Vidimo jih pa prav očitno v priliki o zgubljenem sinu.

Ko je on poslušal le svojo poželjivost, zapustil očetovo hišo in zapravljal v ptuji deželi z nečistim življenjem svoje imetje, zabrede v največjo revščino. Ta revščina, govoré sveti očetje, nam kaže pomanjkanje in uboštvo duše, če se vda strastem, nima več milosti božje, in brez vse svete nebeške tolažbe grešnik živi le v grenkosti in nemiru. Ima se sicer za srečnega, ako ustreza poželjivosti, pa kako se moti! Največji nesrečnež je; nevolja in stud ga obhaja na vseh straneh, pri ljudeh zgubi poštenje in dobro ime, z zapravljanjem zgubi premoženje in vse gré rakovo pot, in ko je slednjič zavžil vse posvetno veselje, mora spoznati s Salomonom, da je vse le nečimernost, zakaj srce mu je le vedno prazno, poželjivosti ne more nasititi.

In kaj stori slednjič? — To, kar zgubljeni sin, ki je šel za pastirja, zavžival otrobe, ker družega ni imel. Enako stori tudi

grešnik, ki se je udal strastem, on se ne obotavlja prevzeti najnesramnejša dela in opravila, da le doseže, česar želi; povsod išče le razveseljevanja, pa zadovoljnosti le ne najde, in ker je zgubil vse svoje imetje, zdravje, čast in poštenje, čuti se od vseh zapuščenega; zdihuje, kakor zgubljeni sin, po okrepečavanju, pa ni ga, da bi mu je dal. Če išče bogastvo, se mu drugi trdovratno zoperstavijo, če se hoče povzdigovati, se drugi trudijo ga ponižati; če misli imeti pravega prijatelja, pa ima nezvestega izdajalca, z eno besedo, vsi naklepi mu spodleté in ničesar ne dobi, kar je iskal. Pa če bi tudi vse dosegel, bi to vendar ne nasitilo njegove strasti. Gospod nas je namreč, kakor sv. Avguštin pravi, zavoljo sebe vstvaril, zato je tudi srce naše nepokojno, dokler v Bogu ne miruje. To so žalostni nasledki strasti; kadar so se ugnezdili v srcu, one človeka vlečejo iz greha v greh, vsako veselje ogrené in so vzrok, da grešnik nespokorjen umrje.

Videli smo moč tega notranjega sovražnika, videli, kako se polagoma prikrade v dušo, se ondi vkorenini in strašno gospoduje. Vedeti moramo torej tudi, kako in s kakšnim orodjem se je nam bojevati zoper njega.

II. Da nas strasti ne premagajo, je prvi in najvažnejši pomoček ta, da se jim koj od začetka postavimo v bran; takrat namreč jih še lahko zatremo; če pa to opustimo, vzrastejo in postanejo tako močne, da jih potem kaj težko premagamo. O njih namreč velja to, kar o vseh drugih rečeh. Kaj je pač ložje kakor izpuliti mladiko s korenino vred iz zemlje? Kaj je ložje, kakor zamašiti vir malega potoka? Kaj je ložje, kakor vgasniti iskro? — Ko pa mladika postane močno drevo, ko se studenec združi z drugimi vodami, ko se iskra spremeni v strašen požar, je ves trud zastonj, drevo požene globoke korenine, reka se razlije čez njive in polje, in ogenj pokonča vse, kar doseže. Ravno to velja tudi o strasteh; v začetku so kaj slabe in lahko jih je zatreti; ako jih pa pustimo pri miru in ne zatremo, postanejo silno močne, in z največjo silo jih komaj premagamo.

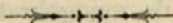
To je skušil sv. Avguštin. V mladosti se je vdal svojim strastem, ko so se mu pa odprle oči in je videl brezno, pred katerim je stal, se je moral celih dvanajst let neprenehoma boriti, preden jih je popolnoma zatrl. Koliko truda, kake pokore ga je stalo, preden je dosegel zmago! Zato piše tudi, da strasti v tistih, kateri jih ne zatirajo, z leti rastejo in se tako vtrdijo, da jim še v sivi starosti miru ne dajo, da mnogokrat še hujše divjajo kakor v

mladosti; kakor pravi Job: *Njegove kosti bodo s pregrehami njegove mladosti napolnjene in v prahu bodo z njim počivale.*

Lažje je, nikoli biti od njih premagan, kakor pa se jih oprostiti, kadar so nas že premagale. Posnemati moramo zgled Jobov, in s svojimi očmi storiti zvezo, da nevarne in zapeljive reči ne pogledamo, in ne bomo padli. Če nas kdo razžali, moramo udušiti jezo, če nas mika tuje blago, se moramo zdržati, z eno besedo, katera koli strast se v nas vzdigne, jo moramo koj, brez obotavljanja zatreči, ker en sam trenutek nas more premagati in pogubiti. Kdor je tako srečen, da se je do sedaj tako vojskoval, naj tudi zanaprej tako ravna, in kakor je dosihmal z milostjo božjo premagoval svoje strasti, tako bo tudi zanaprej!

Pa koliko nesrečnih je, ki so bili že premagani od strasti, ki zdihujejo pod njih težkim jarmom. Za te reveže je po besedah sv. očetov edini pripomoček: naj se skrbno ogibljejo tistih priložnosti, katere vzbujajo strast. Kakor previdni zdravnik naj pazljivo preiskujejo, odkod izvira ta notranja bolezen, kako raste, in kaj jo ohrani. Ako so bili pogledi temu vzrok, morajo skrbno paziti na oči, da takih reči ne pogledujejo. Ako so bili nespodobni in nesramni govori, ogibati se morajo družčin, v katerih so jih slišali; ako so bile skrivne zveze temu vzrok, morajo raztrgati te vezi; z eno besedo, karkoli je do zdaj dajalo priložnost, da so padli in grešili, vsega tega se morajo zanaprej skrbno varovati. Če pa vkljub trdnemu sklepu, varovati se vsake priložnosti, vendar še semtertje padejo, ne smejo obupati; ampak trdno naj upajo na božjo mogočno milost, s katero se bodo od dne do dne lažje premagovali. K molitvi se moramo zateči, sv. Zakramente pogosto in vredno prejemati. Ob času skušnjave pa se ozrimo v podobo križanega Zveličarja. Če je že pogled v kačo, katero je postavil Mozes v puščavi, rešil Izraelce časne smrti, koliko prej nas bo pogled na Zveličarja rešil skušnjave, rešil večne smrti!

Poslužimo se torej teh pomočkov, da nas strasti ne premagajo in pogubé. In ker vemo in spoznamo, kako lahko pademo, čujmo vedno in bodimo na boj pripravljeni; vzemimo v roke zveličavna orodja in nikdar jih ne odložimo. Ako bomo to spolnovali, lahko bomo enkrat z apostolom Pavlom rekli: *Dobro sem se vojskoval, tek dokončal, vero ohranil. Sedaj mi je ohranjena krona pravice, katero mi bo dal Gospod, pravični sodnik.* Amen. O. s. Fr.

Pogled na slovstvo.

A.

1. *Ljubite svoje sovražnike!* Povest iz maorskih vojsk na Novi Zelandiji. Spisal J. Spillmann iz J. D. S štirimi podobami. V Ljubljani. Založila Katoliška Bukvarna. Natisnila Katoliška Tiskarna. 1899. Str. 75. Cena 40 h. — Jezuit Spillmann zna pisati za mladino, kakor malokdo; njegove povesti so zanimive, poučne in v vsakem oziru blažilne. Kako ugajajo mladini, se razvidi iz tega, ker so bile posamezne že večkrat natisnjene. Tudi Hrvatje imajo nekatere že preložene; „Slovenski Gospodar“ je v podlistku objavil dve, a posebne izdaje Slovenci še nismo imeli. Prav hvaležni smo „Katoliški Bukvarni“, da nam jo je oskrbela. Pred seboj imamo ganljivo povest „Ljubite svoje sovražnike!“ Pisana je za mladino od 10. do 15. leta, zanimala bode pa tudi odrastlega bralca. Kartoniran ali ukusno vezan izvod je krasno božično ali novoletno darilo mladini.

2. *Církev vítězná. Životy Svatých a Světu Božích.* Spisal Francíšek Ekert, župnik pri Materi Božji Snežnici v Pragi. Zvezek četrti. S 24 slikami. Letni dar udom bratovščine sv. Janeza Nep. za leto 1899. Str. 882. V Pragi — „Zmagoslavna cerkev“ se imenuje življenje svetnikov, katero je Čehom napisal znani vrli češki pisatelj Francíšek Ekert, in ki je s pričujočim četrtem zvezkom dovršeno. Prednosti tega lepega dela smo že omenjali pri ocenji prejšnjih zvezkov. G. pisatelj Fr. Ekert nam riše svetnike kot vzore krščanskega življenja, kot ljudi, ki so se krepko vojskovali zoper svoje slabosti in ki so se posvetili v svojih navadnih vsakdanjih opravilih. Čitatelju pri takem branju raste pogum, da z božjo pomočjo more priti za njimi. Z veliko vnemo je pisatelj opisal življenje zlasti domačih svetnikov izmej češkega naroda in drugih slovanskih rodov, istotako tudi svetnike, katerih ostanki se deloma hranijo v velehramu sv. Vida v Pragi. — Celo delo obsega 3026 strani in opisuje šest skrivnosti iz življenja Jezusovega, sedem Marijinih praznikov in 528 svetnikov in svetnic. Za več kot polovico dni je opisal g. pisatelj po dva božja služabnika. Slike lepo knjigo v resnici krasé. Priporočamo jo tudi Slovencem.

—J.

B.

1. *Paradisus animae christianae, lectissimis omnigenae pietatis deliciis amoenus.* Studio et opera Iacobi Merlo Horstii, Coloniae Agrippinae ecclesiae beatae Mariae Virginis in pasculo pastoris. Nova editio. Accessit manuale pietatis. Dulmaniae. Sumptibus et typis A. Laumann, s. Sedis apost. typographi. MDCCCLXXXVIII. 12°. Str. 1024. V eleg. šagr. vezavi 6 K 30 h. — Ta molitvena, krasno prirejena knjiga, ima sedem delov in en dostavek. Tvarina mu je: molitev, češčenje svetnikov, sv. pokora, duhovne vaje, sveto obhajilo, življenje in smrt Jezusa Kristusa, češčenje sv. Device, razne molitve. Knjiga se res ujema s svojim naslovom.

2. *Praelectiones dogmaticae, quas in collegio Ditton-Hall habebat Christianus Pesch S. J. Tomus III. De Deo create et elevante. De Deo fine ultimo. Editio altera. Cum approbatione rev. archiep. Friburgens. et super. ordinis. Friburgi Brigoviae. Sumptibus Herder. MDCCCIC. 8°. Str. 377. Cena 6 K.* — V lanskem letniku na str. 389 smo poročali o prvem zvezku tega

odličnega dogmatičnega dela. Kar smo tamkaj rekli o njegovih vrlinah, da se namreč drži pravega in soglasnega cerkvenega nauka, pa da ga podaje v pregledni znanstveni obliki, to izrekamo tudi o tem zvezku in ga toplo priporočamo. Razkladanje „de Deo fine“ v tej vrsti seveda ni po modernem sistemu, a je po stvarnem in po starem redu.

3. *Praelectiones juris canonici*, quas juxta ordinem decretalium Gregorii IX. tradebat in scholis Pont. seminarii Romani Franciscus Santi, professor. Editio tertia emendata et recentissimis decretis accomodata cura Martini Leitner, dr. jur. can., vicerectoris in seminario clericorum Ratisbon. Liber V. Ratisbonae. Sumptibus et typis Friderici Pustet. MDCCCIC. 8°. Str. 260. Cena 3 K 38 h. — S tem zvezkom je dokončana 3. izdaja tega slavnega dela. Knjiga V. obdeluje: de accusationibus, inquisitionibus et denuntiationibus, de calumniatoribus, de simonia, de magistris, de Judaeis et Saracenis et eorum servis, de haeticis, de schismaticis, de apostatis . . . , de homicidio in o raznih drugih hudodelstvih, de privilegiis, . . . de poenis. Izdajatelj je priredil knjigo po novih določbah, zlasti cerkvene kazni je predelal po znani konstituciji. V tej izdaji je knjiga dobro rabna in zato bo marsikdo rad segel po njej, četudi je moral založnik sedaj ceno vsega dela (pet zvezkov) zvišati na 20 K 40 h.

4. *Adoro*. Katholisches Gebetbuch für Studierende. Lateinisch u. deutsch. Von einem Priester der Diöcese Paderborn. Mit bischfl. Approbation. Paderborn. Druck und Verlag von Ferd. Schöningh. 24°. Str. 410. Cena knjigi vezani v usnje 2 K 40 h. — Jako pripraven molitvenik za dijake, v mali obliki, a vendar obsežen.

5. *Die heilige Familie* Jesus, Maria und Joseph. Kathol. Gebet- und Belehrgungsbuch. Sammlung von Ablassgebeten und gründliche Belehrung für alle katholischen Christen, entnommen aus den Werken heiliger Kirchenväter. Von I. B. Lautenschlager, Pfarrer der Diöcese Regensburg. Mit bischöflicher Approbation. Augsburg. A. Schmid'sche Verlagsbuchhandlung. 1899. Str. 391. 24°. Cena 1 K 20 h. — Iz naslova povzemamo vso vsebino tega molitvenika. V drugem kratkem delu (70 str.) je pouk.

6. *Die Marienverehrung*. Mai-Monatspredigten von P. Georg Freund, C. Ss. R. Mit kirchl. Approbation. Zweite Auflage. 1899. Münster in Westfalen. Verlag der Alphonsus - Buchhandlung. (A. Ostendorff.) 8°. Str. 380. Cena 2 K 40 h. — Tu imamo šmarnice dobro znanega pisatelja, v katerih razklada pravo Marijino češčenje: po bistvu, razlogih, lastnostih, vrstah in sadovih. Tu je premnogo zanimive tvarine, ki bi bila tudi za naše razmere primerna, tem bolj, ker ne manjka kratkih vzgledov.

7. *Die katholische Kirche am Ende des XIX. Jahrhunderts*. Abhandlungen von P. Andreas Hamerle, C. Ss. R. Zweite Auflage. Mit Erlaubnis der Obern. Münster in Westfalen. Verlag der Alphonsus Buchhandlung. 1899. 12°. Str. 200. Cena 1 K 20 h. — Pisatelj nam kaže sveto cerkev v podobi drevesa življenja, ki je trdno, veliko in rodovitno. Knjižica je za pridige z ozirom na konec stoletja prav dobra.

8. *Kirchengeschichtliche Abhandlungen und Untersuchungen* von F. X. Funk, Professor der Theologie an der Universität Tübingen. Zweiter Band. Paderborn. Druck und Verlag von Ferdinand Schöningh. 1899. 8°. Str. 483. Cena 9 K 60 h. — Večina razprav tega zvezka spada v obseg starokrščanske slovstvene zgodovine. Predmeti so: Konstantin V. in krščanstvo,

sv. Janez Kr. in dvor carigrabski, Klement Aleksandrijski o družini in lasti, kupčija in obrt v kršč. starodavnosti, doba pisma Barnabovega, „didache“ — njena doba in razmera k drugim spisom, kronologija Tacijanova, doba „Resnične besede“ Celzove, pisatelj „Filozofumenov“, Pfaffovi odlomki Ireneja, spis „adversus aleatores“, apostolski cerkveni red, Bazilij Vel. o češčenju podob, psevdo-justinska „Expositio rectae fidei“, dve zadnji knjigi Bazilija Vel. zoper Evnonija, Gregorija Tavm. dvanajst poglavij o veri, Ignacijeva acta, Psevdo-Ignacij apolinarist, doba apostolskih konstitucij, Gerson in Gersen, pisatelj „Imitatio Christi“, vprašanje o Galileiju. Torej so vprašanja, katera obdeluje knjiga, velezanimiva in važna, da jih zgodovinar ne more prezreti. Zato opozarjamo krepko na to učeno delo slavnega pisatelja.

9. *Rhythmus, Metrik und Strophik* in der biblisch-hebräischen Poesie, systematisch dargestellt von Dr. Joh. Döllner, Professor der orientalischen Sprachen am Priesterseminar zu St. Pölten. Paderborn. Druck und Verlag von Ferdinand Schöningh. 1899. 8°. Str. 100. Cena 2 K 88 h. — Pisatelj dokazuje, da ima svetopisemska hebrejska poezija ritem, ne pa metra. Kar so pisali stari o metru hebrejske poezije, to so pisali z ozirom na klasično poezijo, in so tudi recitovali kolikor toliko hebrejske vrstice po načinu klasične poezije. Pač pa se nahajajo v hebrejski poeziji strofe, v nekaterih pesmih vidne že po zunanje, v drugih se dadó spoznati po vsebini; niso povsodi enako velike, pa se dadó ločiti v strofe, protistrofe in sklepane strofe ali epode. — Knjiga je za prijatelje hebrejskega pesništva pa tudi za prijatelje sv. pisma sploh prav zanimiva, čeprav strokovnjaška.

10. *Huldigungsfeier* zu Ehren unseres Herrn und Heilandes Jesu Christi an der Wende des 19. zum 20. Jahrhundert. Von P. Ph. Seeböck, O. Fr. M. Neueste Auflage. Innsbruck. Fel. Rauch. 1899. 24°. Str. 48.

11. *Natur-Bilder*. Von P. Vincenz Maria Gredler, Ord. Min., Professor der Naturgeschichte, emer. Gymnasialdirector etc. Fünf Centurien. Vermehrte Gesamtauflage. Münster in Westfalen. 1899. 8°. Str. 210. Cena 3 K 30 h. — Oziraje se na prirodu in njene predmete nam podaje pisatelj razne misli, sentence, praktične, teoretične in ironične. Vseh je pet sto. Na koncu je stvarno kazalo. Knjiga je za mislečega bravca prav zanimiva. (Zal. Alphonsus-Buchhandlung.)

12. *Gold und Myrrhe*. Erzählungen und Skizzen von Paul Keller. Paderborn. Druck und Verlag von Ferdinand Schöningh. 1899. Str. 198. Cena 1 K 92 h. — Naslov naznanja vsebino. To niso — povesti, pač pa lepe črtice, polne čustva in duha iz življenja kršč. vzgojevalca. Prvo izdajo so kritiki jako hvalili.

13. *Capobianco*. Von Guido Alexis. Paderborn. Druck und Verlag von Ferdinand Schöningh. 1899. Str. 223. Cena 3 K 60 h. — Knjiga nam podaje povest iz laškega življenja v začetku tega stoletja, zlasti iz postanka in delovanja laških karbonarjev. Pisana je mično in ima zgodovinsko podlago.

14. *Augsburger St. Josefs Kalender*. Katholischer illustrierter Haus- und Schreibkalender für 1900. — *Der Hausfreund*. Augsburger Schreibkalender. 1900. — Oba ta lepa in dobra koledarja sta izšla pri B. Schmidu v Augsburgu in staneta (v 4° form.) po 48 h. Dr. Fr. L.

15. *Königin Magdalena von Oesterreich*, Stifterin des königlichen Stiftes zu Hall in Tirol. Ein Lebensbild aus dem 16. Jahrhundert, dargestellt

von Ludwig Rapp, f. b. geist. Rath von Brixen. Mit f. b. Approbation. Zweite Auflage. Mit 3 Bildnissen. Preis 2 K. — Ime nadvojvodinje Magdalene, rojene 14. avgusta 1532 v Inomostu, umrle 10. septembra 1590 v Hallu, je zlasti zadnji čas zaslovelo. V dobi verske mlačnosti mej izobraženci je posebno koristno premišljevat in večkrat tudi povdarjati zgled nadvojvodinje, ki ima velike zasluge za sveto vero v času protireformacije. Životopis nadvojvodinje je sedaj toliko bolj zanimiv, ker vrli Tirolci in ž njim vsi verni Avstrijci upamo, da bode preblaga gospa iz Habsburške rodovine proglašena za svetnico.

16. *Correspondenz-Blatt für den katholischen Clerus Österreichs*, urejuje Roman G. Himmelbauer, izdaja c. kr. dvorna tiskarna K. Fromme na Dunaju. Celoletna naročnina je 3 gld. — Zadnja številka tega že sploh znane časnika ima te-le sestavke: An den hochwürdigen Clerus Oesterreichs. — O Christ hie merk! (Dr. Scheicher). — Aus dem Schulleben. — Einige Desideria der Religionslehre an unseren Mittelschulen. — Sprechsaal. Die Congrua als standesgemäßes Minimaleinkommen. — Das Gesetz vom 7. Mai 1874, R. G. Bl. N. 51, betreffend die Beiträge zum Religionfonds, soll mit 1. Jänner 1900 ausser Kraft treten. — Erhöhung der Bezüge der Professoren an den römisch- und griechisch-katholischen Diöcesanlehranstalten. — Aufbesserung der Lage der Organisten in Galizien. — Zum Rechtsschutzvereine für Priester! — Aus dem Priesterleben. — Eine allgemeine Priester-Krankenkasse. — Volksbibliotheken und Lesehallen. — Der Clerus und die sociale Frage. — Die Verschuldung des unbeweglichen Besitzes. — Verschiedene Mittheilungen. Zähne. — Personalnachrichten. — Kurze Erledigungen. — Inserate. — Vsak mesec je priložena tudi priloga „Augustinus“, ki prinaša razgled po slovstvu, druge priloge „Rechtsfreund“ je izšlo do sedaj 24 pol. Slovenska duhovščina si bo v prvi vrsti naročila domače časnike, zlasti vrlega „Voditelja“ (v Mariboru, celoletna naročnina 4 K); kdor pa ima tudi druge časnike, naj si naroči „Correspondenz-Blatt“, ki je res stanovsko glasilo avstrijske duhovščine.

17. *Praktisches Handbuch für Katecheten*, enthaltend den vom österreichischen Gesammtepiskopat approbierten „Grossen Katechismus“ mit kurzen Wort- und Sacherklärungen von Dr. Franz Oberer, f. b. geistl. Rath, Spiritual im f. b. Clerical-Seminare in Graz. Vierte und fünfte nach dem neuen Katechismus umgearbeitete Auflage. Zweite Abtheilung Graz. Verlag von Mosers Buchhandlung (J. Meyerhoff). 1899. 8°. Str. 519 — 800. Cena 2 K. — O uravnavi in prednostih Obererjeve priročne knjige za katehete smo govorili pri oceni prvega dela (Duh. Pastir, 1. 1899., str 263). Drugi del ima razlago četrtega poglavja v katekizmu o milosti in zakramentih. Ta del katekizma se pač najbolj pogosto obravnava, saj obsega pripravo za prejem sv. pokore, sv. birme in sv. Rešnjega Telesa. Zato je tudi Obererjeva razlaga za to poglavje prav obširna. V tretji izdaji, ki se je naslanjala še na stare katekizme, je obsegala razlaga milosti in zakramentov 123 strani, v četrti in peti izdaji pa obsega 281 strani. V tem delu zbrano gradivo za kateheze bo veroučitelj porabil deloma pri razlagi v šoli, deloma pri pripravi za prvo spoved in sveto obhajilo, deloma tudi še-le pri krščanskih naukih in pridigah. Tretji del izide v kratkem.

—j.

Umetnijski zavod
za slikanje na steklo
B. ŠKARDA v Brnu.

Izdeluje zlasti:
cerkvena okna
različne izvršitve,
Ceniki in strokovni
svět brezplačno.
Osemkrat odlikovan s prvimi darili

Za božič!

Officium festorum nativitatis et epiphaniae,
ex breviario et missali romano pro majori
recitantium commoditate digestum. 18°,
v usnju z zlato obrezo **K 336**

Officium nativitatis D. N. J. Chr.
(Cum cantu.) 8°, v platou **K 096**

 Katoliška Bukvarna
v Ljubljani.

Vabilo k naročbi.

Iskreno zahvalo izrekamo častitim gospodom sobratom, ki objavljajo svoje govore v „Duhovnem Pastirju“ in s tem neutrudno množé našo homiletično književnost, kakor tudi častitim gospodom, ki nas gmotno podpirajo z naročevanjem našega lista. Upamo, da vsi ostanejo zvesti prijatelji „Duhovnemu Pastirju“ tudi v novem letu, in da se še pomnoži krog sotrudnikov in prijateljev edinega slovenskega homiletičnega lista. Dobri in priljubljeni govorniki so nam že obljubili in zagotovili toliko pomoči, da bode „Duh. Pastir“ tudi v svojem osemnajstem letu mogel zvesto izpolnovati svojo nalogo. Prinašal bode za vse nedelje in praznike kakor tudi za vse raznovrstne priložnosti v dušnem pastirstvu kolikor mogoče zanimive, časovnim potrebam ustrezajoče govore. Trdno upamo, da bodo tudi govori o osemnajstem letniku „Duhovnega Pastirja“ obrodili mnogo dobrega sadu; podali bodo bogate snovi, ki se bo dala z večjimi ali manjšimi premembami povsod porabiti, poučni bodo pa tudi po svoji obliki in bodo ispodbujevali k lastnemu delovanju. Skrbeli bomo še bolj kot doslej za dobre priložnostne govore in objavili dvojne postne govore, pridige za sveto leto, govore za Marijine družbe, i. t. d.

„Zbirke lepih zgledov“ v preteklem letu nismo mogli toliko priobčiti, kakor smo želeli, ker so še pridige obsegale nad 50 tiskanih pol. Zlasti obširni so bili prof. A. Kržičevi govori „Naš Gospod Jezus Kristus“, ki so bili pa povsod z veseljem sprejeti in se bodo še mnogokrat rabili za razlago nedeljskih in prazniških evanĝelijev. Zato so tudi v lanskem in letošnjem kasalu „Duhovnega Pastirja“ razdeljeni po evanĝeljskih perikopah.

„Duhovni Pastir“ stane s prilogo „Zbirka lepih zgledov“ vred 8 K. Zelo nam je vstreženo, če se čč. gg. naročniki oglasé prav kmalu, da vemo prirediti število izvodov za leto 1901. Dosedanje priloge se dajejo brezplačno le ob nakupu onih letnikov, katerim so bile pridejane kot priloge. Tršna cena jim je: „Obrambni govori“ 80 h; „Zakorsko pravo“ 2 K; „Zbirka lepih zgledov“ I. zvezek (5 snopičev) 6 K; II. zvezka 1. in 2. snopič po 1 K 60 h. Naročniki pa dobé vse te priloge za polovično ceno. Druge priloge so razprodane. „Dvojno kazalo“ prvih deset letnikov „Duhovnega Pastirja“ stane 1 K. V zalogi so tudi še prejšnji letniki, nekateri le v prav malo izvodih in se prodajajo po 8 K.

„Duhovni Pastir“ se prične razpošiljati 20. dan prejšnjega za prihodnji mesec. Naročnino sprejema „Katoliška Bukvarna“, spise pa uredništvo (Kongresni trg št. 16).

Upravništvo in uredništvo.